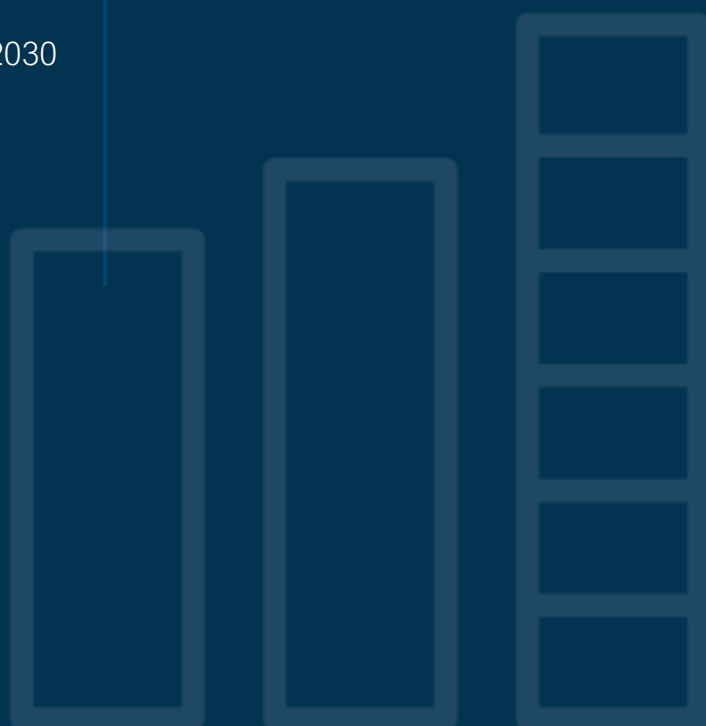

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAKRZEWO

na lata 2025-2030

Opracowanie:

Urząd Gminy Zakrzewo

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka
komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030
opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Gminy
oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030
zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2023 roku, o ile nie
zaznaczono inaczej.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
 CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY ZAKRZEWO	6
1. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej</i>	6
2. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej</i>	6
3. <i>Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej</i>	8
4. <i>Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych</i>	10
4.1. <i>Ocena sytuacji Gminy.....</i>	10
5. <i>Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej</i>	16
 CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ZAKRZEWO	19
1. <i>Misja i wizja</i>	19
2. <i>Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym</i>	20
3. <i>Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Zakrzewo</i>	33
4. <i>Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....</i>	41
5. <i>Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....</i>	49
6. <i>System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych</i>	56
7. <i>Ramy finansowe i źródła finansowania</i>	59
 <i>Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej</i>	61
 <i>Załącznik 2: Wzór ankiety</i>	123
 <i>Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna</i>	129

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązujących w Gminie Zakrzewo, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategią Przyspieszenia 2030+, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Prace nad Strategią rozpoczęto w październiku 2024 roku, kiedy to Wójt Gminy Zakrzewo podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr V/29/2024 Rady Gminy Zakrzewo z dnia 16 października 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030, w tym trybu konsultacji.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas warsztatu strategicznego. W warsztacie udział wzięli pracownicy Urzędu Gminy Zakrzewo oraz gminnych jednostek organizacyjnych, radni, lokalni działacze, członkowie organizacji pozarządowych działających w Gminie oraz przedsiębiorcy. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad wyznaczonymi obszarami. Pierwszą część spotkania stanowiła diagnoza potencjału Gminy i obszarów problemowych wykonana poprzez określenie mocnych i słabych stron jednostki. Następnie w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i potencjały przystąpiono do formułowania kierunków działań. Wypracowany podczas warsztatów materiał wykorzystany został przy opracowywaniu projektu Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2035, którą pogłębiono podczas badania ankietowego mieszkańców. Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej pozwoliła na zdefiniowanie obszarów problemowych i najważniejszych wyzwań w zakresie powyższych sfer, a także silnych stron jednostki i jej szans.

Informacje pogłębiono także podczas wywiadu pogłębionego, w którym udział wzięli urzędnicy oraz władze Gminy. Omówiono ustalenia oraz rekomendacje w zakresie prowadzenia gminnej polityki przestrzennej. Propozycje zapisów skonsultowano z przedstawicielami władz Gminy. Tym samym powstał projekt, który następnie został poddany konsultacjom społecznym oraz przedłożony Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego do opiniowania.

Ważnym elementem prac nad Strategią była partycypacja społeczna. Analiza wyników ankiet wypełnionych przez mieszkańców jest istotnym i integralnym elementem diagnozy strategicznej. Projekt Strategii przed przyjęciem został poddany konsultacjom społecznym, aby zweryfikować jego zapisy z oczekiwaniami mieszkańców.

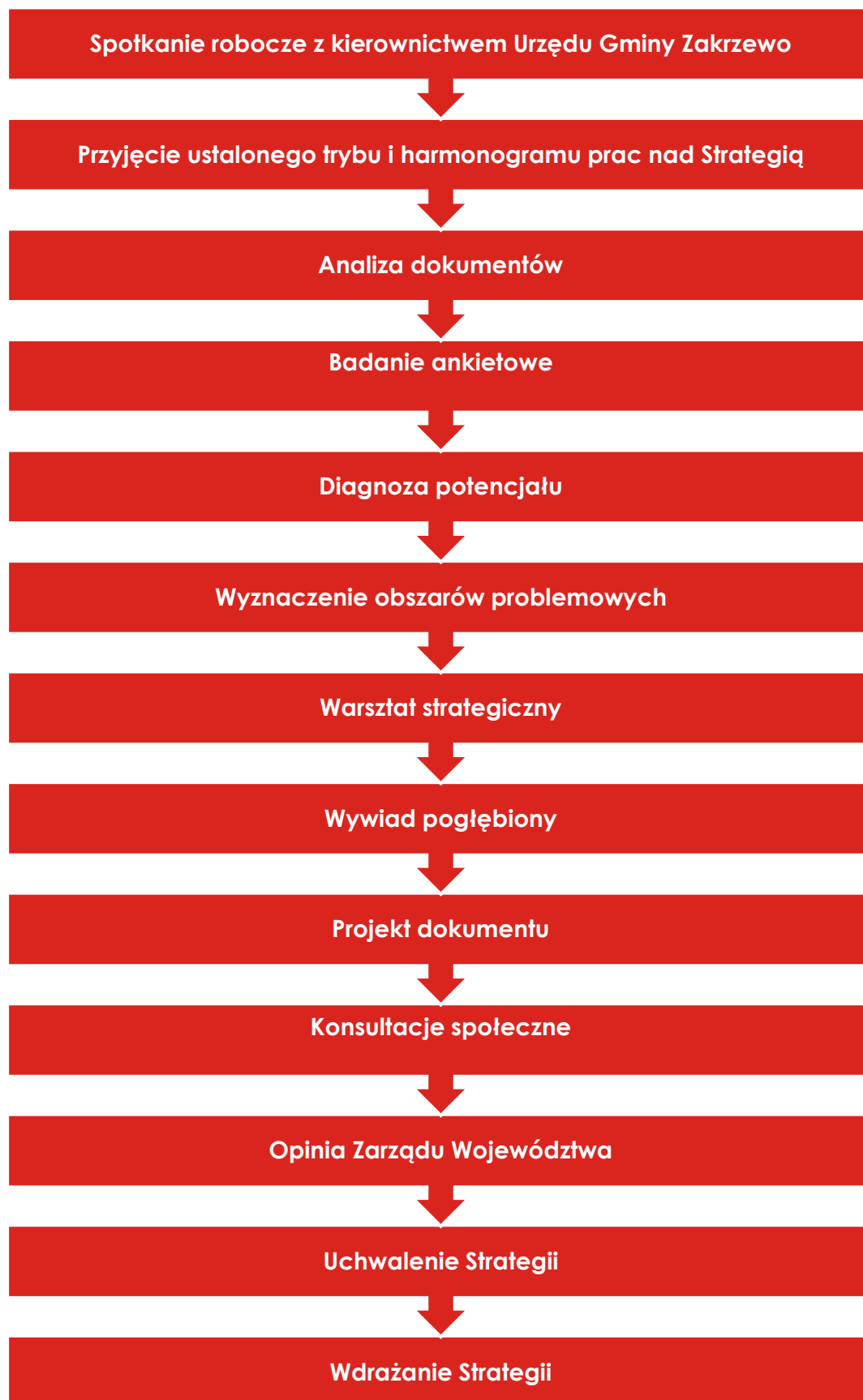
Urząd Gminy Zakrzewo wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Maja Czyż – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Oliwia Krysiak – Młodsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o amorphódzie gminnym.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategii:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY ZAKRZEWO

Na podstawie przeprowadzonej Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Zakrzewo zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

1. Gmina Zakrzewo charakteryzuje się dużym udziałem terenów rolnych, co determinuje jej gospodarcze priorytety. Dobrze rozwinięta produkcja rolnicza jest jednym z głównych atutów Gminy, jednak dla jej dalszego rozwoju niezbędne są inwestycje w modernizację technologii rolniczych i wsparcie lokalnych gospodarstw. Wynikiem braku terenów przemysłowych jest także czyste powietrze na terenie Gminy.
2. Położenie ok. 20 km od autostrady A1 stwarza dogodne warunki logistyczne i sprzyja możliwościom inwestycyjnym, zwłaszcza w zakresie dystrybucji i transportu.
3. Brak dostępu do transportu kolejowego w Gminie Zakrzewo wskazuje na konieczność poprawy sieci drogowej i połączeń komunikacji publicznej, szczególnie z większymi ośrodkami miejskimi.
4. Głównym wyzwaniem jest jakość lokalnej infrastruktury drogowej. Niezmodernizowane i często nieutwardzone drogi utrudniają codzienne funkcjonowanie mieszkańców i obniżają potencjał rozwoju gospodarczego. Modernizacja dróg lokalnych oraz poprawa ich dostępności powinna być jednym z kluczowych priorytetów.
5. Gmina Zakrzewo posiada jedynie 3% terenów leśnych, co może wpływać na ekosystem lokalny.
6. Planowana budowa ścieżek pieszo-rowerowych (Siniarzewo, Kuczkowo – Sędzin, Zakrzewo – Siniarzewo) zwiększy dostępność turystyczną i rekreacyjną Gminy. Należy rozważyć połączenie ich z głównymi szlakami komunikacyjnymi w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej.
7. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują tylko 0,3% powierzchni gminy, co wymaga rozbudowy i aktualizacji dokumentów planistycznych w celu lepszego zarządzania przestrzenią. W związku z nowelizacją ustawy o planowaniu przestrzennym, gmina do 2026 roku musi uchwalić plan ogólny, który umożliwi wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zapewni spójność polityki przestrzennej.
8. Zakrzewo, jako główny ośrodek Gminy, pełni ważną funkcję społeczną i kulturalną, oferując mieszkańcom dostęp do podstawowych usług publicznych i handlowych.
9. Gmina Zakrzewo znajduje się na wiejskim obszarze wymagającym wsparcia procesów rozwojowych, co wskazuje na potrzebę tworzenia strategii i programów wspierających rozwój społeczny oraz infrastrukturalny.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

1. Jednym z głównych kierunków, w którym Gmina Zakrzewo może zacząć rozwijać się gospodarczo, jest turystyka weekendowa. Aby jednak w pełni wykorzystać ten potencjał, niezbędne jest dalsze rozbudowanie infrastruktury rowerowej oraz odnowienie

zabytkowych dworów, które mogą stanowić atrakcyjne punkty turystyczne. Umożliwi to stworzenie kompleksowej oferty dla osób poszukujących aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu i chętnych do odkrywania lokalnej historii oraz architektury. Tego typu rozwój infrastruktury sprzyja również przedłużeniu sezonu turystycznego oraz zwiększeniu atrakcyjności gminy dla rodzin i grup zorganizowanych.

2. W celu wyróżnienia się na tle innych miejscowości, kluczowe jest stworzenie unikalnego produktu lokalnego, który będzie kojarzony z Gminą Zakrzewo i stanie się jej wizytówką. Produkt taki, oparty na lokalnych zasobach naturalnych, rękodziele, gastronomii lub innych walorach, może przyciągnąć turystów i wspierać rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Równocześnie Gmina powinna rozważyć strategię promocyjną, która wypromuje ten produkt oraz gminę na zewnątrz, zwłaszcza wśród turystów z większych miast, takich jak Toruń czy Bydgoszcz. Skuteczna promocja pomoże zwiększyć ruch turystyczny, wspierając tym samym rozwój lokalnej gospodarki.
3. Średnia wielkość gospodarstwa w Gminie (17,89 ha) jest wyższa niż w powiecie (14,51 ha), co wskazuje na potencjał gospodarczy dla rozwiniętej produkcji rolniczej. Warto wspierać gospodarstwa rolne w rozwijaniu nowoczesnych technologii rolniczych i działań zwiększających rentowność, np. przez inwestycje w hodowlę i przetwórstwo rolno-spożywcze.
4. W latach 2018–2022 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 36, co świadczy o pozytywnej tendencji rozwoju przedsiębiorczości w gminie. Wzrost udziału podmiotów gospodarczych Gminy Zakrzewo w strukturze powiatu sugeruje większe zainteresowanie mieszkańców zakładaniem działalności gospodarczej, co warto wspierać poprzez lokalne programy doradcze i dotacje.
5. Przewaga nowo zarejestrowanych podmiotów nad wyrejestrowanymi sugeruje stabilność i zainteresowanie zakładaniem firm mimo trudnych czasów, takich jak pandemia COVID-19. Należy rozwijać inicjatywy wspierające start-upy i młode firmy. Jednocześnie Gmina Zakrzewo ma znacznie niższy wskaźnik przedsiębiorczości na 1 tys. mieszkańców (68) niż średnia powiatu (103) i województwa (109). Aby pobudzić rozwój przedsiębiorczości, Gmina może wdrożyć programy promujące tworzenie nowych firm, szczególnie w sektorach komplementarnych do rolnictwa.
6. Dostępność sieci gazowej w Gminie (0,6%) jest znacząco niższa niż średnia powiatu i województwa. Rozwój infrastruktury gazowej lub alternatywnych źródeł energii, jak m.in. biogazownie może podnieść standard życia mieszkańców i wesprzeć przedsiębiorstwa.
7. Dostęp do sieci kanalizacyjnej ma 39,1% mieszkańców, co jest niższym wskaźnikiem niż w powiecie i województwie. Gmina powinna kontynuować budowę sieci kanalizacyjnej oraz programy wsparcia dla przydomowych oczyszczalni, aby poprawić jakość infrastruktury sanitarnej. Co pozytywne, sieć wodociągowa obejmuje niemal cały obszar Gminy. Należy mieć jednak na uwadze, iż wymaga remontu.
8. Ograniczone dochody Gminy i uzależnienie od zewnętrznych źródeł finansowania mogą ograniczać możliwości realizacji długoterminowych inwestycji proekologicznych oraz modernizacji infrastruktury. Niski poziom dochodów wpływa także na zdolność Gminy do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska oraz poprawy jakości życia mieszkańców.
9. Udział Zakrzewa w Aleksandrowskim Kłastrze Energii wskazuje na potencjał rozwoju OZE i poprawę efektywności energetycznej. Strategia może uwzględniać dalsze działania

edukacyjne i inwestycyjne w odnawialne źródła energii oraz termomodernizację budynków publicznych.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

1. W kontekście szybko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszającej się liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, Gmina powinna podjąć działania mające na celu zatrzymanie młodszej populacji oraz przyciągnięcie nowych mieszkańców. Programy wspierające rodziny, takie jak dostęp do mieszkań, placówek edukacyjnych, czy rozwój infrastruktury rekreacyjnej, mogą zwiększyć atrakcyjność gminy jako miejsca do życia i pracy. Wsparcie młodych rodzin, m.in. poprzez dostęp do przedszkoli czy wsparcie w organizacji życia zawodowego i rodzinnego, jest kluczowe, aby przeciwdziałać wyludnianiu się Gminy i wspierać stabilizację demograficzną.
2. W obliczu wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, istotne jest, aby wspierać seniorów w zachowaniu dłuższej aktywności społecznej i zawodowej. Rozwój programów integracyjnych, zdrowotnych i aktywizacyjnych dla osób starszych, takich jak kluby seniora, programy zdrowotne, czy warsztaty dla seniorów, może wspomóc ich udział w życiu lokalnym. Takie działania pomogą również w zmniejszeniu presji na system opieki społecznej oraz przyczynią się do integracji pokoleń, poprawiając jednocześnie jakość życia w gminie.
3. Negatywny wskaźnik migracji i odpływ ludności z Gminy Zakrzewo wskazuje na potrzebę działań zmierzających do poprawy jej wizerunku jako miejsca przyjaznego do życia. Rozwój infrastruktury publicznej, poprawa jakości transportu lokalnego, inwestycje w tereny zielone i rekreacyjne oraz promowanie lokalnej tożsamości kulturowej mogą sprawić, że Gmina stanie się bardziej atrakcyjna dla nowych mieszkańców. Promowanie unikalnych zasobów naturalnych oraz kulturowych Zakrzewa na zewnątrz oraz tworzenie miejsc spotkań i aktywności dla społeczności lokalnej mogą wpłynąć na poprawę jakości życia i zatrzymanie procesu wyludniania.
4. Klub Malucha „Skrzat” oferuje 16 miejsc dla dzieci do lat 3, jednak zajętych jest tylko 11 miejsc, co może wynikać z relatywnie wysokich kosztów opieki lub braku zainteresowania.
5. Wskaźnik dzieci objętych opieką przedszkolną w Gminie Zakrzewo, mimo początkowego spadku, w latach 2021-2022 wzrastał, osiągając w 2022 roku wartość bliską średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Dalsze inwestycje w placówki przedszkolne mogą wzmocnić ten trend i wpłynąć na lepszy dostęp do opieki.
6. W publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych w gminie Zakrzewo występują znaczne różnice w liczbie uczniów. Szkoła Podstawowa w Zakrzewie jest największa (129 uczniów), natomiast szkoła w Sędzinie ma 62 uczniów. Potrzebne mogą być analizy efektywności rozkładu uczniów i zasobów, aby zoptymalizować dostęp do edukacji.
7. Koszty utrzymania dziecka w przedszkolu w Gminie Zakrzewo wzrosły, a subwencje pokrywają jedynie od 50 do 57% wydatków na edukację, co stwarza wyzwanie finansowe dla budżetu gminy. Możliwe jest poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania, np. dotacji unijnych lub partnerstw.

8. Dom Kultury w Zakrzewie oraz Gminna Publiczna Biblioteka aktywnie angażują mieszkańców w wydarzenia kulturalne i sportowe. Cykliczne wydarzenia, takie jak turnieje sportowe i pikniki, integrują społeczność i podnoszą jakość życia mieszkańców.
9. Szkoły w Gminie są dobrze wyposażone pod względem bazy dydaktycznej, oferując dostęp do boisk, sal gimnastycznych, komputerów i innych zasobów. Jednakże stosunkowo niski poziom wsparcia psychologicznego (częściowe etaty psychologów) może wskazywać na potrzebę dalszych działań w obszarze wsparcia psychicznego uczniów.
10. Mieszkańcy Gminy Zakrzewo cenią jakość życia, którą w dużej mierze determinuje dostęp do instytucji kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Dom Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna odgrywają kluczową rolę w integracji społecznej oraz promowaniu aktywności kulturalnej, organizując zajęcia, warsztaty i różnorodne wydarzenia. Obiekty sportowe, jak wielofunkcyjne boiska, oferują szeroką gamę aktywności fizycznych, co przekłada się na promocję zdrowego stylu życia i integrację mieszkańców różnych grup wiekowych. Należy jednak pamiętać, iż obszary kultury oraz sportu wymagają ciągłego rozwoju oraz nakładów finansowych.
11. Realizacja projektu „Aktywny Klub Seniora” umożliwia starszym mieszkańcom gminy Zakrzewo uczestniczenie w licznych aktywnościach, takich jak zajęcia taneczne, nordic walking oraz śpiew w grupie wokalne. Działania te wspierają integrację międzypokoleniową, zapewniają aktywizację osób starszych oraz sprzyjają ich włączeniu społecznemu, jednocześnie poprawiając jakość życia seniorów.
12. W ostatnich latach wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Zakrzewo. Wskaźnik ten jest wyższy niż średnia dla powiatu aleksandrowskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego, co może wskazywać na potrzebę rozszerzenia oferty wsparcia oraz dostosowania działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do zmieniających się potrzeb mieszkańców, w tym na przykład dodatkowego wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

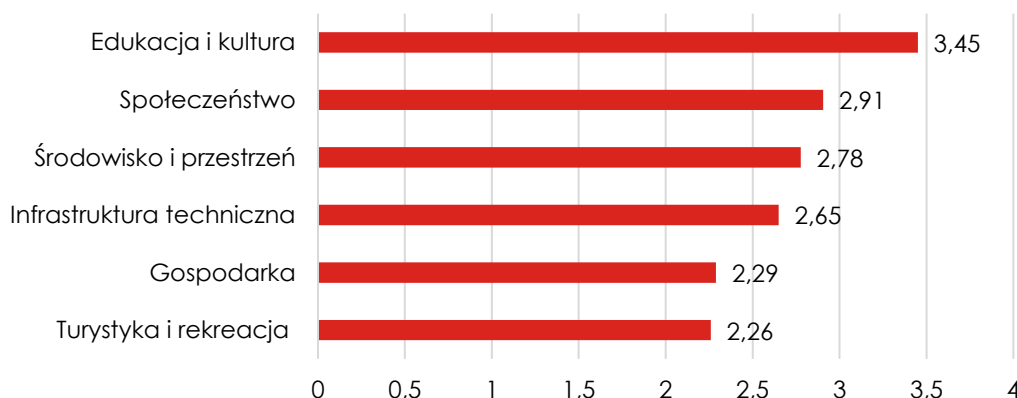
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Zakrzewo przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były od 21 sierpnia do 12 września 2024 roku. Łącznie wpłynęło 36 odpowiedzi.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. W większości odpowiedzi udzielały kobiety (61,1% ankietowanych), osoby w wieku 36-45 lat (36,1% ankietowanych) oraz osoby pracujące (69,4% ankietowanych).

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Zakrzewo w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia 3,45) z kolei najniżej ocenionym obszarem działalności gminnej jest turystyka i rekreacja (średnia ocena wynosiła 2,26). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,29 do 2,91). Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,72, co pokazuje, że ogólna ocena działalności gminy jest w skali umiarkowanej. Wskazuje to na potrzebę dalszych działań w celu poprawy ocenianych obszarów, szczególnie w zakresie turystyki i rekreacji, gdzie różnica w ocenach jest najbardziej wyraźna. Rekomenduje się skoncentrowanie wysiłków na poprawie jakości tych obszarów, aby zwiększyć ogólną satysfakcję mieszkańców i podnieść średnią ocenę Gminy.

Ryc. 1. Ocena poszczególnych obszarów według ankietowanych w Gminie Zakrzewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Tabela poniżej przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze. **Poniżej oceny 2,00 oceniono:** ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych, połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami, ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży, atrakcyjność turystyczną, działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów, dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, możliwość uzyskania zatrudnienia, możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem, funkcjonowanie transportu zbiorowego, dostępność sieci gazowej oraz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe). **Wyżej (powyżej oceny 3,50) oceniono:** dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale

lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne), jakość edukacji przedszkolnej, dostęp do edukacji przedszkolnej, dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze), dostępność sieci wodociągowej, jakość infrastruktury przedszkolnej, dostęp do żłobków/klubów malucha, jakość opieki żłobkowej, jakość edukacji w szkołach podstawowych, organizację dowozu dzieci do szkół, wsparcie osób starszych (DPS, Kluby Seniora), jakość istniejących ścieżek pieszko-rowerowych, jakość powietrza oraz wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Zakrzewo

Społeczeństwo	
dostęp do żłobków/klubów malucha	3,78
jakość opieki żłobkowej	3,71
wsparcie osób starszych (DPS, Kluby Seniora)	3,65
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,35
dostępność budynków administracji publicznej	3,31
skuteczność działania pomocy społecznej	2,94
dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,81
bezpieczeństwo publiczne	2,72
wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,40
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)	2,28
możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy	2,17
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,74
Gospodarka	
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,86
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	2,67
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,52
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,23
atrakcyjność inwestycyjna	2,19
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,97
możliwość uzyskania zatrudnienia	1,73
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	1,71
funkcjonowanie transportu zbiorowego	1,71
Środowisko i przestrzeń	
jakość powietrza	3,57
system odbioru odpadów	3,14

Oferta w działaniach wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	3,13
walory środowiska przyrodniczego	3,03
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,87
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,75
rozwój odnawialnych źródeł energii	2,73
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,67
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,53
estetyka (czystość na obszarach publicznych)	2,50
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,49
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,38
Infrastruktura techniczna	
dostępność sieci wodociągowej	3,85
dostępność sieci kanalizacyjnej	3,39
stan dróg	2,64
dostęp do szerokopasmowego Internetu	2,62
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,31
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp)	2,25
dostępność sieci gazowej	1,47
Turystyka i rekreacja	
jakość istniejących ścieżek pieszo-rowerowych	3,64
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	3,00
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwość traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)	2,92
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,42
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,22
poziom bazy gastronomicznej	2,15
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,11
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	1,97
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	1,82
atrakcyjność turystyczna	1,76
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,75

poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	1,37
Edukacja i kultura	
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,18
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,97
jakość edukacji przedszkolnej	3,94
dostęp do edukacji przedszkolnej	3,91
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,84
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,70
organizację dowozu dzieci do szkół	3,68
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	3,52
działalność domu kultury i biblioteki	3,36
dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach	3,33
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	3,23
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	3,10
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,97
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (dojazd)	2,78
działalność świetlic wiejskich	2,25

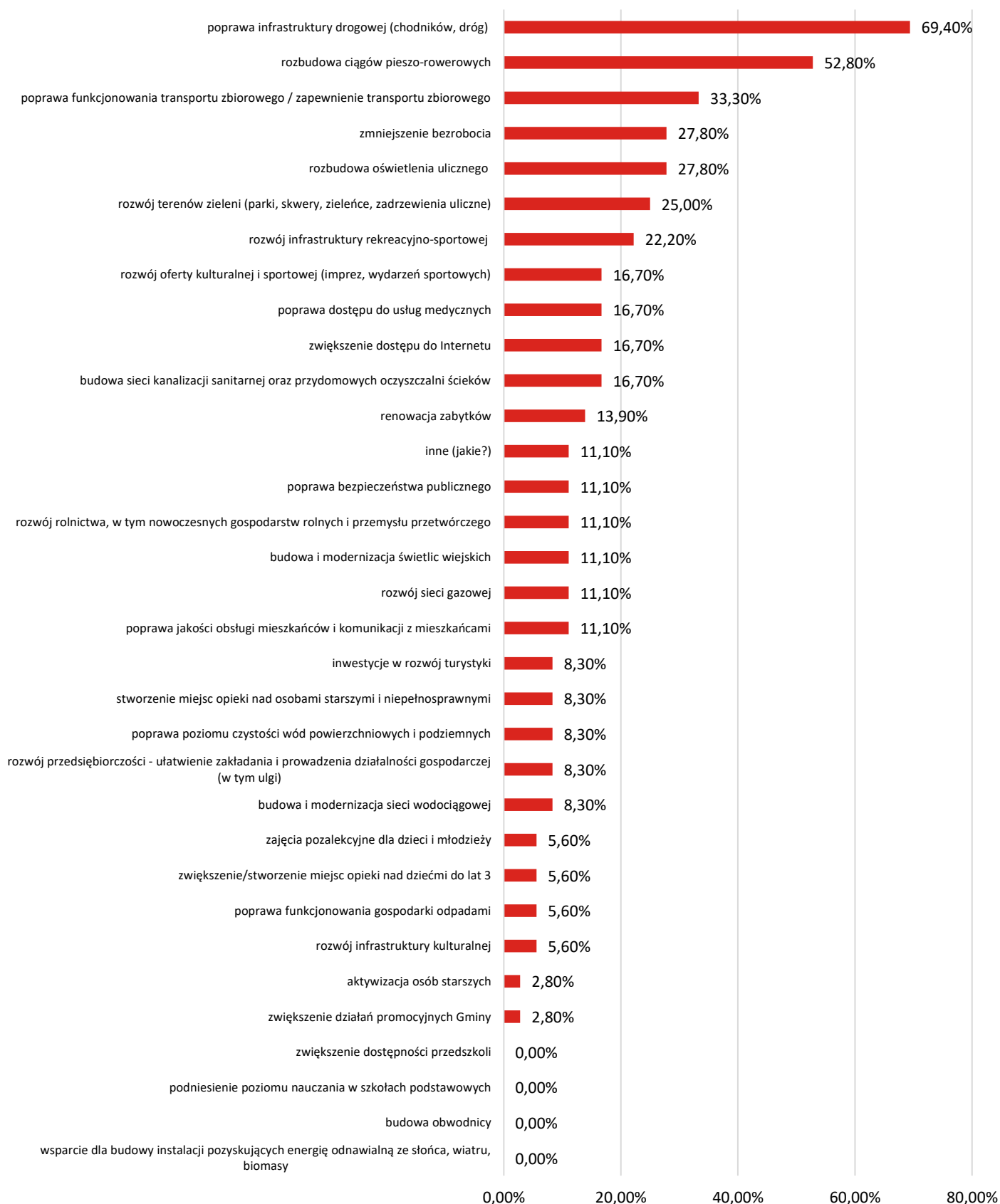
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Wizytówka Gminy

Ankietowani mieli także możliwość wskazania, co ich zdaniem powinno być wizytówką Gminy Zakrzewo. Odpowiedziami, które się wyróżniały były: nowe chodniki, budowa stadionu, Pałac w Zakrzewie, Park w Zakrzewie, Zabytkowy dworek oraz Koło Wędkarskie.

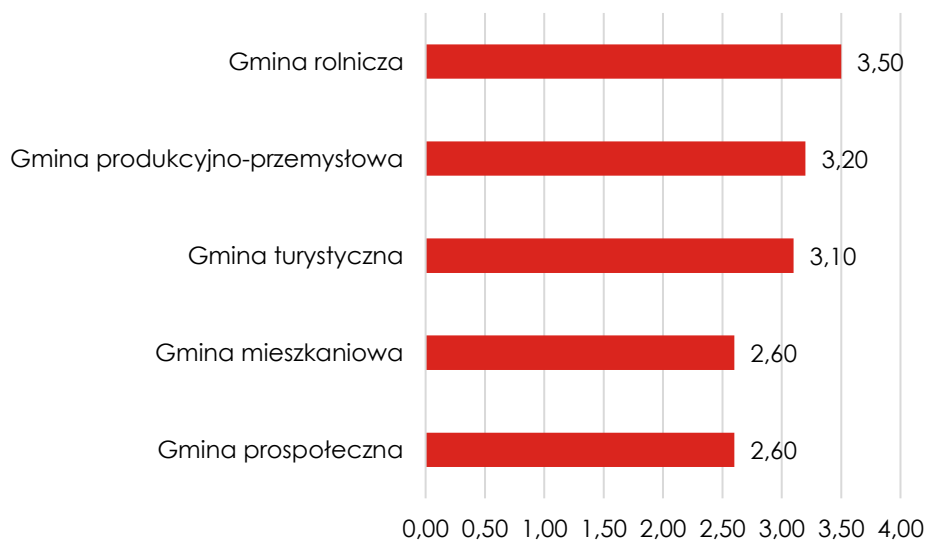
Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Zakrzewo. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej, rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych, rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych), rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej, rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne), rozbudowa oświetlenia ulicznego, zmniejszenie bezrobocia oraz poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego.

Ryc. 2. Priorytety rozwoju według ankietowanych

Ostatnią część ankiety stanowiło uszeregowanie profili Gminy do 2030 według ich ważności. Wyniki jasno wskazują, iż Gmina Zakrzewo dalej powinna skupiać się na rolniczym charakterze, jednak nie zapominając o produkcji i przemyśle. Zgodnie z wnioskami z diagnozy oraz warsztatami strategicznymi, mieszkańcy także zauważają potencjał turystyczny Gminy.

Ryc. 3. Priorytety rozwoju Gminy Zakrzewo do 2030 roku według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Podsumowanie

Wyniki ankiety przeprowadzonej w Gminie Zakrzewo sugerują umiarkowane zadowolenie mieszkańców z działalności Gminy. W szczególności zauważono potrzebę poprawy w obszarze turystyki i rekreacji. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną oraz zwiększenie działań promujących lokalne atrakcje mogą przyczynić się do poprawy tego obszaru.

Dalsze działania powinny obejmować modernizację infrastruktury drogowej, co jest istotnym priorytetem wskazywanym przez mieszkańców. Rekomenduje się także budowę ciągów pieszo-rowerowych.

Innym obszarem wymagającym uwagi jest dostępność usług medycznych. Zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej poprzez współpracę z ośrodkami medycznymi i inwestycje w lokalne placówki zdrowia może poprawić sytuację.

Priorytetem powinien być także rozwój oferty kulturalnej i sportowej, obejmujący organizację większej liczby wydarzeń oraz inwestycje w infrastrukturę kulturalną i sportową.

W zakresie obszarów, które oceniane są pozytywnie, warto kontynuować i rozwijać działania związane z edukacją, usługami publicznymi oraz estetyką terenów publicznych, dbając o utrzymanie wysokiej jakości życia w Gminie.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

S mocne strony	W słabe strony
O szanse	T zagrożenia

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy;
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Informacje te pochodziły z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Zakrzewo,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo a także ze źródeł zewnętrznych,
- wywiadu pogłębionego oraz przeprowadzonych warsztatów strategicznych,
- wyników badań ankietowych.

Analizę SWOT dla Gminy Zakrzewo przedstawia zestawienie poniżej.

Mocne strony:

- Położenie w sąsiedztwie autostrady A1, która ułatwia szybki dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych, co sprzyja mobilności mieszkańców i potencjalnemu rozwojowi gospodarczemu;
- Dobrze rozwinięta funkcja rolnicza oraz brak zakładów uciążliwych, zapewniające czyste powietrze na terenie Gminy;
- Niemal 100% zwodociągowanie Gminy oraz przepustowa oczyszczalnia ścieków;
- Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe stanowiące potencjał do rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych na terenie Gminy Zakrzewo;
- Funkcjonujący Klub Malucha zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3;

- Aktywne funkcjonowanie na rzecz rozpowszechniania kultury, rekreacji i sportu Domu Kultury w Zakrzewie oraz Gminnej Publicznej Biblioteki;
- Realizacja projektu „Aktywny Klub Seniora” umożliwiająca starszym mieszkańcom gminy Zakrzewo uczestniczenie w licznych aktywnościach;
- Centrum Gminy – wieś Zakrzewo – oferująca dostęp do podstawowych usług publicznych i handlowych;

Słabe strony:

- Systematyczny odpływ ludności z terenu Gminy;
- Niekorzystne trendy demograficzne, w tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa;
- Niedostateczny stan techniczny infrastruktury drogowej i około drogowej;
- Brak ścieżek rowerowych, utrudniający wykorzystanie roweru jako alternatywnego środka transportu;
- Niski poziom zalesienia Gminy wpływający na ekosystem lokalny;
- Niski poziom pokrycia MPZP, utrudniający regulację polityki przestrzennej;
- Brak rozwiniętej komunikacji publicznej oraz transportu zbiorowego;
- Niedostosowanie przestrzeni oraz budynków publicznych do wymagań z zakresu dostępności;
- Niski poziom skanalizowania Gminy.
- Przestarzała infrastruktura sportowa;
- Niski poziom wsparcia psychologicznego w szkołach;
- Ograniczenia w dostępie do Internetu szerokopasmowego, powodujące tym samym wykluczenie cyfrowe części mieszkańców;
- Niewystarczająca oferta opieki zdrowotnej, w szczególności specjalistycznej;
- Niewystarczający poziom promocji Gminy na tle regionu.

Szanse:

- Udział Zakrzewa w Aleksandrowskim Kłastrze Energii zwiększające potencjał rozwoju OZE i poprawę efektywności energetycznej;
- Stworzenie unikalnego produktu lokalnego, który będzie kojarzony z gminą Zakrzewo i stanie się jej wizytówką;
- Rozwój turystyki weekendowej;
- jednorodzinnych oraz napływ nowych, młodych i przedsiębiorczych mieszkańców;
- Rozbudowa sieci gazowej pozwoli mieszkańcom korzystać z bardziej dostępnego i ekonomicznego źródła energii;
- Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 dająca możliwości pozyskiwania środków na rozwój Gminy Zakrzewo.
- Wzrost zagranicznego i krajowego popytu na bioprodukty, co przyczyni się do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Rozwój edukacji rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego;
- Znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych obowiązujących w Unii Europejskiej). Zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie) oraz minimalizacji zużycia surowców naturalnych

i emisji zanieczyszczeń do środowiska przyrodniczego, a także racjonalna gospodarka odpadami stałymi (recykling);

- Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców;
- Współpraca Gminy z instytucjami zewnętrznymi będącymi Instytucjami Zarządzającymi w zakresie rządowych programów dotacyjnych: dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji;

Zagrożenia:

- Rosnąca konkurencyjność wśród Gmin w zakresie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych;
- Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi, które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą kraju;
- Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców;
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, mogący przełożyć się na brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy;
- Pogarszający się stan środowiska naturalnego, zmiany klimatyczne oraz zjawiska ekstremalne;
- Brak równowagi w rozwoju przestrzennym gminy, prowadzący do nadmiernego obciążenia środowiska i zwiększenia nierówności społecznych.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ZAKRZEWO

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 została opracowana na podstawie analizy obecnej sytuacji Gminy, wywiadu pogłębionego oraz badań ankietowych. Przyjęto holistyczne podejście, uwzględniając zarówno potencjały (strony silne, umożliwiające wykorzystanie szans rozwojowych), jak i problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla przyszłego rozwoju Gminy). W trakcie procesu strategicznego ustalono MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Zakrzewo, które stanowią fundament do określenia celów strategicznych i operacyjnych.

MISJA jest kluczowym elementem strategii, który określa główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się na fundamentalnych wartościach, które przyświecają władzom Gminy Zakrzewo i jej mieszkańcom w procesie rozwoju. Misja wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, którą należy podążać w celu osiągnięcia wizji. Odpowiada na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem? Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Zakrzewo** brzmi następująco:

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Zakrzewo poprzez zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny. Priorytetem jest inwestowanie w infrastrukturę, wspieranie lokalnych inicjatyw, tworzenie miejsc pracy oraz dbałość o estetykę i środowisko, z zachowaniem unikalnego charakteru Gminy.

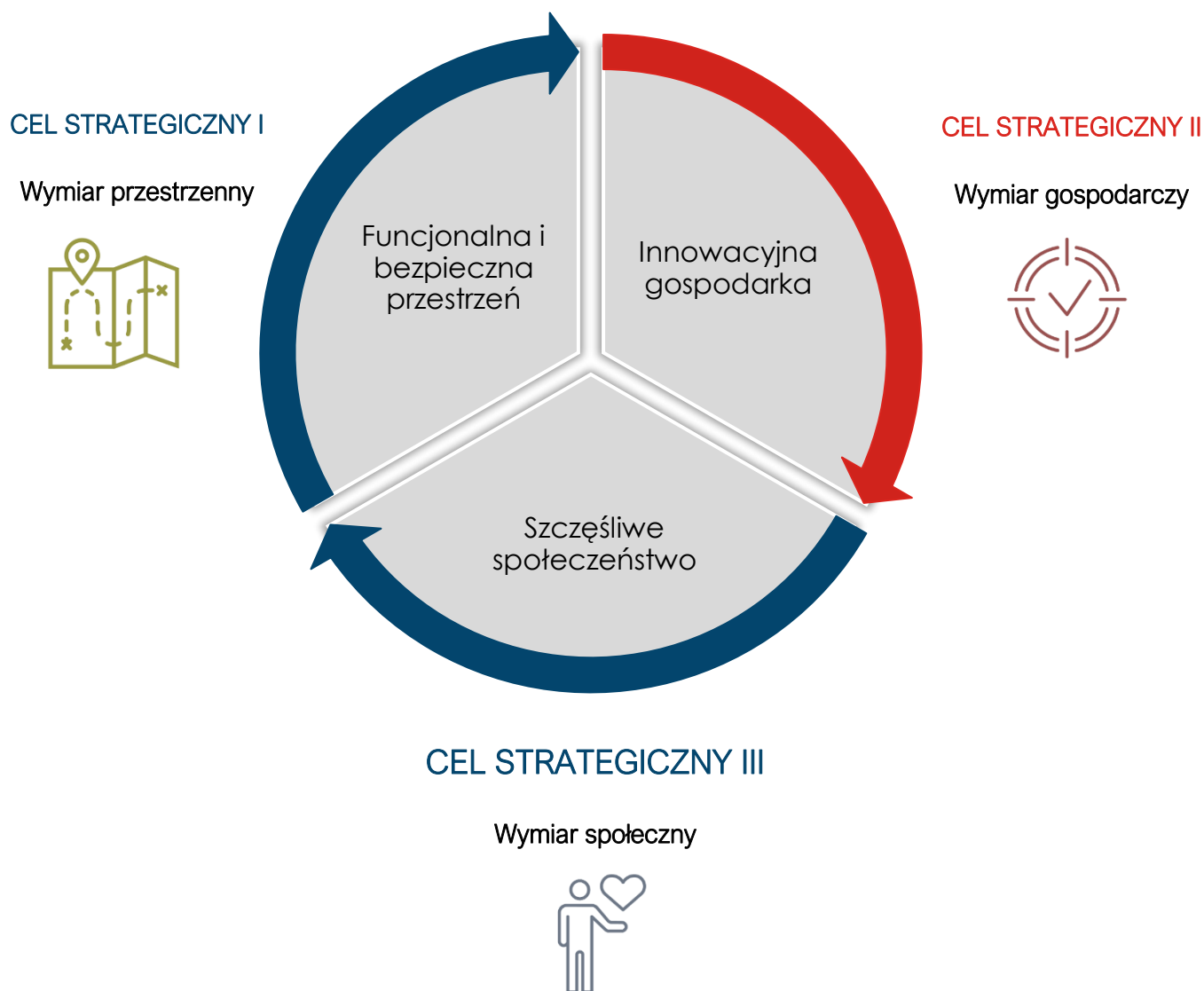
W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Gminę Zakrzewo w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku, ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy oraz jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

W 2030 roku Gmina Zakrzewo to atrakcyjny obszar, gdzie tradycja łączy się z innowacyjnością. Rozwinięta infrastruktura, prężna lokalna gospodarka i zintegrowana społeczność tworzą dogodne warunki do funkcjonowania mieszkańców. Gmina przyciąga nowych osadników, zapewniając rozwój oparty na ochronie środowiska, pielęgnowaniu lokalnych tradycji oraz trosce o codzienny komfort.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym

Analizując aktualny stan Gminy Zakrzewo, uwzględniając aspekty gospodarcze, społeczne, przestrzenne oraz czynniki zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, a także mając na uwadze osiągnięcie zamierzonego stanu opisanego w wizji rozwoju, ustalono trzy cele strategiczne dotyczące głównych obszarów rozwojowych:

Powyższe postulaty są odzwierciedleniem wizji Gminy Zakrzewo, której osiągnięcie planowane jest na rok 2030. Cele strategiczne odzwierciedlają obszary rozwoju w trzech sferach: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które kształtują wizerunek Gminy Zakrzewo. Sfery te są wzajemnie powiązane - działania podejmowane w obszarze przestrzennym wpływają na lokalną gospodarkę, a ta z kolei ma wpływ na sytuację społeczną. Aktywne i świadome społeczeństwo lokalne ma także wpływ na jakość środowiska naturalnego. Aby osiągnąć równowagę, konieczne jest jednoczesne realizowanie zadań w każdej z tych sfer. W celu wdrożenia celów strategicznych, dla każdego z nich ustalono cele operacyjne, które uporządkowują konkretne działania. Przedstawione zostały one w poniższej tabeli.

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I: Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń 		CEL II: Innowacyjna gospodarka 		CEL III: Szczęśliwi mieszkańcy 	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Rozwinięta infrastruktura	2.1.	Przyjazne warunki do rozwoju przedsiębiorczości	3.1.	Aktywni mieszkańcy włączeni w życie społeczne
1.2.	Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości środowiska naturalnego	2.2.	Bogata oferta turystyczno-rekreacyjna Gminy oraz aktywne działania promujące lokalne dziedzictwo	3.2.	Wysoka jakość funkcjonowania usług zdrowotnych oraz społecznych
1.3.	Atrakcyjna, dostępna i bezpieczna przestrzeń			3.3.	Równy dostęp do edukacji i usług opiekuńczych dla dzieci i młodzieży
				3.4.	Oferta kulturalno-sportowa odpowiadająca na potrzeby wszystkich grup społecznych

CEL STRATEGICZNY I: Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń

Cele operacyjne:

Cel operacyjny 1.1.
Rozwinięta infrastruktura

Cel operacyjny 1.2.
Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel operacyjny 1.3.
Atrakcyjna, dostępna i bezpieczna przestrzeń

Poniżej zaplanowano działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Zakrzewo oraz zrównoważony rozwój przestrzenny i infrastrukturalny. Kluczowym elementem jest modernizacja infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej, kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Istotnym priorytetem jest również poprawa dostępności cyfrowej poprzez rozbudowę szerokopasmowego Internetu, co ma szczególne znaczenie w kontekście dynamicznego rozwoju technologii i zwiększających się potrzeb komunikacyjnych mieszkańców.

Rozwój odnawialnych źródeł energii, wspieranie ekologicznych programów oraz edukacja mieszkańców w zakresie ochrony środowiska są elementami wpisującymi się w globalne działania na rzecz walki ze zmianami klimatu. Ważnym aspektem jest także wsparcie segregacji odpadów, ochrona bioróżnorodności oraz promowanie retencji wód opadowych, co ma na celu zwiększenie odporności lokalnego środowiska na negatywne skutki urbanizacji i zmian klimatycznych.

W obszarze zagospodarowania przestrzennego priorytetem jest zwiększenie pokrycia miejscowymi planami oraz przeznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i inwestycyjną. Równocześnie, dbałość o estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznej znajduje odzwierciedlenie w działaniach takich jak budowa parkingu, modernizacja przystanków autobusowych czy likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.

Podjęte działania mają także na celu zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia lokalnych społeczności, m.in. poprzez doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych. W efekcie, realizacja tych działań nie tylko odpowiada na potrzeby mieszkańców, ale również tworzy podstawy do długofalowego, zrównoważonego rozwoju Gminy Zakrzewo.

CEL STRATEGICZNY I Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Rozwinięta infrastruktura	- Poprawa jakości i dostępu do infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą przydrożną, w tym m.in. chodników, poboczy, przejść dla pieszych, oświetlenia energooszczędnego, - Zwiększenie dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz remont istniejącej, - Modernizacja infrastruktury wodociągowej, w tym stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków, - Wsparcie przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, - Poprawa dostępności cyfrowej poprzez rozbudowę szerokopasmowego Internetu.	- Poprawa stanu dróg oraz bezpieczeństwa na drogach, - Rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy, - Lepsza komunikacja na obszarze Gminy, - Zwiększenie bezpieczeństwa dostaw wody dla mieszkańców. - Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do infrastruktury podstawowej, - Zwiększenie efektywności odbioru i nowoczesna oczyszczania ścieków.	- Długość zmodernizowanych dróg oraz chodników (km), - Liczba nowych punktów oświetlenia drogowego oraz przejść dla pieszych (szt.), - Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km), - Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (os.), - Długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej (km), - Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej (os.), - Długość wybudowanej sieci światłowodowej (km).
1.2. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości środowiska naturalnego	- Rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez promowanie wykorzystania OZE wśród mieszkańców i zapewnienie terenów pod ich lokalizację w dokumentach planistycznych, - Wsparcie wymiany źródeł ciepła oraz realizacja programów ekologicznych i pomoc w usuwaniu azbestu, - Edukacja ekologiczna oraz organizowanie akcji i działań podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców,	- Zabezpieczenie obszaru Gminy przez wystąpieniem niepożądanych skutków zmian klimatycznych oraz występowaniu zjawisk ekstremalnych, - Regulacja i utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych, - Poprawa stanu środowiska w Gminie, - Poprawa jakości powietrza w Gminie,	- Emisja pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀ (µg/m³), - Ilość odpadów produkowanych na jednego mieszkańca (kg), - Liczba budynków i obiektów w Gminie z zamontowanymi instalacjami OZE (szt.), - Liczba nowych nasadzeń i zadrzewień (szt.),

	• Ochrona obszarów chronionych poprzez zachowanie terenów o szczególnych walorach środowiskowych. • Zapewnienie mieszkańcom wiedzy na temat segregacji odpadów, • Rozwój systemu segregacji odpadów – poprawa poziomów segregacji i recyklingu oraz likwidacja dzikich wysypisk, • Retencjonowanie wód opadowych – rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i promowanie takich rozwiązań wśród mieszkańców, • Wsparcie bioróżnorodności i ochrona ekosystemów, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.	• Zmniejszenie zanieczyszczenia wód i gleby, • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców, • Ograniczenie ryzyka występowania chorób cywilizacyjnych związanych z zanieczyszczeniem powietrza, • Spadek ilości odpadów wytwarzanych przez mieszkańców, • Wzrost ilości odpadów segregowanych, • Wzrost powierzchni biologicznie czynnej i zachowanie bioróżnorodności w granicach Gminy, • Poprawa efektywności gospodarowania odpadami komunalnymi, • Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, • Ochrona i łączenie siedlisk, tworzenie korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury).	• Liczba instalacji służących zwiększeniu retencji (szt.), • Powierzchnia gminnych lasów i terenów czynnych biologicznie (ha), • Liczba przeprowadzonych działań i kampanii edukacyjnych (szt.).
1.3. Atrakcyjna, dostępna i bezpieczna przestrzeń	• Przyjęcie Planu Ogólnego dla Gminy Zakrzewo stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni, • Zwiększenie pokrycia obszaru Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, • Przeznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz inwestycyjną, • Tworzenie warunków do rozwoju sieci transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz na zewnątrz, w tym współpraca z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie,	• Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni Gminy, • Uspójnienie polityki przestrzennej, • Uatrakcyjnienie Gminy dla inwestorów, • Rozwój terenów zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego, • Ograniczenie presji na środowisko, • Podniesienie jakości życia mieszkańców i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami dostępności przestrzennej.	• Stopień pokrycia obszaru Gminy MPZP (%), • Liczba połączeń komunikacji (szt.), • Liczba wyremontowanych i zmodernizowanych obiektów przestrzeni publicznej (szt.), • Liczba usuniętych barier architektonicznych (szt.), • Liczba zainstalowanych kamer monitoringu na terenie Gminy Zakrzewo (szt.),

- Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy,
- Modernizacja przystanków autobusowych,
- Budowa toalety publicznej w Zakrzewie,
- Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy w Zakrzewie,
- Zwiększenie dostępności wszystkich obiektów i miejsc użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych poprzez usuwanie barier architektonicznych,
- Poprawa stanu technicznego budynków przestrzeni publicznej,
- Dopuszczenie Ochotniczych Straży Pożarnych.

- Kwota dofinansowań na rzecz działań OSP (zł).

CEL STRATEGICZNY II: Innowacyjna gospodarka

Cele operacyjne:

Cel operacyjny 2.1.

Przyjazne warunki do rozwoju przedsiębiorczości

Cel operacyjny 2.2.

Bogata oferta turystyczno-rekreacyjna Gminy oraz aktywne działania promujące lokalne dziedzictwo

W przyszłości Gmina planuje działania mające na celu wsparcie lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwój turystyki i rolnictwa. W ramach tych kierunków zakłada się organizację kursów i szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców oraz współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji bezrobotnych. W obszarze rolnictwa przewiduje się promowanie nowoczesnych i ekologicznych rozwiązań oraz wspieranie rozwoju agroturystyki.

W zakresie turystyki planowane są inwestycje w infrastrukturę, takie jak budowa ścieżek pieszo-rowerowych, tworzenie szlaków turystycznych oraz organizacja wydarzeń, takich jak Bieg Łokietka. Dodatkowo rozważa się wsparcie lokalnej gastronomii oraz wprowadzenie elementów promujących dziedzictwo kulturowe, takich jak tablice informacyjne przy zabytkach czy ścieżki historyczne.

Jednym z kierunków działań jest również zachowanie i renowacja obiektów zabytkowych, w tym rewitalizacja pałacu w Zakrzewie, oraz zwiększenie ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Plany obejmują także rozwój narzędzi cyfrowych, takich jak aplikacje i strony internetowe, w celu promocji walorów turystycznych i rekreacyjnych Gminy. Działania te mają przyczynić się do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

CEL STRATEGICZNY II Innowacyjna gospodarka			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Przyjazne warunki do rozwoju przedsiębiorczości	• Podjęcie działań mających na celu wykup gruntów oraz wyznaczenia terenów inwestycyjnych, • Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy oraz organizacja kursów i szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców, • Nawiązanie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, • Aktywizacja bezrobotnych poprzez współprace z PUP, • Opracowanie systemu doradztwa zawodowego dla ludzi młodych na temat dostępnych ścieżek kariery na podstawie badań lokalnego rynku pracy, • Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wprowadzenie zwolnień podatkowych, • Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej; • Wspieranie wysoko efektywnego i nowoczesnego (ekologicznego) rolnictwa, • Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa i ich promocja, • Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i turystycznych.	• Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz osiedleńczej Gminy, • Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, • Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, • Zatrzymanie odpływu ludzi młodych w związku z poszukiwaniem pracy, • Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami, • Zmniejszenie bezrobocia, • Wzrost zainteresowania mieszkańców ekologiczną żywnością, • Wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa.	• Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych (ha) • Liczba przedsiębiorstw na terenie Gminy (szt.), • Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%), • Wielkość wpływów do budżetu Gminy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (zł), • Liczba współpracujących z samorządem instytucji otoczenia biznesu (szt.), • Liczba przeprowadzonych kampanii/szkoleń/warsztat-ów na rzecz wsparcia zawodowego (szt.), • Liczba gospodarstw agroturystycznych działających na terenie Gminy (szt.), • Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu nowoczesnego/ekologicznego rolnictwa (szt.).

**2.2.
Bogata oferta
turystyczno-
rekreacyjna
Gminy oraz
aktywne działania
promujące lokalne
dziedzictwo**

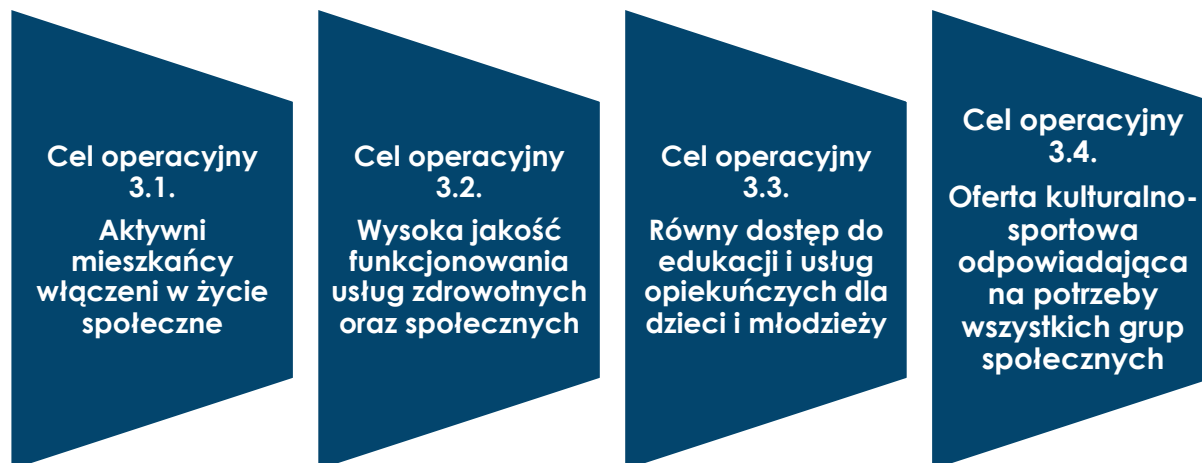
- Rozwijanie infrastruktury turystycznej na istniejących już strefach rekreacyjno-wypoczynkowych,
- Reaktywacja Biegu Łokietka,
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych,
- Stworzenie ścieżek turystycznych oraz szlaków rowerowych na terenie Gminy,
- Wsparcie przy rozwoju bazy gastronomicznej,
- Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe tj. np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości itd.,
- Zachowanie obiektów zabytkowych, zwiększenie ich rozpoznawalności oraz zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Działania mające na celu renowację zabytków, w tym rewitalizacja pałacu w Zakrzewie,
- Opracowanie aplikacji oraz strony internetowej z informacjami o turystyce, możliwościach wypoczynku, czy turystycznych ciekawostkach.

- Podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy,
- Wzrost dochodów Gminy,
- Promocja Gminy na zewnątrz,
- Zwiększenie rozpoznawalności Gminy w oparciu o produkty lokalne i wydarzenia związane z dziedzictwem kulturalnym,
- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Zwiększenie świadomości walorów kulturowych i turystycznych wśród mieszkańców Gminy oraz turystów,
- Wzmocnienie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców,
- Zabezpieczenie obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego,
- Wzmocnienie rozpoznawalności Gminy w oparciu o cykliczne imprezy związane z dziedzictwem lokalnym.

- Długość powstałych ścieżek turystycznych (km.),
- Długość powstałych ścieżek pieszo-rowerowych (km.),
- Liczba miejsc i obiektów turystycznych na terenie Gminy (szt.),
- Liczba funkcjonujących punktów gastronomicznych (szt.),
- Liczba zagospodarowanych/odrestaurowanych zabytków na terenie Gminy (szt.),
- Liczba obserwatorów gminnych stron internetowych, profili społecznościowych (os.)

CEL STRATEGICZNY III: Szczęśliwi mieszkańcy

Cele operacyjne:

Samorząd Gminy Zakrzewo na pierwszym miejscu stawia dobrobyt swoich mieszkańców stosując holistyczne podejście do działań w sferze społecznej. Planuje się wzmocnienie szerokorozumianych usług społecznych oraz zdrowotnych, w tym zwiększanie dostępu do nich i dostosowywanie do potrzeb odbiorców. W Gminie Zakrzewo dostrzega się także potrzeby osób starszych i niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnościami, osób ze szczególnymi potrzebami czy osób z jakiegoś powodu znajdujących się w kryzysie i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Planuje się opracowanie kompleksowej oferty usług, która odpowie potrzebom wskazanych grup.

Z dużą uwagą Gmina podchodzi również do edukacji, która jest pierwszym krokiem do zapewnienia wysokiej jakości życia w przyszłości, stawiając na równy dostęp do nauki dla wszystkich uczniów bez względu na miejsce zamieszkania czy sytuację materialną.

Oprócz zapewnienia podstawowych usług edukacyjnych, opiekuńczych czy medycznych nie należy zapominać również o sferze kulturalno-rozrywkowej i sporcie, które również przekładają się na zadowolenie z życia oraz rozwój osobisty. Dlatego Gmina będzie miejscem, gdzie mieszkańcy realizować będą mogli swoje pasje i zainteresowania, w oparciu o rozwiniętą ofertę kulturalną i sportową (oraz odpowiednią infrastrukturę), co dodatkowo przełoży się również na wzrost integracji społecznej. Odbywać się to może nie tylko dzięki funkcjonowaniu Domu Kultury czy świetlic wiejskich, ale również dzięki działalności m.in. klubów seniora, kół gospodyń wiejskich, itp.

CEL STRATEGICZNY III: Szczęśliwi mieszkańcy			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Aktywni mieszkańcy włączeni w życie społeczne	• Wspieranie rozwoju i integracji osób starszych poprzez organizację Klubów Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, itp., • Wspieranie rozwoju usług reintegracji zawodowej i społecznej, • Animacja i dążenie do wspólnego działania społeczności lokalnej, • Wsparcie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	• Rozwinięta polityka senioralna, • Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej lub zaliczanych do grup defaworyzowanych, • Umożliwienie uczestnictwa w życiu społecznym osobom starszym i osobom z niepełnosprawnością.	• Liczba placówek działających na rzecz osób starszych (szt.), • Liczba placówek działających na rzecz osób z niepełnosprawnością (szt.), • Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (%),
3.2. Wysoka jakość dostarczania usług zdrowotnych oraz społecznych	• Utworzenie miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, • Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych i asystenckich dla mieszkańców poprzez uruchomienie m.in. domów sąsiedzkich, asystentów osoby niepełnosprawnej, asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej, usługi typu „taksówka dla seniora”, „taksówka dla osoby z niepełnosprawnością”, • Utworzenie Dziennego Domu Pobytu, • Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej, w szczególności usług rehabilitacyjnych, • Rozwój infrastruktury związanej z usługami społecznymi, • Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę,	• Umożliwienie rodzicom szybszego powrotu na rynek pracy, • Poprawa jakości życia mieszkańców, • Wykreowanie postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców, • Poprawa warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami, • Zapewnienie opieki nad osobami starszymi, • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, • Wzrost poziomu dostępności do usług administracyjnych oraz sprawności obsługi mieszkańców Gminy, • Zwiększenie szans integracji społecznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.	• Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (os.), • Liczba lekarzy specjalistów przyjmująca na terenie gminy (os.), • Liczba programów zdrowotnych i profilaktycznych realizowanych w Gminie (szt.), • Liczba kampanii przeprowadzonych w zakresie walki z uzależnieniami (szt.), • Liczba opiekunów i asystentów rodzin (os.), • Liczba wdrożonych usług elektronicznych spełniających zasady dostępności (szt.).

	• Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia, • Zapewnienie dostępności cyfrowej oraz informacyjnej placówek publicznych m.in. poprzez dostosowanie stron internetowych, mediów społecznościowych, aplikacji, odtwarzaczy multimedialnych do osób ze szczególnymi potrzebami.		
3.3. Równy dostęp do edukacji i usług opiekuńczych dla dzieci i młodzieży	• Rozwój i modernizacja obiektów szkolnych i przedszkolnych oraz bazy dydaktycznej, w tym przystosowanej do prowadzenia zajęć specjalistycznych i opieki psychologiczno-pedagogicznej, • Zwiększenie zakresu godzin funkcjonowania przedszkola, • Wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy podnoszących ich konkurencyjność i jakość nauczania, • Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli m.in. poprzez kursy, szkolenia, itp., • Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz szczególnie uzdolnionych uwzględniające indywidualne podejście do ucznia, • Zapewnienie równego dostępu i efektywnego nauczania języków obcych , • Wspieranie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży i ich wiedzy na temat zdrowego trybu życia.	• Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki rozwojowi bazy oświatowej i sportowej, • Zapewnienie zdrowia psychicznego i odpowiedniego rozwoju dzieci i młodzieży, • Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój poza podstawą programową, • Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z różnych środowisk.	• Liczba przeprowadzonych modernizacji placówek związanych z oświatą i wychowaniem (szt.), • Liczba realizowanych projektów/zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkół z terenu Gminy (szt.), • Liczba odbywających się zajęć specjalistycznych (szt.), • Liczba dzieci korzystających ze wsparcia psychologa w szkołach na terenie Gminy (os.), • Liczba nauczycieli biorących udział w kursach/szkoleniach (os.).

3.4.Oferta kulturalno-sportowa odpowiadająca na potrzeby wszystkich grup społecznych

- Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wykorzystywanie ich jako centrów aktywności lokalnej,
- Wzbogacenie oferty Domu Kultury w Zakrzewie o animatorów z różnych dziedzin rozrywki i zapewnienie dla nich niezbędnego zaplecza,
- Stworzenie miejsca spotkań oraz oferty zajęć dodatkowych dla młodzieży,
- Udostępnianie miejsca spotkań dla różnych grup społecznych,
- Doposażenie i modernizacja bazy kulturalnej i sportowej, w tym budowa boiska wraz zapleczem oraz muszli koncertowej w Zakrzewie,
- Rewitalizacja parku w Zakrzewie,
- Tworzenie projektów i przedsięwzięć umożliwiających rozwój sportów w oparciu o zasoby i infrastrukturę Gminy.

- Rozwój oferty kulturalnej dostosowanej do potrzeb i zainteresowań mieszkańców z różnych grup wiekowych,
- Zapewnienie mieszkańcom możliwości uprawiania aktywności fizycznej, prowadzenia zdrowego stylu życia i rozwoju sportu,
- Zapewnienia miejsca spotkań z odpowiednim zapleczem dla poszczególnych grup mieszkańców.

- Liczba wydarzeń/zajęć odbywających się w świetlicach wiejskich (szt.),
- Liczba wydarzeń/zajęć odbywających się w Domu Kultury (szt.),
- Liczba zajęć skierowanych do młodzieży (szt.),
- Liczba budynków/obiektów poddanych modernizacji/remontom (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Zakrzewo

Gmina Zakrzewo jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części powiatu aleksandrowskiego, w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego. Znajduje się na granicy trzech powiatów: aleksandrowskiego, inowrocławskiego, radziejowskiego. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 76 km²,

co stanowi 16% powierzchni powiatu. Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo w 2023 roku dominującą formę pokrycia i użytkowania terenu stanowiły użytki rolne, które zajmowały 91% powierzchni Gminy, natomiast lasy zajmowały 3% powierzchni.

Gmina podzielona jest na 19 miejscowości, które tworzą 17 sołectw: Bachorza, Gosławice, Gęsin, Kobielice, Kolonia Bodzanowska, Kuczkowo, Lepsze, Michałowo, Seroczki, Siniarzewo, Sinki, Sędzin, Sędzin-Kolonia, Ujma Duża, Wola Bachorna, Zakrzewo, Zarębowo.

Według klasyfikacji funkcjonowania gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego, Gmina Zakrzewo zaliczana jest do grupy gmin o intensywnie rozwiniętej funkcji rolniczej.

Dominującą rolę w gminie pełni sieć osadnicza z ośrodkiem centralnym w miejscowości Zakrzewo, pełniącym funkcje administracyjne, usługowe i kulturalne. Pozostałe miejscowości tworzą sieć osadniczą o charakterze uzupełniającym, gdzie dominują funkcje mieszkaniowe i rolnicze.

Przez Gminę Zakrzewo przebiegają dwie drogi wojewódzkie, które są kluczowe dla rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego:

- DW266 o przebiegu Ciechocinek-Sompolno,
- DW252 o przebiegu Inowrocław-Włocławek.

Ponadto przez teren przebiega także droga wojewódzka o numerze 267 relacji Ujma Duża-Piotrków Kujawski, a także drogi powiatowe (długość ok. 23,02 km) i gminne (120,6 km).

W odległości około 20 km (około 25 minut) od Zakrzewa można dojechać do zjazdów na autostradę A1, która stanowi część drogi europejskiej E75 Gdańsk – Wiedeń. Ponadto przedstawiona powyżej sieć dróg umożliwia połączenie z innymi większymi miastami, takimi jak Inowrocław, Włocławek, Toruń czy Bydgoszcz.

Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanego dworca oraz stacji kolejowych. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w miejscowości Aleksandrów Kujawski i oddalony jest o 19,1 km (czas dojazdu 22 min) od siedziby Gminy.

Gmina Zakrzewo charakteryzuje się ubogą siecią rzeczną o niskich przepływach. Gmina położona jest w zlewni Kanału Bachorza, która poprzez rzekę Zgłowiączkę łączy Wisłę z Gopłem. Długość całkowita kanału wynosi 46,4 km, a powierzchnia zlewni wynosi 291,6 km². Na terenie Gminy płynie również rzeka Tażyna, która stanowi jeden z głównych dopływów Wisły. Całkowita długość rzeki wynosi 49,8 km (na obszarze gminy około 6,9 km), a powierzchnia jej zlewni 495,8 km².

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru

podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa (infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje województwa wg SRWKP 2030+).

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- system przyrodniczy – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- system osadniczy – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- system transportowy – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrz wojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolice województwa;
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;
- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- założenia polityki terytorialnej województwa – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Gminy Zakrzewo znajdują się dwa pomniki przyrody:

- Platan klonolistny o wysokość 19 m i obwodzie 450 cm rosnący w miejscowości Sędzinek,
- Platan klonolistny o wysokości 15 m i obwodzie 254 cm w miejscowości Sędzinek.

Ponadto w północno-zachodniej i zachodniej części Gminy Zakrzewo przebiega korytarz ekologiczny Gopło, który, mimo że nie jest zaliczany do form ochrony przyrody, pełni istotne funkcje. Korytarze ekologiczne umożliwiają przemieszczanie się roślin i zwierząt poprzez zapewnianie ciągłości pomiędzy siedliskami. Pełnią rolę dróg życia, które umożliwiają egzystowanie pomimo niekorzystnych zmian środowiska. Nie można więc mówić o skutecznych działaniach chroniących środowisko, w całkowitym oderwaniu od funkcji, jakie pełni korytarz ekologiczny.

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzy 56 miast dość równomiernie rozmieszczonych w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz

3 419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław
- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

Miejscowość Zakrzewo, na podstawie tego podziału, została zakwalifikowana do ośrodków lokalnych.

System transportowy:

Przez Gminę Zakrzewo przebiegają dwie drogi wojewódzkie, które są kluczowe dla rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego: DW266 o przebiegu Ciechocinek-Sompolno oraz DW252 o przebiegu Inowrocław-Włocławek.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ dominującym środkiem transportu publicznego w relacji miasta powiatowego z ośrodkami stołecznymi jest transport samochodowy.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

1. Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
2. Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
 - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
 - b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodzielnicowej współpracy gospodarczej,
 - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

3. Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
4. Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
5. Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
6. Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
7. Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
8. Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie leczenia uzdrowiskowego.
9. Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
10. Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
11. Linia kolejowa Trzciniec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

Gmina Zakrzewo została określona jako obszar zasobu gleb najwyższych klas, a także jako obszar który jest szczególnie predysponowany do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa:

Na terenie Gminy nie zidentyfikowano kluczowych projektów, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa.

Strategia wojewódzka wyróżnia na poziomie krajowym dwa typy obszarów strategicznej interwencji (OSI): miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Na poziomie wojewódzkim zdefiniowano OSI takie jak:

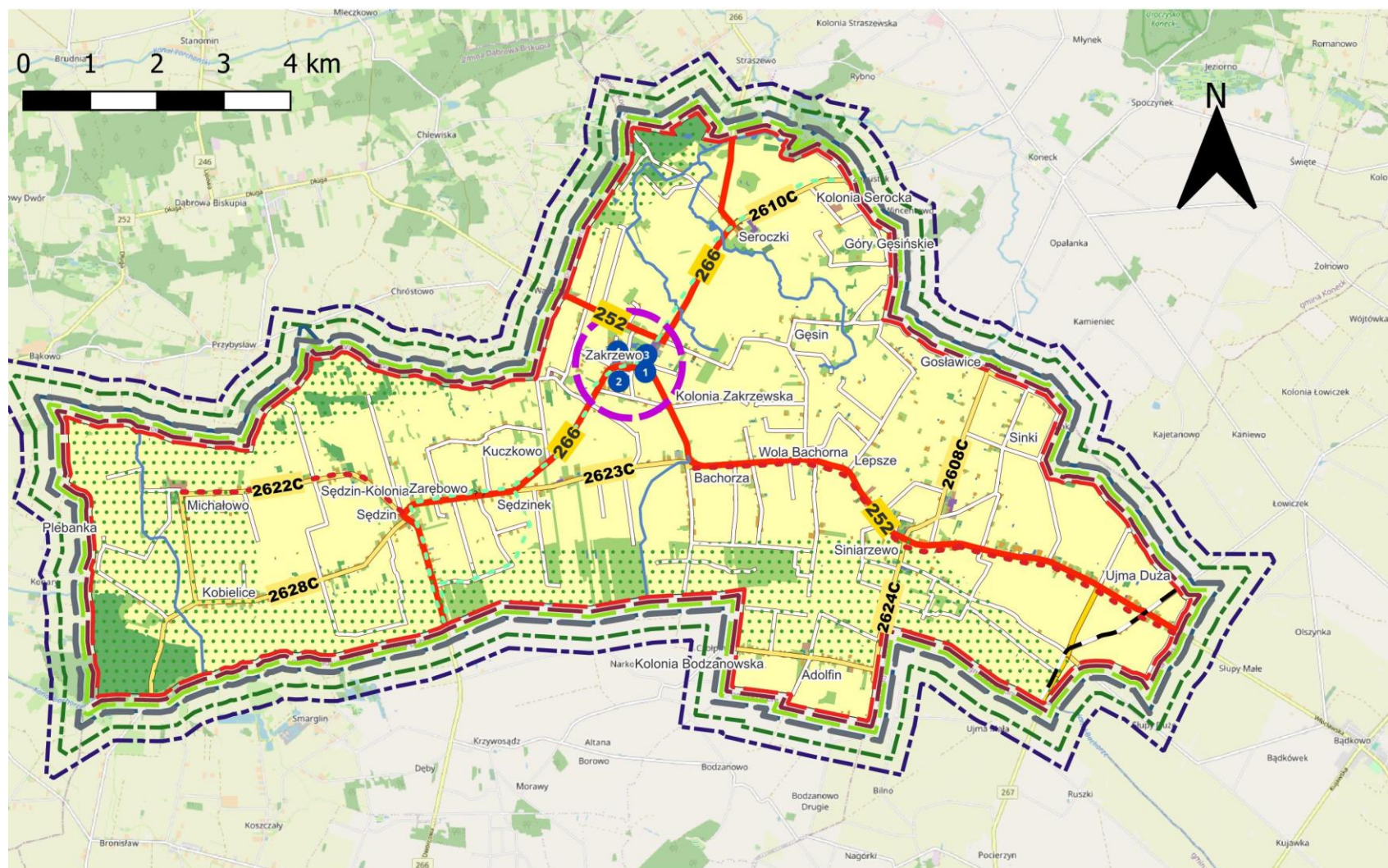
- Miejski Obszar Funkcjonalny Torunia,
- Miejski Obszar Funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia,
- Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka,
- Miejski Obszar Funkcjonalny Grudziądz,
- Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia,
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą,
- OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
- OSI obszarów peryferyjności transportowej,
- Obszar przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

Gmina Zakrzewo zalicza się do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia**.

Gminę Zakrzewo, w Strategii ZIT MOFT (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia) określono jako obszar niskiego poziomu przedsiębiorczości. Jednocześnie Gmina należy do grupy jednostek samorządu terytorialnego charakteryzujących się ponadprzeciętnym natężeniem procesu starzenia się społeczeństwa. W ramach Strategii ZIT MOFT w celu poprawy sytuacji w Gminie planuje się działania w zakresie poprawy jakości ogólnego kształcenia, co w wyniku wzrostu kluczowych kompetencji, w szczególności cyfrowych i poziomu kształcenia ma doprowadzić do podwyższenia poziomu aktywizacji społecznej na rynku pracy, jednocześnie wpływając na podwyższenie poziomu przedsiębiorczości w Gminie. Ponadto planuje się poprawę dostępności przestrzeni publicznej dla wszystkich grup społecznych poprzez jej odnowę. Działanie ma na celu wzrost jakości życia mieszkańców i aktywności społecznej.

Według polityki terytorialnej Strategii rozwoju województwa Gmina Zakrzewo zalicza się do:

- obszaru negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej, jako gmina na obszarze której występuje **problem niskiego poziomu przedsiębiorczości**,
- obszaru wymagającego rozwiązania sytuacji problemowej związanej z **niedoborami wody dla rolnictwa oraz peryferyjności transportowej**.

Ryc. 5. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Zakrzewo
Źródło: opracowanie własne.

Legenda

 Granice Gminy Zakrzewo

System przyrodniczy:

 cieki wodne

 pomnik przyrody

 korytarz ekologiczny

System osadniczy:

 ośrodek lokalny

System transportowy:

 drogi nr 266 i 252 jako drogi wojewódzkie kluczowe dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa

Pozostałe elementy systemu transportowego:

 drogi powiatowe

 drogi gminne

 pozostałe drogi wojewódzkie

 tory kolejowe

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

 Gmina szczególnie predysponowana do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

 Gmina Zakrzewo została określona jako obszar zasobu gleb najwyższych klas

Polityka terytorialna oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie regionalnym:

 Gmina Zakrzewo została zakwalifikowana do Obszaru negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej zidentyfikowanego na poziomie regionalnym, jako gmina na obszarze której występuje problem niskiego poziomu przedsiębiorczości

 Gmina Zakrzewo należy do obszarów wymagających rozwiązania sytuacji problemowej:

-Niedoboru wody dla rolnictwa

-Peryferyjności transportowej

 Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa Gmina Zakrzewo należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (poziom II)

 Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa wynikających z poziomów hierarchicznych sieci osadniczej Gmina przynależy do OPPT Aleksandrowa Kujawskiego (poziom IV)

Naważniejsze przedsięwzięcia i kierunki działań wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030:

1 modernizacja budynków użyteczności publicznej

2 modernizacja oczyszczalni ścieków

3 modernizacja pałacu w Zakrzewie

4 zagospodarowanie terenu Parku, w tym budowa muszli koncertowej

--- rozwój ścieżek pieszo-rowerowych

--- rozwój sieci kanalizacyjnej

 rozwój sieci wodociągowej

Pokrycie terenu:

 zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

 zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

 sady, plantacje i ogródki działkowe

 lasy i zadrzewienia

 grunty orne

 zabudowa handlowo-usługowa

 pozostała zabudowa

 tereny przemysłowo-składowe

 roślinność trawiasta

 wody stojące

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Jedynym dokumentem planistycznym obowiązującym i obejmującym cały obszar Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Gmina Zakrzewo posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uchwalone przez Radę Gminy Zakrzewo Uchwałą Nr VII/43/99 w dnia 7 lipca 1999 r. Dokument opisuje zagospodarowanie jednostki samorządu terytorialnego pod koniec XX wieku. Dokument odnoszący się do sytuacji Gminy z 1999 roku, może negatywnie wpływać na aktualną politykę przestrzenną i zasady gospodarowania. Należy jednak zaznaczyć, iż w dniu 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., która wprowadza reformę systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego w Polsce. Jedną z najważniejszych zmian jest wprowadzenie obowiązku sporządzenia planu ogólnego, który w odróżnieniu od studium, będzie miał charakter aktu prawa miejscowego. Oznacza to, że będzie miał charakter wiążący przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Aktualnymi aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W Gminie, na koniec 2023 roku, obowiązywał jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Został uchwalony przez Radę Gminy Zakrzewo w dniu 30 grudnia 1999 r. Uchwałą Nr X/65/99 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w miejscowości Zakrzewo, pow. aleksandrowski. Udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wynosi 0,3%.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Zakrzewo, które przedstawiono poniżej.

Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Zakrzewo

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju,
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrolę stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i deszczowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- zachowanie zespołu pałacowo-parkowego wraz z powiązaniem przestrzennymi z historycznym układem wsi, ochrona jego indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),

- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Zakrzewo nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października

2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Zakrzewo nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jednak planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie ze wskazaną ustawą. Na terenie Gminy nie występują również większe obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Źródło: opracowanie własne.

5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Zakrzewo, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ wyznaczono następujące cele strategiczne:

- **Skuteczna edukacja.**
- **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**
- **Konkurencyjna gospodarka.**
- **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**
- **Spójne i bezpieczne województwo.**

Cel główny KSRR zakłada efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- **Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.**
- **Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.**
- **Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.**

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo lata 2024-2030 ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Tab. 3. Spójność kierunków wynikających ze strategii wojewódzkiej ze Strategią Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030

CELE	
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+	STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAKRZEWO NA LATA 2025-2030
Skuteczna edukacja 1.1. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 1.2. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 1.3. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 1.4. Rozwój szkolnictwa wyższego	Cel operacyjny: 2.1. 3.3.
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo 2.1. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 2.2. Rozwój wrażliwy społecznie 2.3. Zdrowie 2.4. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 2.5. Sport i aktywność fizyczna	Cel operacyjny: 2.2. 3.1. 3.2. 3.4.
3. Konkurencyjna gospodarka 3.1. Odbudowa gospodarki po COVID-19 3.2. Innowacyjna gospodarka - nauka, badania i wdrożenia 3.3. Rozwój przedsiębiorczości 3.4. Rozwój sektora rolno-spożywczego 3.5. Rozwój turystyki 3.6. Internacjonalizacja gospodarki 3.7. Nowoczesny rynek pracy	Cel operacyjny: 2.1. 2.2.
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko 4.1. Infrastruktura rozwoju społecznego 4.2. Środowisko przyrodnicze 4.3. Przestrzeń kulturowa 4.4. Przestrzeń dla gospodarki 4.5. Infrastruktura transportu 4.6. Infrastruktura techniczna 4.7. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 4.8. Potencjały endogeniczne	Cel operacyjny: 1.1. 1.2. 1.3. 2.2.

5. Spójne i bezpieczne województwo

5.1. Transport publiczny

5.2. Cyfryzacja

5.3. Bezpieczeństwo

5.4. Współpraca dla rozwoju regionu

Cel operacyjny:

1.3.

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, Gmina Zakrzewo zaklasyfikowana została do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (MOF Torunia)**, na obszarze którego zawiązane zostało **Stowarzyszenie Obszaru Funkcjonalnego Torunia**, obejmującego swoim zasięgiem wszystkie gminy z powiatów: aleksandrowskiego, chełmińskiego, golubsko-dobrzyńskiego oraz toruńskiego wraz z samorządami powiatów i miasta Torunia.

Ryc. 6. Miejskie Obszary Funkcjonalne w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Gmina Zakrzewo została zakwalifikowana do Obszaru negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej zidentyfikowanego na poziomie regionalnym, jako gmina na obszarze której występuje problem niskiego poziomu przedsiębiorczości.

Ze względu na swoje położenie klasyfikuje się także do OPPT Aleksandrowa Kujawskiego (obszaru prowadzenia polityki terytorialnej). Jest to IV poziom polityki terytorialnej, dla którego szczególnie dedykowanie kategorii interwencji to:

- rozwój potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców – dotyczy zadań nierealizowanych w ramach poziomów (II) i (III),
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- poprawa możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług o charakterze powiatowym/lokalnym – szkolnictwo ponadpodstawowe, zwłaszcza zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe artystyczne, edukacja dorosłych, poprawa jakości kształcenia na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, specjalistyczna ochrona zdrowia (typowa dla poziomu powiatowego), edukacja przedszkolna, opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, infrastruktura aktywizacji i włączenia społecznego, infrastruktura kultury o znaczeniu powiatowym,
- rozwój infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwiązywanie problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych i transportu spalinowego), ochrona przyrody i wzmacnianie bioróżnorodności,
- rozwiązywanie problemów społecznych w rejonach współwystępowania problemów pozaspółecznych (rewitalizacja),
- zwiększanie potencjału przestrzeni publicznych oraz koordynacja polityki przestrzennej, zwłaszcza w celu racjonalizacji gospodarowania przestrzenią, dla zapobiegania rozpraszania osadnictwa,
- wykorzystanie potencjałów endogenicznych, takich jak turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności,
- rozwój transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia,
- rozwój dróg rowerowych jako bezpiecznego dojazdu do placówek usługowych, miejsc pracy i węzłów przesiadkowych oraz niskoemisyjnej alternatywy dla innych rodzajów transportu,
- rozwój dróg rowerowych o charakterze rekreacyjnym i turystycznym, w tym zwłaszcza zapewniających dostępność i umożliwiających wykorzystanie walorów (przyrodniczych i kulturowych) stanowiących potencjały endogeniczne (rozwój funkcji turystycznej na bazie lokalnych potencjałów endogenicznych),
- wsparcie dla realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych w tym integracja systemów dla RLM liczących powyżej 10 tys. w relacjach miasta – obszary podmiejskie.

Ryc. 7. Poziomy polityki terytorialnej (dla poziomów I-IV) oraz obszary prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT)
Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Gmina Zakrzewo w koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zakwalifikowano jako Gminę szczególnie predysponowaną do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Ryc. 8. Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Należy dodać, że Gmina Zakrzewo ujęta została w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia, na podstawie której Stowarzyszenie Obszaru Funkcjonalnego Torunia wdraża w perspektywie finansowej 2021-2027 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Celem głównym Strategii ZIT MOF Torunia jest „*Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej*”. Zgodnie z zapisami Strategii ZIT MOFT, Gmina Zakrzewo z poziomu regionalnego wskazana została jako gmina cechująca się niskim poziomem przedsiębiorczości, dla których planuje się realizację działań z zakresu poprawy jakości kształcenia ogólnego, co w wyniku poprawy poziomu nauczania, i wzrostu kompetencji kluczowych, w tym cyfrowych, wpłynie w przyszłości na zwiększenie poziomu aktywizacji społecznej na rynku pracy, a tym samym pozytywnie wpłynie na zdiagnozowany w gminie problem niskiego poziomu przedsiębiorczości. Planowane jest również działanie mające na celu odnowę przestrzeni publicznej, poprawiając dostępność dla wszystkich grup społecznych, w tym defaworyzowanych,

co pozytywnie wpłynie na wzrost aktywności społecznej i jakość życia mieszkańców obszaru problemowego.

W dokumencie sformułowane zostały następujące cele szczegółowe:

- o Cel szczegółowy 1: Konkurencyjna gospodarka i wykształcone kadry.
- o Cel szczegółowy 2: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna.
- o Cel szczegółowy 3: Wysoka jakość życia społeczeństwa.
- o Cel szczegółowy 4: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.
- o Cel szczegółowy 5: Wzmacnianie strategicznego zarządzania rozwojem MOFT.

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach, na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2025-2030. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Zakrzewo, Rada Gminy Zakrzewo oraz Urząd Gminy Zakrzewo, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych rokrocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Zakrzewo będzie dbać o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu aleksandrowskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych częściach Gminy.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje na temat stanu realizacji działań. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Śledzenie postępu realizacji celów wspomagać będzie coroczne opracowywanie Raportu o stanie Gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych. W momencie, gdy Wójt Gminy Zakrzewo przy

wsparciu pracowników Urzędu Gminy Zakrzewo zauważy konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, Wójt Gminy występuje do Rady Gminy Zakrzewo z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju Gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna Gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju Gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Zakrzewo na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (FEEdKP), a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Nowa perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szansę na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Ponadto samorządy będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- **FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027** – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska);
- **FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu);
- **FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne);
- **FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe).

Co istotne, Gmina Zakrzewo będzie miała również możliwość pozyskania funduszy w ramach Krajowego Planu Odbudowy 2021-2026. (KPO). KPO jest podstawą do wypłaty pieniędzy z unijnego Funduszu Odbudowy, a jego głównym celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne miasta wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz

pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów i pracowników Urzędu Gminy Zakrzewo oraz jednostek organizacyjnych Gminy Zakrzewo.

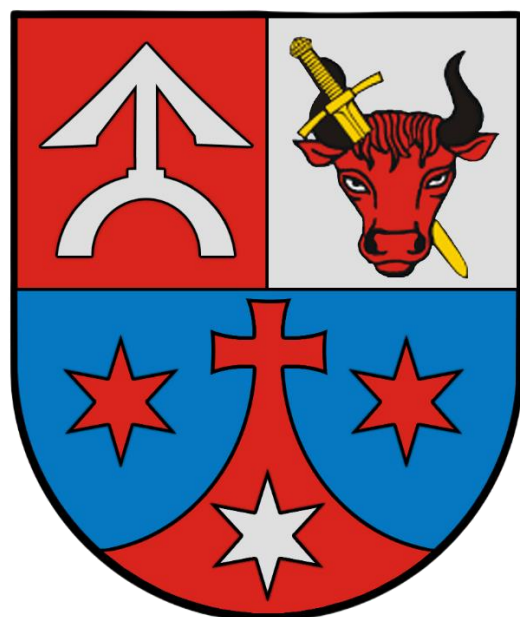
Realizacja części zadań przewidzianych w strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem aleksandrowskim oraz województwem kujawsko-pomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa odzwierciedlać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań gminy.

Zgodnie z uchwałą Nr IV/25/2024 Rady Gminy Zakrzewo z dnia 12 sierpnia 2024 r. w sprawie *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zakrzewo na lata 2024-2033* potencjał inwestycyjny gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2025-2030 wyniesie około 6 mln zł.

Załącznik 1:

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Zakrzewo

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	63
1.1. <i>Informacje ogólne</i>	63
1.2. <i>Transport i łączność</i>	64
1.3. <i>Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne</i>	68
1.4. <i>Walory przyrodnicze i turystyczne</i>	72
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	75
2.1. <i>Gospodarka lokalna</i>	75
2.2. <i>Infrastruktura i środowisko</i>	84
<i>Urządzenia sieciowe</i>	84
<i>Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii</i>	86
<i>Gospodarka odpadami</i>	87
2.3. <i>Stan finansów samorządowych</i>	89
<i>Wykonanie budżetu</i>	89
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	92
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020</i>	95
<i>Rządowy Fundusz Polski Ład</i>	96
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	97
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	99
3.1. <i>Demografia</i>	99
3.2. <i>Kapitał społeczny</i>	105
<i>Przedszkola i żłobki</i>	105
<i>Szkoły</i>	107
<i>Kultura i sport</i>	112
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	114
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	114
3.3. <i>Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</i>	117

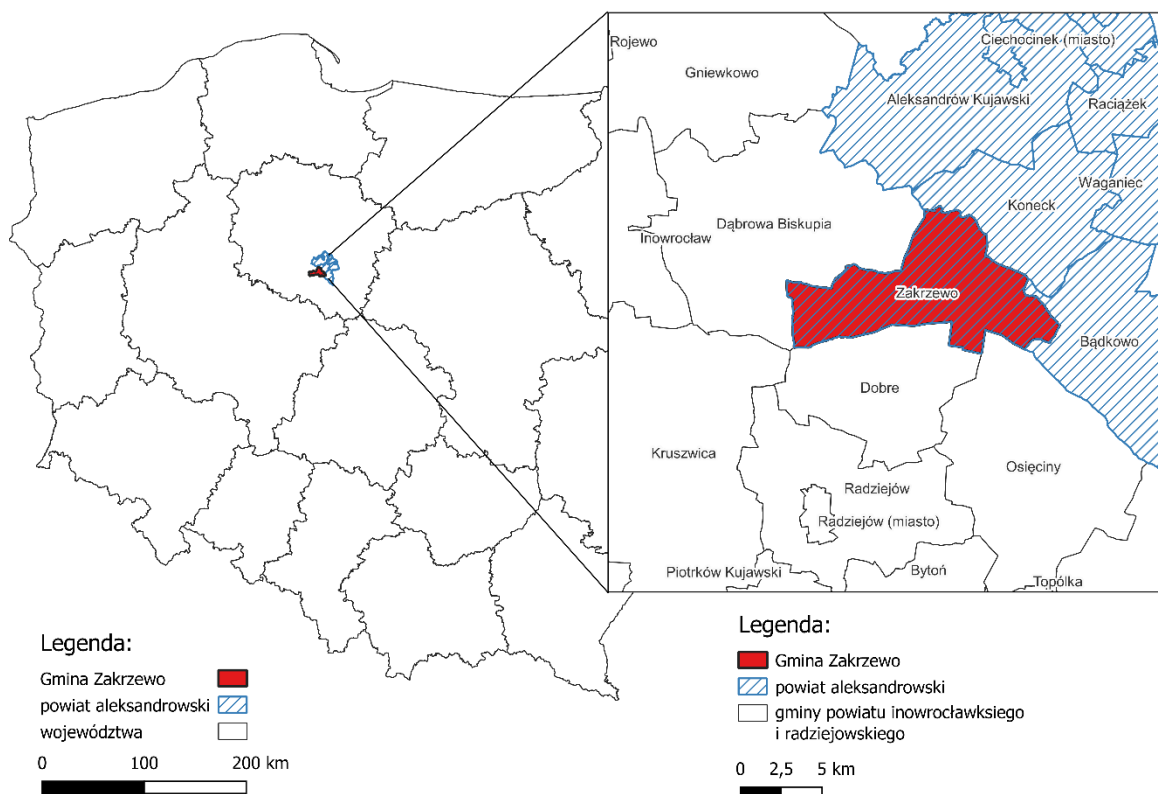
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Zakrzewo jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części powiatu aleksandrowskiego, w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego. Znajduje się na granicy trzech powiatów: aleksandrowskiego, inowrocławskiego, radziejowskiego. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 76 km², co stanowi 16% powierzchni powiatu. Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo w 2023 roku dominującą formę pokrycia i użytkowania terenu stanowiły użytki rolne, które zajmowały 91% powierzchni Gminy, natomiast lasy zajmowały 3% powierzchni. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2022 roku Gminę Zakrzewo zamieszkiwało 3 115 mieszkańców, co stanowiło 5,8% ludności powiatu. Gęstość zaludnienia na terenie analizowanej jednostki wynosiła 41 os./ km².

Gmina Zakrzewo graniczy z 5 jednostkami:

- Gminą Bądkowo (powiat aleksandrowski),
- Gminą Koneck (powiat aleksandrowski),
- Gminą Dąbrowa Biskupia (powiat inowrocławski),
- Gminą Dobre (powiat radziejowski),
- Gminą Osiężyny (powiat radziejowski).

Ryc. 9 Położenie Gminy Zakrzewo na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina podzielona jest na 19 miejscowości, które tworzą 17 sołectw: Bachorza, Gosławice, Gęsin, Kobielice, Kolonia Bodzanowska, Kuczkowo, Lepsze, Michałowo, Seroczki, Siniarzewo, Sinki, Sędzin, Sędzin-Kolonia, Ujma Duża, Wola Bachorna, Zakrzewo, Zarębowo.

Według klasyfikacji funkcjonowania gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego, Gmina Zakrzewo zaliczana jest do grupy gmin o intensywnie rozwiniętej funkcji rolniczej.

1.2. Transport i łączność

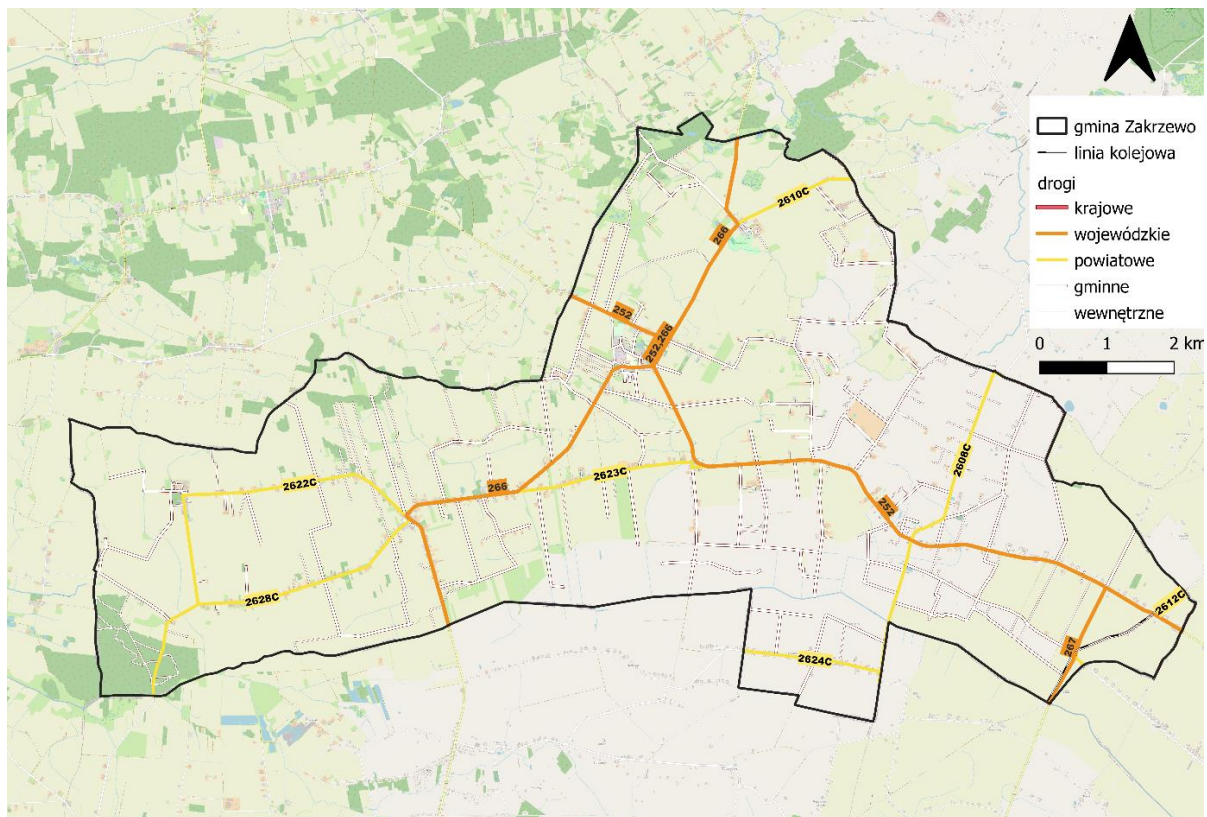
Gmina Zakrzewo posiada względnie dobry układ komunikacyjny. Na jej sieć drogową składają się m.in. drogi wojewódzkie (około 22,75 km) oraz drogi powiatowe (około 23,02 km), których wykaz zamieszczono w poniższej tabeli.

Tab. 4 Drogi powiatowe i wojewódzkie na terenie Gminy Zakrzewo

Nr drogi	Przebieg
DROGI WOJEWÓDZKIE	
DW267	Ujma Duża- Piotrków Kujawski
DW266	Ciechocinek – Sompolno
DW252	Inowrocław – Włocławek
DROGI POWIATOWE	
2628C	Sędzin – Radziejów
2627C	Słupy Duże – Bądkowo
2624C	Kolonia Krzywosądz – Siniarzewo
2623C	Wola Bachorna- Kuczkowo
2622C	Sędzin-Michałowo
2612C	Nieszawa – Ujma Duża
2610C	Turzno – Seroczki
2608C	Konradowo – Siniarzewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wykazu dróg powiatowych Zarządu Dróg Powiatowych w Aleksandrowie Kujawskim.

Pozostałe odcinki drogowe Gminy Zakrzewo to drogi gminne, których łączna długość, według Urzędu Gminy Zakrzewo w 2023 roku wynosiła 120,6 km. Warto również podkreślić, że ok. 84,21 km dróg w gminie stanowiły drogi nieutwardzone.

Ryc. 10 Sieć komunikacyjna w Gminie Zakrzewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

W Gminie przeprowadzane są coroczne kontrole stanu dróg, jak również przeglądy pięcioletnie, zgodnie z przepisami o drogach publicznych. Pozwalają efektywnie planować działania poprawiające bezpieczeństwo w ruchu drogowym. W celu poprawy jakości sieci dróg przewidziane są inwestycje związane z przebudową:

- drogi gminnej nr 160666C Sędzin I- Sędzin I od km 1+720 do km 1+890,
- drogi gminnej nr 160624C Siniarzewo – Ujma Duża,
- drogi gminnej nr 160621C Wola Bachorna II od km 0+000 do km 0+997,
- drogi gminnej nr 160617C Sędzin I – Zarębowo od km 0+000 do km 0+900,
- drogi gminnej nr 160612C Siniarzewo – Siniarzewo.

W odległości około 20 km (około 25 minut) od Zakrzewa można dojechać do zjazdów na autostradę A1, która stanowi część drogi europejskiej E75 Gdańsk – Wiedeń. Ponadto przedstawiona powyżej sieć dróg umożliwia połączenie z innymi większymi miastami. Pobliskimi większymi ośrodkami są kolejno:

- miasto Inowrocław, oddalone około 30 km (średni czas dojazdu około 30 min),
- miasto Włocławek, oddalone około 35 km, a czas dojazdu około 37 min,
- miasto Toruń oddalone około 42 km, a czas dojazdu 46 min,

- miasto Bydgoszcz oddalone około 73 km, a czas dojazdu 1 h i 9 min.

Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo w najbliższych inwestycjach planowana jest budowa:

- ścieżki pieszo-rowerowej w miejscowości Siniarzewo,
- ścieżki pieszo-rowerowej Kuczkowo – Sędzin,
- ścieżki pieszo-rowerowej Zakrzewo – Siniarzewo.

Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanego dworca oraz stacji kolejowych. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w miejscowości Aleksandrów Kujawski i oddalony jest o 19,1 km (czas dojazdu 22 min) od siedziby Gminy. W dni robocze na stacji obsługiwanych jest około 62 kursów pociągów bezpośrednich, natomiast w weekendy około 50 kursów pociągów bez przesiadek ze stacji. Obecnie Dworzec Kolejowy w Aleksandrowie Kujawskim obsługuje linie relacji:

- Bydgoszcz Główna – Chełm,
- Bydgoszcz Główna – Kaliska Kujawskie,
- Bydgoszcz Główny – Kraków Główny,
- Bydgoszcz Główna – Rzeszów Główny,
- Gdynia Główna – Bielsko-Biała,
- Gdynia Główna – Katowice,
- Gdynia Główna – Łódź Fabryczna,
- Gdynia Główna – Zakopane,
- Kutno – Bydgoszcz Główna,
- Lublin Główny – Gorzów Wielkopolski,
- Łódź Fabryczna – Gdynia Główna,
- Rzeszów Główny – Kołobrzeg,
- Toruń Główny – Kutno,
- Toruń Główny – Łódź Kaliska,
- Warszawa Wschodnia – Piła Główna,
- Włocławek – Inowrocław.

W latach 2018-2023 wydatki z budżetu Gminy Zakrzewo dotyczące działu 600 – transport i łączność były bardzo zróżnicowane. Kwoty mieściły się w przedziale od 287,3 tys. zł do 6,39 mln zł, a na wysokość tę największy wpływ miały realizowane inwestycje. Średnia kwota analizowanych lat wynosiła 2,2 mln zł, stanowiąc 10% wszystkich wydatków. Znaczący wzrost wydatków w 2022 roku wynikał z realizacji dużych inwestycji takich jak: przebudowa drogi gminnej nr 160619C w miejscowości Bachorza – Narkowo (około 2,8 mln zł), przebudowa drogi gminnej Nr 160607C w miejscowości Zakrzewo – Lepsze (około 1,8 mln zł), przebudowa drogi gminnej nr 160614C w miejscowości Sinki II – Ujma Duża (około 1,3 mln zł), a także budowa ścieżki pieszo-rowerowej Zakrzewo – Kuczkowo (około 1,5 mln zł). Wymienione inwestycje były częściowo finansowane ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Tab. 5 Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2018-2022 w Gminie Zakrzewo (tys. zł)

DZIAŁ		2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia	udział %
600	Transport i łączność	388 ,5	953 ,1	1 110,3	287, 3	6 389 ,6	4 319 ,3	2 241 ,4	10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Dostęp do szerokopasmowego Internetu ma kluczowe znaczenie dla rozwoju jednostek samorządu terytorialnego i ocenę poziomu życia jej mieszkańców. Stanowi integralną część życia codziennego, wpływając na jego różnorodne aspekty m.in.: pracę, komunikację, edukację i rozrywkę. Światłowodowa technologia zapewnia stabilne połączenie i szybkie przesyłanie danych. Według danych z raportu „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu” na koniec czerwca 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych na terenie gminy odnotowano 996 punktów adresowych, a bez zasięgu pozostało 35 punktów, co stanowiło około 3% wszystkich punktów adresowych. Głównymi operatorami sieci są: ORANGE POLSKA S.A i FIBERHOST SPÓŁKA AKCYJNA. Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo w 2023 roku dostęp do szerokopasmowego Internetu mają miejscowości: Bachorza, Kobielice, Kolonia Bodzanowska, Michałowo, Sędzin, Sędzin-Kolonia, Siniarzewo, Ujma Duża, Zakrzewo, Zarębowo.

Tab. 6 Przedsiębiorcy telekomunikacyjny działający na terenie Gminy Zakrzewo i świadczący usługi stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych

Podmiot	Detal	Hurt	Hurt-Detal
ADURO NETWORK TECHNOLOGIES sp. z o.o.	X		
AR-NET Adam Ryszewski	X		
EXATEL S.A.	X		
FIBERHOST SPÓŁKA AKCYJNA		X	
INEA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	X		
ITTAM Ryszard Zawilski	X		
NAUKOWA I AKADEMICKA SIEĆ KOMPUTEROWA - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY	X		
NETIA SPÓŁKA AKCYJNA			X
ORANGE POLSKA S.A.	X	X	X
P4 SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	X		
POLKOMTEL Sp. z o.o.	X		
RFC INTERNET SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	X		
T-MOBILE POLSKA S.A.	X		
VECTRA S.A.	X		

Źródło: internet.gov.pl

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, przyjętego Uchwałą Nr 14/588/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2018 r., Gmina Zakrzewo została zaklasyfikowana do następujących obszarów funkcjonalnych:

- Obszar podregionalny:
 - **Wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych** – obejmuje wiejskie obszary, które charakteryzują się niskim stanem rozwoju społeczno-gospodarczego, głównie ze względu na odległość od największych ośrodków miejskich regionu. Uniemożliwia to korzystanie z impulsów rozwojowych generowanych przez większe miasta, jak również wiąże się z brakiem możliwości społecznych i finansowych dla zainicjowania postępu w oparciu o potencjał własny,
- Obszar regionalny:
 - **Obszar funkcjonalny Kujawy** – wyspecjalizowana strefa gospodarcza dla rolnictwa – obszar posiadający największy potencjał rolniczy, jednakże ograniczany przez niedobór wody.

Gmina Zakrzewo znajduje się również w obszarze działania Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (MOFT). Według Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia Stowarzyszenie MOFT stanowi reprezentację jednostek samorządu terytorialnego znajdujących się w jego obszarze, wdrażając Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w perspektywie finansowej 2021-2027. Stowarzyszenie dąży do osiągnięcia następujących celów: obrony wspólnych interesów w realizacji zadań wynikających z Umowy Partnerstwa do realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce, dążenia do równomiernego i zrównoważonego rozwoju gmin i powiatów w ramach MOFT, współpracy na rzecz integracji społeczno-gospodarczej MOFT.

Gminę Zakrzewo, w Strategii ZIT MOFT określono jako obszar niskiego poziomu przedsiębiorczości. Jednocześnie Gmina należy do grupy jednostek samorządu terytorialnego charakteryzujących się ponadprzeciętnym natężeniem procesu starzenia się społeczeństwa. W ramach Strategii ZIT MOFT w celu poprawy sytuacji w Gminie planuje się działania w zakresie poprawy jakości ogólnego kształcenia, co w wyniku wzrostu kluczowych kompetencji, w szczególności cyfrowych i poziomu kształcenia ma doprowadzić do podwyższenia poziomu aktywizacji społecznej na rynku pracy, jednocześnie wpływając na podwyższenie poziomu przedsiębiorczości w Gminie. Ponadto planuje się poprawę dostępności przestrzeni publicznej dla wszystkich grup społecznych poprzez jej odnowę. Działanie ma na celu wzrost jakości życia mieszkańców i aktywności społecznej.

Ryc. 11. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.

Jedynym dokumentem planistycznym obowiązującym i obejmującym cały obszar Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Gmina Zakrzewo posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uchwalone przez Radę Gminy Zakrzewo Uchwałą Nr VII/43/99 w dnia 7 lipca 1999 r. Dokument opisuje zagospodarowanie jednostki samorządu terytorialnego pod koniec XX wieku. Dokument odnoszący się do sytuacji Gminy z 1999 roku, może negatywnie wpływać na aktualną politykę przestrzenną i zasady gospodarowania. Należy jednak zaznaczyć, iż w dniu 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., która wprowadza reformę systemu planowania i zagospodarowania

przestrzennego w Polsce. Jedną z najważniejszych zmian jest wprowadzenie obowiązku sporządzenia planu ogólnego, który w odróżnieniu od studium, będzie miał charakter aktu prawa miejscowego. Oznacza to, że będzie miał charakter wiążący przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Warto zwrócić uwagę, iż brak uchwalonego planu ogólnego będzie skutkować brakiem możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy oraz uchwalania miejscowych planów. Obowiązek posiadania uchwalonego planu ogólnego przez Gminę obowiązywać będzie od 1 stycznia 2026 r.

Aktualnymi aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W Gminie, na koniec 2023 roku, obowiązywał jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Został uchwalony przez Radę Gminy Zakrzewo w dniu 30 grudnia 1999 r. Uchwałą Nr X/65/99 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w miejscowości Zakrzewo, pow. aleksandrowski. Udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wynosi 0,3%. Na czas opracowywania diagnozy nie proceduje się żadnych zmian planów już obowiązujących, ani nie trwają prace nad nowymi miejscowymi planami.

Na terenach Gminy Zakrzewo, które nie zostały objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, polityka przestrzenna prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2018-2022 w Gminie Zakrzewo wydano 96 decyzji o warunkach zabudowy, co stanowiło około 9% wszystkich wydanych decyzji w powiecie aleksandrowskim. Analizując poszczególne lata zaobserwowano również, że w badanej jednostce największą liczbę decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2019 roku (29). Na przestrzeni badanych lat liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu malała. Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców zaobserwowano, że Gmina Zakrzewo wydała mniejszą liczbę decyzji w porównaniu do średniej dla powiatu aleksandrowskiego. Różnica ta wynika z wielu czynników, m.in. mniejszego natężenia inwestycji w Gminie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym. W latach 2018-2022 na terenie Gminy Zakrzewo wydano łącznie 51 pozwoleń na budowę, co stanowiło 3% wszystkich wydanych pozwoleń w powiecie. W badanym okresie było to zaledwie kilka do kilkunastu decyzji rocznie, a ich liczba z roku na rok się zmniejsza. Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców zaobserwowano, że w Gminie wydano znacznie mniejszą liczbę pozwoleń niż średnio w pozostałych gminach powiatu, co świadczy o małym ruchu inwestycyjnym. W latach 2018-2022 na terenie Gminy Zakrzewo oraz powiatu aleksandrowskiego wydane pozwolenia na budowę dotyczyły w większości nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

Tab. 7. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Zakrzewo	23	29	16	16	12
	powiat	398	502	330	361	346
na 1 tys. mieszkańców	Zakrzewo	6,52	8,26	4,69	4,70	3,56
	powiat	7,20	9,12	6,07	6,68	6,44
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Zakrzewo	6	16	12	10	7
	powiat	274	326	360	378	321
na 1 tys. mieszkańców	Zakrzewo	1,70	4,56	3,52	2,94	2,07
	powiat	4,96	5,92	6,63	7,00	5,97
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Zakrzewo	16,67	31,25	50,00	50,00	42,86
	powiat	44,53	47,55	46,39	49,21	49,84
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Zakrzewo	83,33	68,75	50,00	50,00	57,14
	powiat	55,47	52,45	53,61	50,79	50,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy realizowany był Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zakrzewo na lata 2017-2022. Miał na celu zmniejszenie problemów społecznych i przestrzenno-funkcjonalnych w wyznaczonych obszarze rewitalizacji Gminy, który obejmował wsie Seroczki i Zakrzewo. Celem strategicznym rewitalizacji Gminy Zakrzewo był wzrost aktywności społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, który obejmował cel rewitalizacji polegający na przekształceniu zdegradowanej przestrzeni na cele aktywizacji społecznej. Działania miały być ukierunkowane na zwiększenie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych, poprawę dostępności usług edukacji wykorzystujących nowoczesne narzędzia dydaktyczne oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Według Raportu o stanie Gminy

na 2019 rok zrealizowany został kierunek działania poprawa dostępności usług edukacyjnych wykorzystujących nowoczesne narzędzia dydaktyczne oraz częściowo zrealizowano kierunek działania obejmujący zwiększenie aktywności mieszkańców, w tym wśród osób starszych.

Gmina Zakrzewo znajduje się w obszarze objętym Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2023-2027. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwa dla Ziemi Kujawskiej” działa jako organizacja pozarządowa w celu wspierania rozwoju obszarów wiejskich w powiecie aleksandrowskim. W Strategii wyznaczono cele, które dotyczą m.in.: Rozwoju przedsiębiorczości, poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej, wzrost aktywności społecznej i integracji mieszkańców na rzecz inkluzji społecznej.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Walory przyrodnicze

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, Gmina położona jest w obszarze mezoregionu Równiny Inowrocławskiej, który stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Gmina Zakrzewo odznacza się rolniczym krajobrazem, charakterystycznym dla tego mezoregionu. W obszarze Równiny Inowrocławskiej przeważa płaska powierzchnia wysoczyzny morenowej, zbudowanej ze słabo przepuszczalnych glin morenowych.

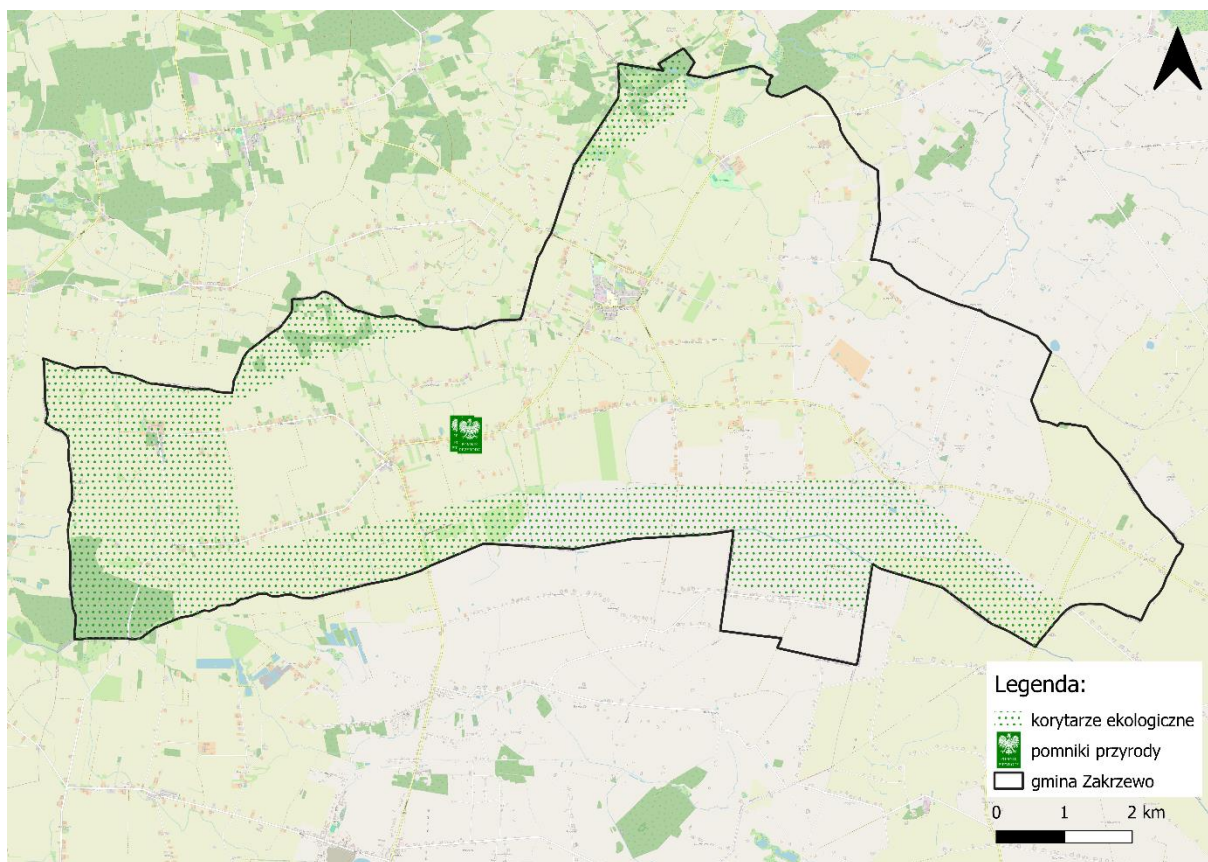
Gmina Zakrzewo charakteryzuje się ubogą siecią rzeczną o niskich przepływach. Gmina położona jest w zlewni Kanału Bachorza, która poprzez rzekę Zgłowiączkę łączy Wisłę z Gopłem. Długość całkowita kanału wynosi 46,4 km, a powierzchnia zlewni wynosi 291,6 km². Na terenie Gminy płynie również rzeka Tążyna, która stanowi jeden z głównych dopływów Wisły. Całkowita długość rzeki wynosi 49,8 km (na obszarze gminy około 6,9 km), a powierzchnia jej zlewni 495,8 km².

Ochrona przyrody na terenie Gminy Zakrzewo realizowana jest w oparciu o Ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478). Według ustawy, ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, poprzez wprowadzenie różnych form ochrony przyrody. Na terenie Gminy Zakrzewo znajdują się dwa pomniki przyrody:

- Platan klonolistny o wysokość 19 m i obwodzie 450 cm rosnący w miejscowości Sędzinek,
- Platan klonolistny o wysokości 15 m i obwodzie 254 cm w miejscowości Sędzinek.

Ponadto w północno-zachodniej i zachodniej części Gminy Zakrzewo przebiega korytarz ekologiczny Gopło, który, mimo że nie jest zaliczany do form ochrony przyrody, pełni istotne funkcje. Korytarze ekologiczne umożliwiają przemieszczanie się roślin i zwierząt poprzez zapewnianie ciągłości pomiędzy siedliskami. Pełnią rolę dróg życia, które umożliwiają egzystowanie pomimo niekorzystnych zmian środowiska. Nie można więc mówić o skutecznych działaniach chroniących środowisko, w całkowitym oderwaniu od funkcji, jakie pełni korytarz ekologiczny.

Udział powierzchni terenów leśnych jest niewielki – według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo na 2023 rok kształtuje się na poziomie 3,2%. Wynika to ze znacznego udziału użytków rolnych, zajmujących około 91% powierzchni Gminy Zakrzewo.

Ryc. 12 Formy ochrony przyrody występujące w Gminie Zakrzewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Walory kulturowe

Gmina Zakrzewo charakteryzuje się bogatą historią, sięgającą XVIII wieku, kiedy to tereny te znalazły się w rękach rodziny Sokołowskich. To oni przyczynili się do lokalnej kultury, sprowadzając Karmelitów Bosych oraz fundując klasztor i kościół. W czasie II Wojny Światowej Zakrzewo ucierpiało pod niemiecką okupacją, a wiele gospodarstw zostało przejętych przez okupantów. Po wojnie ziemię rozparcelowano i przekazano chłopom. W latach 50-tych rozpoczęto elektryfikację wsi, a Zakrzewo stało się siedzibą gromady. W 1975 roku wieś Zakrzewo stała się stolicą gminy. Herb Gminy Zakrzewo ustanowiony został w 2001 roku. Rogacina i strzała na połowie pierścienia, zwanego też połutoczenicą jest godłem rodziny Zakrzewskich, dawnych właścicieli tych miejscowości. Od XV wieku pieczętowali się oni herbem Ogończyk. Zakrzewo było gniazdem rodowym rodziny Zakrzewskich.

Do najciekawszych zabytków na terenie Gminy należą dwie drewniane świątynie z XVIII wieku w Sędzinie i Zakrzewie. Należy również wspomnieć o murowanym kościele w Siniażewie z 1914 roku. We wsi Michałowo, Seroczki i Zakrzewo zachowały się zespoły dworskie wraz z przyległymi parkami. Na szczególną uwagę zasługuje barokowa, podworska kaplica z 1780 roku w Seroczkach.

Zespół dworsko-pałacowy w Seroczkach składa się z dworu z 1926 roku, kaplicy z 1780 roku oraz parku z 2 połowy XIX wieku. Późnoklasycystyczny dwór, wybudowany został na planie nieregularnego prostokąta. Wyróżnia się mansandrowym dachem i nawiązującymi do baroku udekorowanymi lukarnami. Trójkątny fronton podtrzymuje kolumnowy portyk z jońskimi kolumnami. Od strony ogrodu lewa część budynku stanowi ryzalit, do którego przylega kolumnowy portyk z wejściem. Elewacja budynku charakteryzuje się ozdobnym boniowaniem. Drewniana kaplica została wyremontowana w 1990 roku. Park o powierzchni 2 ha zawiera starodrzewa oraz relikty po dawnych śródparkowych stawach.

Kościół parafialny p. w. św. Józefa we wsi Zakrzewo wybudowano w 1745 roku, przez karmelitów bosych. Kościół jest drewniany, trzynawowy oraz posiada konstrukcję zrębową. Ołtarz główny wykonany został w stylu późnobarokowym, natomiast ołtarz boczny zlokalizowany w prezbiterium nawiązuje do stylu barokowego. W nawach bocznych zlokalizowane są również 2 ołtarze w stylu rokokowym. W XX wieku kościół poddawany był licznym pracom budowlanym wewnątrz, jak i z zewnątrz.

Zespół parkowo-dworski w miejscowości Zakrzewo obejmuje dwór i park z 1 poł. XIX w. oraz dom strażnika granicznego zbudowany w 2 połowie XIX w. Dwór charakteryzuje mansardowy dach oraz fasada ozdobiona ryzalitem i kolumnowym portykiem, który utrzymuje balkon. Dwór składa się również z sześciokątnej, trójkondygnacyjnej wieży. Do północnej części dworu dobudowano budynki szkolne.

Tab. 8 Obiekty wpisane do rejestru zabytków w granicach Gminy Zakrzewo

Miejscowość	Obiekt
Seroczki	Zespół dworsko-parkowy: - kaplica podworska, - dwór, - park,
Sędzin	Kościół parafialny p.w. św. Mateusza
Siniarzewo	Park dworski
Zakrzewo	Kościół parafialny p.w. św. Józefa
	Zespół parkowo-dworski

Źródło: opracowanie własne na podstawie wojewódzkiego rejestru zabytków prowadzone przez wojewódzkich konserwatorów zabytków: www.nid.pl.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Jednym z elementów, który świadczy o poziomie przedsiębiorczości danej gminy, jest liczba podmiotów gospodarczych działających na jej obszarze. W poniższej tabeli przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze gmin powiatu aleksandrowskiego w latach 2018-2022. Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Zakrzewo w roku 2022 wynosiła 230 – nastąpił wzrost o 36 jednostek względem 2018 roku. Jednocześnie udział podmiotów gospodarczych z terenu Gminy w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych powiatu aleksandrowskiego wzrósł – z 3,8% w 2018 roku do 4,2 % w 2022 roku.

Tab. 9 Zmiany podmiotów gospodarczych w powiecie aleksandrowskim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat aleksandrowski	5 118	100%	5 519	100%	401
m. Aleksandrów Kujawski	1 117	21,8%	1 255	22,7%	138
Ciechocinek	1 679	32,8%	1 522	27,6%	-157
Nieszawa	181	3,5%	186	3,4%	5
Aleksandrów Kujawski	917	17,9%	1 155	20,9%	238
Bądkowo	322	6,3%	360	6,5%	38
Koneck	245	4,8%	271	4,9%	26
Raciążek	218	4,3%	249	4,5%	31
Waganiec	245	4,8%	291	5,3%	46
Zakrzewo	194	3,8%	230	4,2%	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

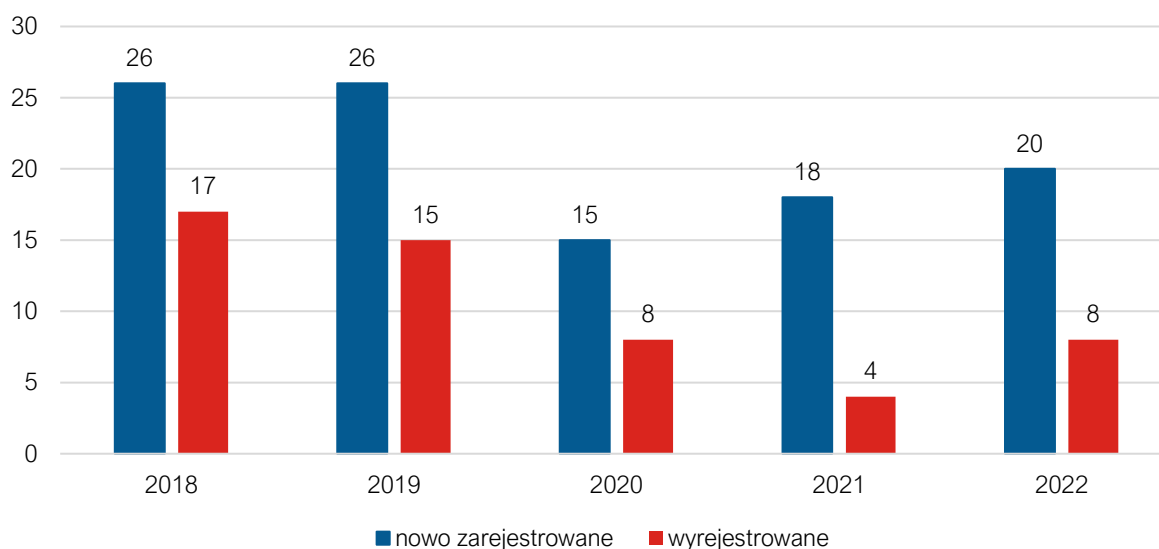
Według danych Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2022 roku na terenie Gminy Zakrzewo, wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą, najwięcej działało w sekcji F – Budownictwo (51 – 22%). Warto zaznaczyć, iż równie rozwiniętą sekcją w Gminie jest sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (45 – 20%). Następne w kolejności sekcje, których udział wynosił powyżej 5% to: SEKCJA C – Przetwórstwo przemysłowe (25 – 11%), SEKCJA S i T – Pozostała działalność usługowa (23 – 10%), SEKCJA A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (15 – 7%), SEKCJA M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (13 – 6%).

Tab. 10 Podmioty działające na terenie Gminy Zakrzewo na koniec 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	7%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	25	11%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%
SEKCJA F Budownictwo	51	22%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45	20%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	6	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	4	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	1%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13	6%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	3%
SEKCJA P Edukacja	7	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	4%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	3%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	23	10%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie porównano liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON, działających na terenie Gminy Zakrzewo. Analiza przedstawia zmiany na przestrzeni lat 2018-2022. We wszystkich analizowanych latach liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw przewyższała liczbę wyrejestrowanych podmiotów. Najwięcej nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw odnotowano w 2018 i 2019 roku – 26. Natomiast najmniejszą liczbę zarejestrowanych podmiotów odnotowano w 2020 roku – 15, co mogło być spowodowane pandemią COVID-19. Jednocześnie należy zauważyć, iż pandemia nie wpłynęła na tendencję spadkową wyrejestrowań podmiotów od 2018 roku. W 2022 roku występowała największa różnica (12) i był to największy rzeczywisty przyrost liczby przedsiębiorstw na rynku, pomimo wzrostu liczby podmiotów wyrejestrowanych.

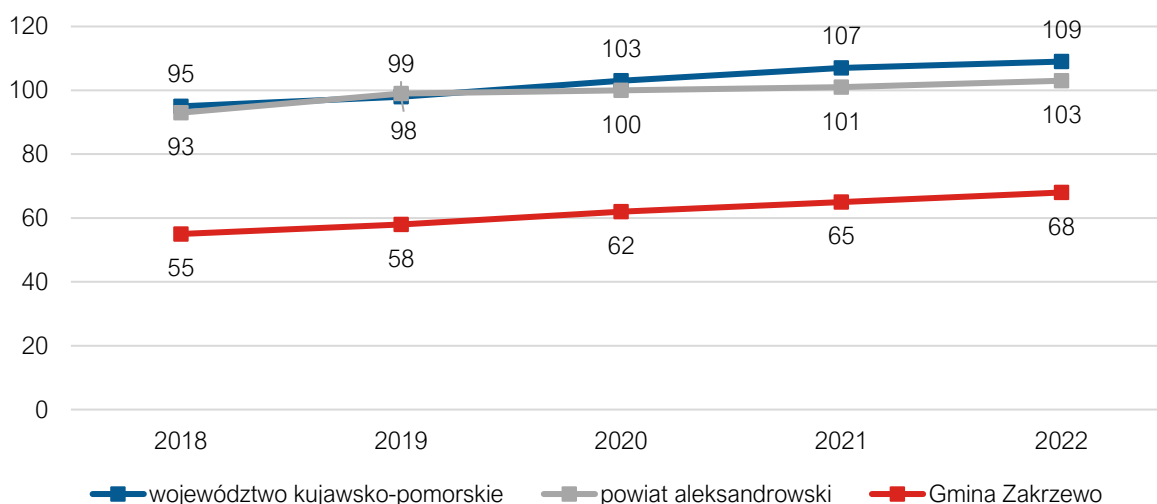

Ryc. 13 Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Zakrzewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kryterium liczby przedsiębiorstw przypadających na 1 tys. mieszkańców, stosowane jest do osiągnięcia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Sytuację Gminy Zakrzewo porównano z sytuacją w gminach w powiecie aleksandrowskim oraz województwie kujawsko-pomorskim, co prezentuje poniższa rycina.

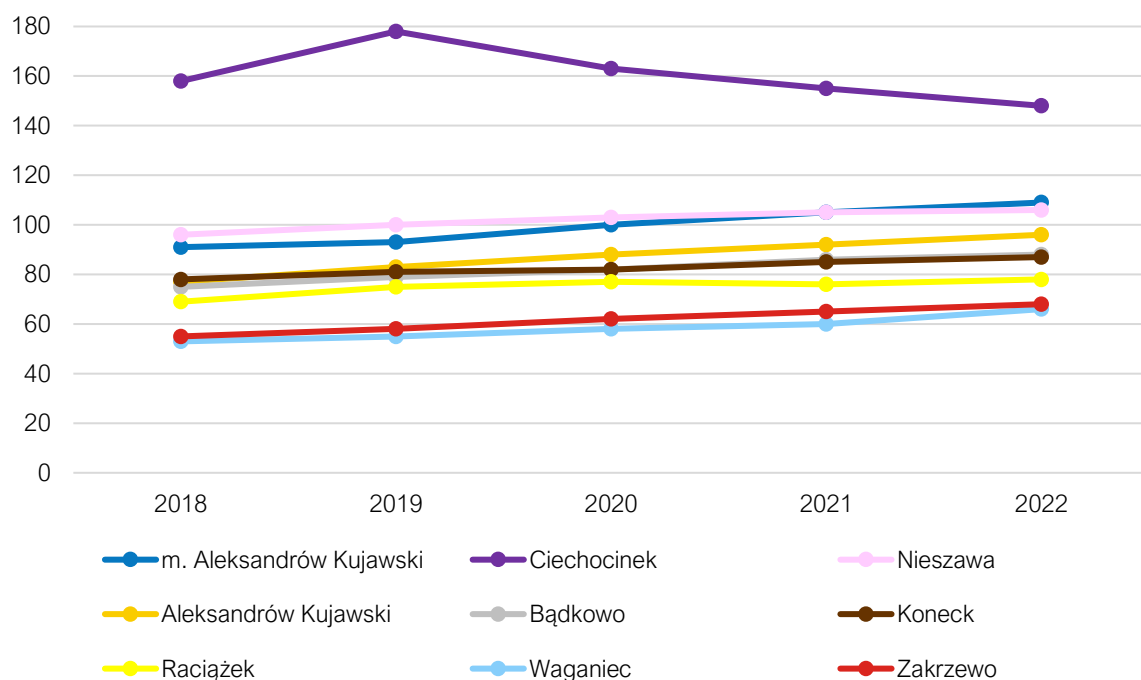
W analizowanych latach liczba przedsiębiorstw na terenie wszystkich jednostek wskazywała wzrostową tendencję. Średnia liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo (gdzie w 2022 roku na 1 tys. mieszkańców przypadało 68 podmiotów gospodarczych) jest we wszystkich analizowanych latach znacznie niższa od średniej dla gmin powiatu aleksandrowskiego (103 podmioty na tys. mieszkańców) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (109 podmiotów na tys. mieszkańców). Należy jednak brać pod uwagę trudności w porównywaniu sytuacji gminy wiejskiej, jaką jest Zakrzewo, ze średnimi wynikami powiatu i województwa, uwzględniającymi także firmy działające w miastach i na suburbiach.

Ryc. 14 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując Gminę Zakrzewo z pozostałymi gminami powiatu aleksandrowskiego pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2018-2022, zauważa się, że wartość wskaźnika dla Gminy jest wyższa jedynie od wyniku gminy Waganiec (2022 rok – 66). W 2018 roku wartość wskaźnika dla Gminy Zakrzewo wynosiła 55 podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, natomiast w 2022 roku – 68. Jednakże w Gminie, jak w większości badanych gmin powiatu aleksandrowskiego, widzi się tendencję wzrostową liczby podmiotów na 1 tys. mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat. Największe wartości wskaźników osiągają gminy miejskie, tj. Ciechocinek (2022 rok – 148), Aleksandrów Kujawski (2022 rok – 109), Nieszawa (2022 rok – 106). Gmina Ciechocinek charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, jednakże jako jedyna ma tendencję malejącą.

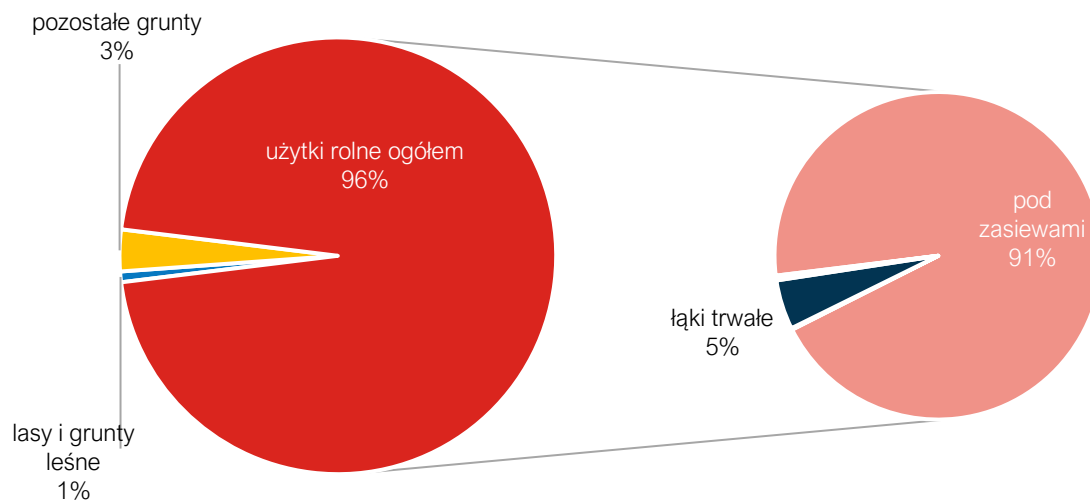
Ryc. 15 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu aleksandrowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

Analizując sytuację gospodarczą gminy Zakrzewo, należy pamiętać o jej rolniczym charakterze. Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzane raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzenia spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Niewypełnienie obowiązku może skutkować nałożeniem grzywny. W ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. według danych Głównego Urzędu Statystycznego wzięło udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Tym samym, analiza stanu rolnictwa na terenie Gminy Zakrzewo przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane w Powszechnym Spisie Rolnym 2020.

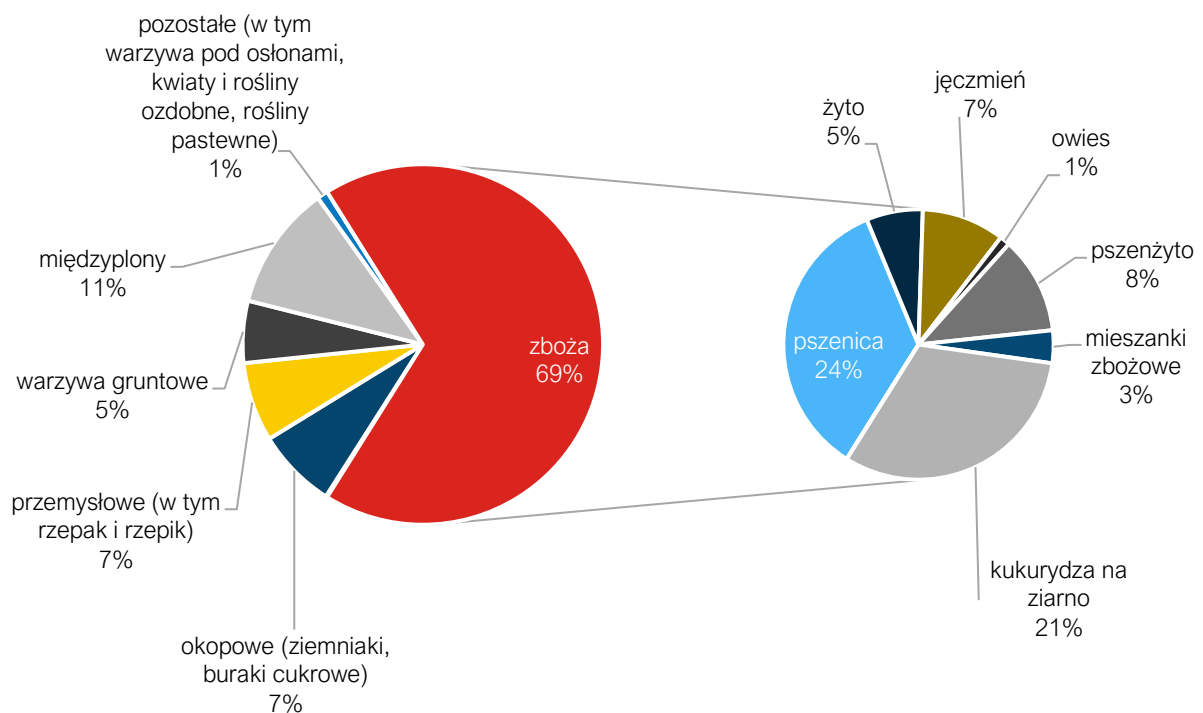
W Gminie Zakrzewo łączna powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwach rolnych wynosiła w 2020 roku 7610,39 ha, z czego 96% stanowiły użytki rolne ogółem. Pozostałe grunty w gospodarstwach znajdujących się na analizowanym obszarze stanowiły 3%, natomiast 1% powierzchni przeznaczone było pod lasy i grunty leśne. Należy jednak pamiętać, że użytki rolne nie stanowią w całości pól uprawnych, a dzielą się na dalsze podgrupy użytkowe. Tym samym, pod zasiewami znajdowało się 91% gruntów gospodarstw rolnych w Gminie, a łąki trwałe zajmowały 5%. Strukturę użytkowania gruntów rolnych prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 16 Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Zakrzewo w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Największą powierzchnię użytków rolnych w Gminie Zakrzewo przeznacza się pod zasiew zbóż – 69%, Największą część upraw stanowiła pszenica (24%) oraz kukurydza na ziarno (21%). Znaczny udział stanowią również pszenżyto (8%), jęczmień (7%) oraz żyto (5%).

Ryc. 17 Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Zakrzewo w 2020 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Warto zaznaczyć, iż gospodarstwa hodowlane funkcjonujące na terenie Gminy Zakrzewo według Raportu o stanie Gminy na rok 2023 ukierunkowane są na hodowlę trzody chlewnej, bydła oraz produkcji mleka i roślin.

W 2020 roku w Gminie Zakrzewo łącznie było zarejestrowanych 383 gospodarstw rolnych, co stanowiło 15,2% ogółu gospodarstw rolnych w powiecie aleksandrowskim. Największy udział gospodarstw rolnych w 2020 roku w gminie Zakrzewo stanowiły te o powierzchni 15 ha i więcej (39%). Duży udział stanowiły również gospodarstwa o powierzchni 5-10ha (23%). Średnia wielkość gospodarstwa w Gminie Zakrzewo wynosiła 17,89 ha, podczas gdy w całym powiecie było to 14,51 ha. Gmina Zakrzewo charakteryzuje się przewagą gospodarstw o dużej powierzchni, w porównaniu z całym powiatem aleksandrowskim. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest kluczowa w analizie ich dochodowości. Nadmierne ich rozdrobnienie powoduje brak możliwości utrzymania gospodarstwa domowego ze środków pozyskanych z działalności gospodarczej. Natomiast wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne charakteryzują się wysoką kapitałochłonnością.

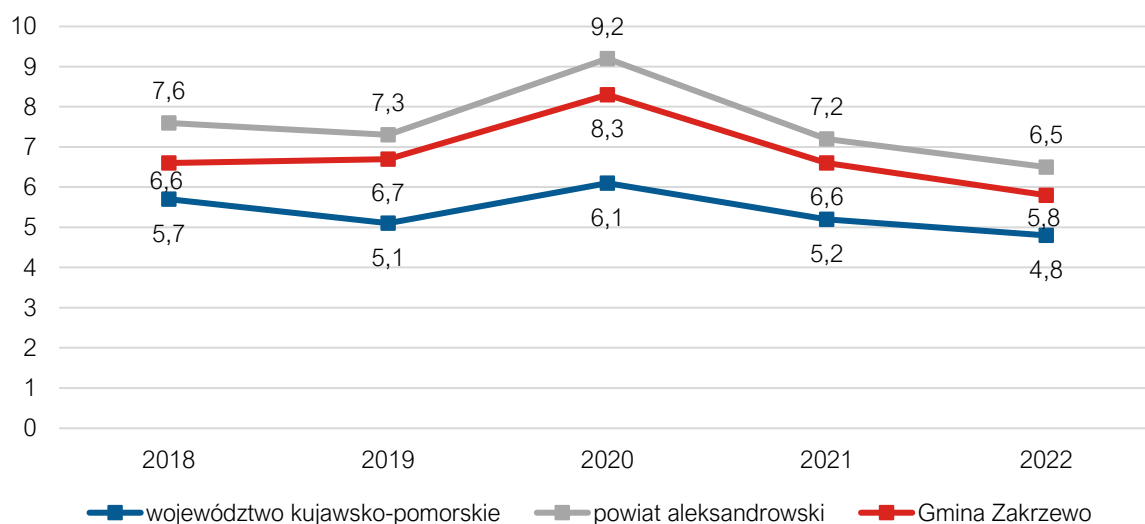
Tab. 11 Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Zakrzewo na tle powiatu aleksandrowskiego w 2020 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Zakrzewo		Powiat aleksandrowski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
Ogółem	383	100%	2 527	100%
do 1 ha włącznie	4	1%	52	2%
1 - 5 ha	68	18%	771	31%
5 - 10 ha	90	23%	604	24%
10 - 15 ha	73	19%	354	14%
15 ha i więcej	148	39%	746	30%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	17,89		14,51	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Rynek pracy

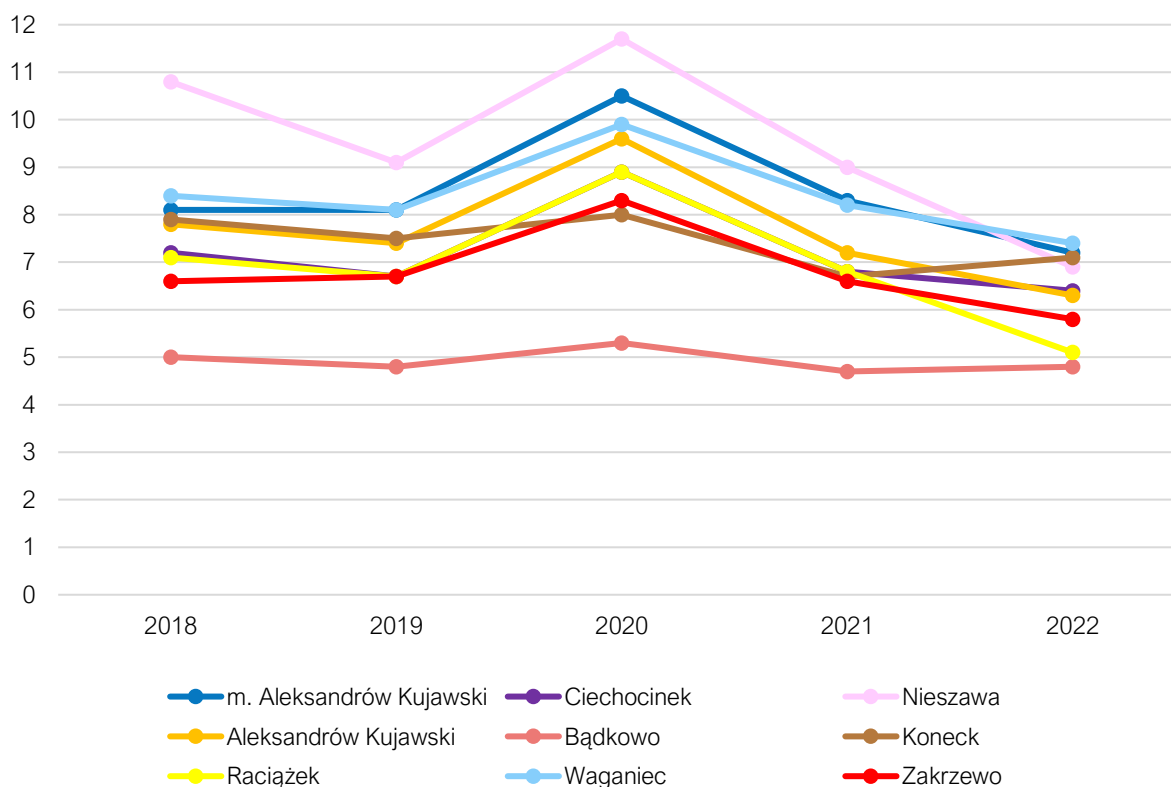
Rozwój gospodarczy jednostki jest ściśle związany z zachodzącymi zmianami na rynku pracy. Dostęp do stabilnej i satysfakcjonującej pracy wpływa bezpośrednio na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zachęca do osiedlenia się na jej terenie. Według danych z 2022 roku w Gminie Zakrzewo obserwowano wyższy odsetek osób bezrobotnych wśród ogółu mieszkańców w wieku produkcyjnym niż na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego. Jednakże wskaźnik dla Gminy był niższy w porównaniu z powiatem aleksandrowskim. Sytuację na przestrzeni lat obrazuje poniższa rycina. Poziom bezrobocie w Gminie Zakrzewo w 2022 roku wynosił 5,8%, w obrębie całego powiatu aleksandrowskiego 6,5%, a na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego 4,8%. Od 2020 roku do 2022 roku poziom bezrobocia w jednostkach w całym województwie miał tendencję malejącą. Należy mieć na uwadze, iż gwałtowny wzrost poziomu bezrobocia we wszystkich jednostkach w 2020 roku mógł być spowodowany globalną pandemią COVID-19.

Ryc. 18 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując wartości analizowanego wskaźnika dla Gminy Zakrzewo z grupą porównawczą zaobserwowano, że w latach 2018-2022 badana jednostka charakteryzowała się jednym z najniższych wskaźników udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jedynie gmina Bądkowo w analizowanych latach oraz gmina Raciążek w 2022 roku osiągnęły niższy poziom bezrobocia od Gminy Zakrzewo. Na tle gmin powiatu aleksandrowskiego badana jednostka wykazuje stabilną sytuację na rynku pracy.

Ryc. 19 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu aleksandrowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W strukturze osób bezrobotnych w powiecie aleksandrowskim w 2022 roku dominowały kobiety (około 52,41%), w wieku 25-34 lat. Największą grupą osób bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (około 27%). Najwięcej osób bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niższe (około 33,6%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i branżowym są również znaczącą grupą osób bezrobotnych (około 29,7%). Blisko 30% bezrobotnych pozostaje bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy, z czego wynika, iż w powiecie aleksandrowskim przeważa długookresowe bezrobocie.

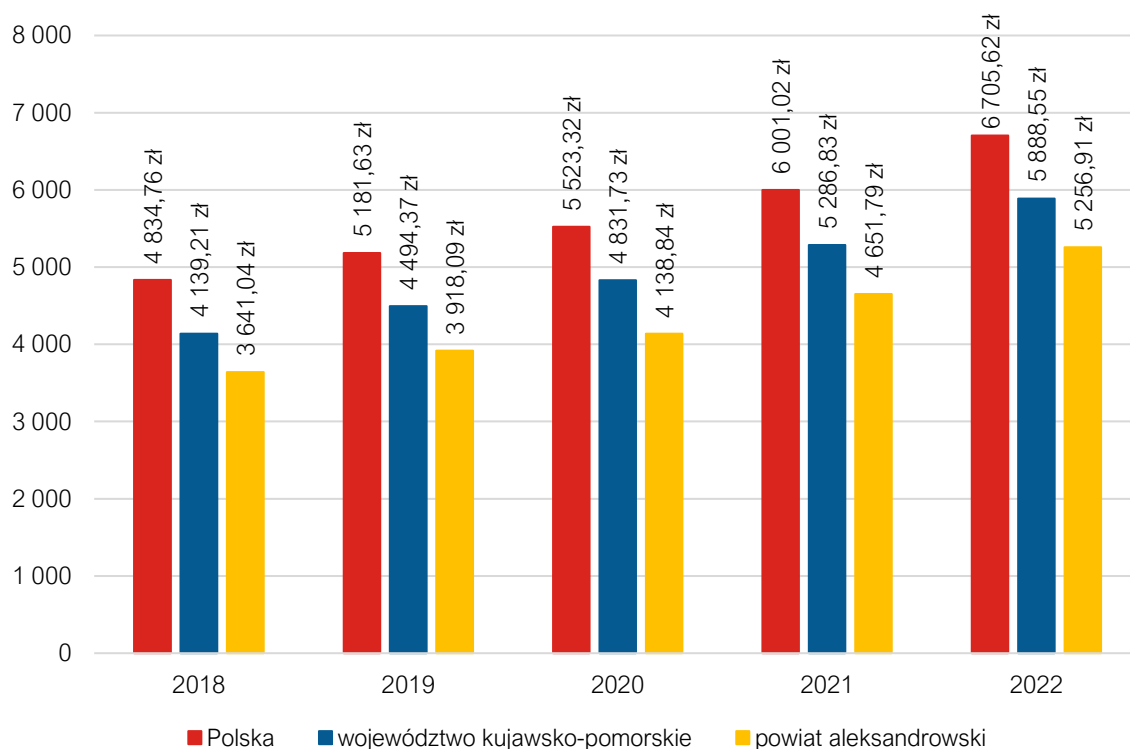
Tab. 12. Struktura bezrobotnych w powiecie aleksandrowskim

Ogółem		w tym kobiety	
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		2015	1056
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	203	90
	1-3	401	187
	3-6	295	153
	6-12	286	146
	12-24	245	141
	powyżej 24	585	339
Wiek	18-24	228	113
	25-34	505	333
	35-44	545	311
	45-54	413	194
	55-59	192	104
	60 lat i więcej	132	X
Wykształcenie	Wyższe	184	134
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	356	226
	średnie ogólnokształcące	199	133
	zasad. zawodowe/branżowe	599	285
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	677	278

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPI-01. Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu aleksandrowskiego

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie aleksandrowskim w 2019 roku” maksymalny deficyt stwierdzono m.in. w następujących grupach zawodów: geodeci i kartografowie, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, pracownicy służb mundurowych, pracownicy socjalni, robotnicy budowlani, spawacze czy ślusarze. Jednocześnie zauważono nadwyżkę m.in. w następujących zawodach: ekonomiści, pedagodzy, rolnicy i hodowcy czy specjaliści administracji publicznej.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w jednostkach określa zarobkowe możliwości jakie osiągają ich mieszkańcy. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 roku średnie miesięczne wynagrodzenie w powiecie aleksandrowskim wynosiło 5256,91 zł i było niższe o 631,64 zł od średniej dla województwa, natomiast w porównaniu ze średnią kraju było mniejsze o 1448,71 zł. Przez systematyczny wzrost płac minimalnych w ostatnich latach, w analizowanych latach średnia wynagrodzenia rosła w całym kraju. W latach 2018-2022, średni poziom płac w powiecie wzrósł o 1615,87 zł, w województwie o 1749,34 zł, a w kraju o 1870,86 zł. Pomimo wzrostu średniej płac, widoczna jest niekorzystna sytuacja związana z tempem wzrostu wskaźnika dla powiatu aleksandrowskiego w porównaniu z województwem kujawsko-pomorskim i krajem.

Ryc. 20 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2018-2022 dla powiatu aleksandrowskiego na tle województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 poz. 1465 i poz. 1572), zadania własne gminy obejmują między innymi zaopatrzenie w wodę, odprowadzenie ścieków komunalnych oraz zaopatrzenie w gaz.

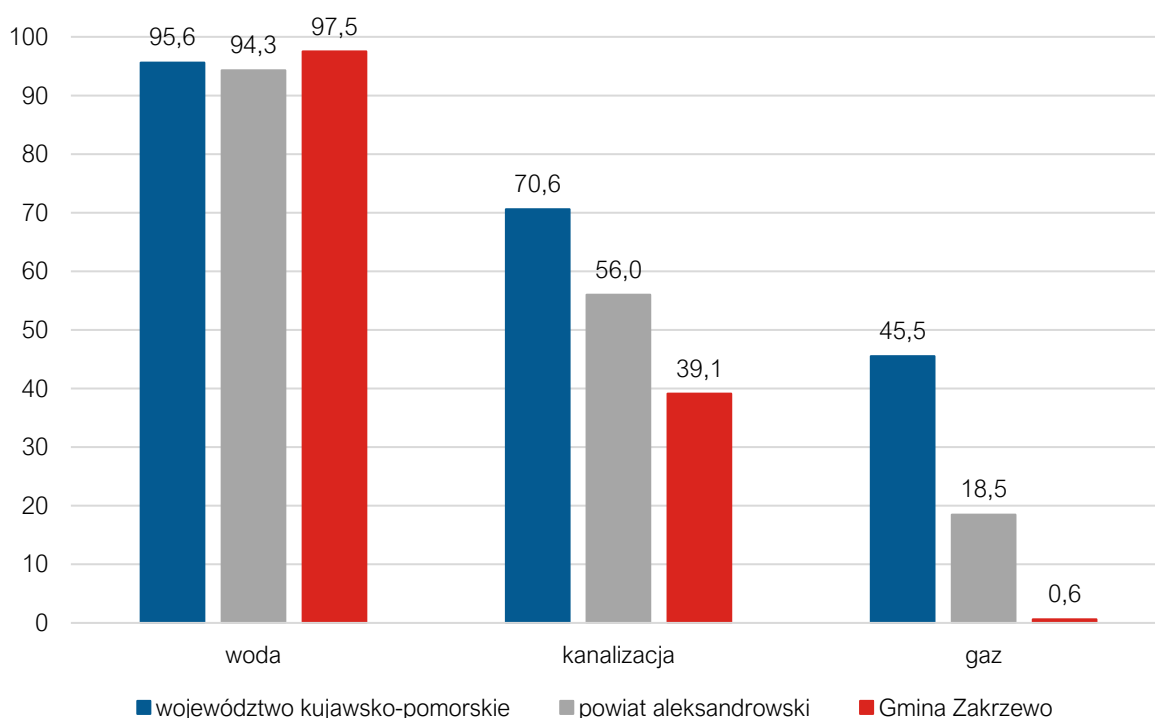
Gmina Zakrzewo aktywnie współpracuje w zakresie Aleksandrowskiego Klastra Energii, który ma na celu poprawę stanu środowiska, optymalizację wykorzystania dostępnych lokalnie zasobów energetycznych oraz prowadzenie działalności edukacyjnej. Należy zwrócić również uwagę na współpracę Gminy Zakrzewo z gminą Koneck, która polega na wykonaniu zadania publicznego, jakim jest odbiór przez oczyszczalnię ścieków w Zakrzewie ścieków komunalnych dostarczanych przez Gminę Koneck z terenu Gminy Zakrzewo.

Udział mieszkańców Gminy Zakrzewo mających dostęp do sieci wodociągowej według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku wynosił 97,5%. W porównaniu do średniej dla gmin powiatu aleksandrowskiego (94,3%) i województwa kujawsko-pomorskiego (95,6%), mieszkańcy Gminy mają lepszy dostęp do sieci wodociągowej. Gmina Zakrzewo jest podmiotem odpowiedzialnym za bieżące utrzymanie i konserwację sieci i urządzeń wodociagowych. W Gminie znajdują się dwie hydrofornie w Siniarzewie i Sędzinie. Zgodnie z informacjami pozyskanymi z Urzędu Gminy Zakrzewo, w najbliższych latach planowany jest odwiert otworu studziennego w miejscowości Siniarzewo dla SUW Siniarzewo.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 roku 39,1% mieszkańców Gminy miało zapewniony dostęp do sieci kanalizacyjnej. Sieć kanalizacyjna odprowadza ścieki m.in. z miejscowości: Zakrzewo, Gęsin, Kolonia, Kuczkowo, Kolonia Bodzanowska, Lepsze, Wola Bachorna, Bachorza, Seroczki, Sędzin, Sędzinek, Zarębowo oraz częściowo z gminy Koneck. Gmina osiąga najniższy wskaźnik w porównaniu ze średnią dla gmin powiatu aleksandrowskiego (56%) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (70,6%). Gminna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na ul. Wiejskiej 2a we wsi Zakrzewo. Aktualna przepustowość wynosi 270 m³/dobę. W przypadku wzrostu liczby mieszkańców, nadal będzie zapewniona przepustowość oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy nieposiadający dostępu do sieci kanalizacyjnej mogą otrzymać dopłatę od Gminy Zakrzewo na budowę lub przebudowę przydomowych oczyszczalni ścieków w wysokości 2 tys. zł. Gmina Zakrzewo prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrolę wywozu płynnych nieczystości co 2 lata. Zakrzewo przewiduje w najbliższych latach budowę sieci kanalizacyjnej z Sędzina do Michałowa.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego dostęp do sieci gazowej w 2022 roku miało jedynie 0,6% mieszkańców Gminy Zakrzewo, co powoduje znaczną różnicę względem średniej dla gmin powiatu aleksandrowskiego (różnica 17,9%) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (różnica 39,9%).

Na poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane GUS, przedstawiające udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Zakrzewo na tle średniej dla gmin powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w 2022 roku.

Ryc. 21 Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Zakrzewo w 2022 roku na tle powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii

Gmina Zakrzewo realizuje zadania własne z dziedziny ochrony środowiska i przyrody przede wszystkim na podstawie następujących dokumentów:

- Program usuwania folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej,
- Program usuwania azbestu,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiem bezdomności zwierząt w Gminie Zakrzewo na rok 2024.

Gmina prowadzi również edukację ekologiczną w placówkach oświatowych, m.in. poprzez: akcje „sprzątania świata”, przekazywania informacji o sposobie segregacji odpadów, wycieczki edukacyjne do oczyszczalni ścieków.

W Gminie Zakrzewo prowadzona jest ewidencja źródeł ciepła, polegająca na bieżącej aktualizacji danych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). Najpowszechniejszym źródłem ciepła w Gminie Zakrzewo nadal pozostają piece opalane węglem kamiennym (około 70,6% wszystkich zdefiniowanych źródeł ciepła), a kolejnym piece komorowe lub rusztowe zasilane biomasą, w tym drewnem (około 24,6%). Z kolei energia geotermalna stanowi zaledwie 3,2% wszystkich wykorzystywanych źródeł. Niski udział wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w strukturze nośników energii w Gminie Zakrzewo wpływa niekorzystnie na środowisko naturalne i mieszkańców.

Tab. 13 Ewidencja źródeł ciepła w Gminie Zakrzewo według stanu na rok 2023

Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział %
węgiel kamienny	900	70,64
gaz ziemny	0	0
olej opałowy	21	1,65
biomasa, w tym drewno	313	27,57
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	0	0
energia elektryczna	0	0
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	0	0
energia geotermalna (pompy ciepła)	40	3,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zakrzewo.

W ostatnich latach wykonano osiem instalacji fotowoltaicznych na potrzeby budynków użyteczności publicznej. Najważniejsze decyzje związane ze środowiskowymi uwarunkowaniami w Gminie Zakrzewo stanowiła:

- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach na elektrownię fotowoltaiczną o mocy do 1 MW w 2020 roku,
- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach na elektrownię fotowoltaiczną o mocy 3 MW w 2023 roku.

Gmina jest członkiem Aleksandrowskiego Klastra Energii na podstawie porozumienia o jego utworzeniu. Głównym celem porozumienia gmin powiatu aleksandrowskiego jest poprawa stanu środowiska na obszarze powiatu, w tym powietrza, poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych lokalnie zasobów energetycznych.

Na terenie Gminy działa „Gminna Spółka Wodna w Zakrzewie”, która zajmuje się konserwacją urządzeń melioracyjnych.

Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Zakrzewo w 2023 roku nie ma planów dotyczących termomodernizacji budynków użyteczności publicznej. Ponadto nie prowadzi się pomiarów jakości powietrza (brak stacji monitoringu jakości powietrza). W obszarze Gminy Zakrzewo nie występują przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2024 poz. 399), gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Gmina organizuje odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, zgodnie z harmonogramem odbioru odpadów:

- papier, szkło – 1 raz na dwa miesiące,
- metale i tworzywa sztuczne – 1 raz na miesiąc,
- bioodpady oraz niesegregowane odpady komunalne – od kwietnia do października 2 razy w miesiącu, a w okresie od listopada do marca 1 raz w miesiącu,
- popiół – 1 raz w miesiącu w okresie od października do kwietnia.

W ramach podpisanej umowy Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „EKOSKŁAD” Sp. z o. o. (Polna 87, Służewo) zajmuje się odbiorem odpadów komunalnych z zamieszkałych nieruchomości.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje składowisko odpadów, ani Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Najbliższy PSZOK znajduje się przy ulicy Polnej 87 w Służewie, który jest czynny przez cały rok, od poniedziałku do piątku w godzinach 7-15 i soboty w godzinach 9-13. Działalność PSZOK ma zapewnić prawidłowe gospodarowanie przez mieszkańców odpadami wielkogabarytowymi, budowlanymi, czy potencjalnie niebezpiecznymi (przeterminowane leki, baterie). Należy jednak pamiętać, iż PSZOK nie przyjmuje wszystkich rodzajów odpadów od osób prywatnych, a jedynie te wyszczególnione w regulaminie funkcjonowania punktu, tj.:

- odpady selektywnie zebrane (papier, szkło, tworzywa sztuczne, metal), w tym opakowania z papieru i tektury, szkła, tworzyw sztucznych i metali oraz opakowania wielomateriałowe,
- odpady zielone,

- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- przeterminowane leki,
- chemikalia (detergenty, rozpuszczalniki, farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice, kwasy, alkalia, środki ochrony roślin),
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z prowadzenia drobnych prac niewymagających pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót do starosty (nie zanieczyszczone odpady betonowe oraz gruz betonowy i ceglany),
- zużyte opony,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- urządzenia zawierające freon.

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2023. W analizowanym okresie liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zawierała się w przedziale od 2 787 do 2 809 osób. Zaobserwowano jednak, że w poszczególnych latach łączna ilość zebranych odpadów komunalnych ulegała zmianom. W 2019 roku zebrano łącznie 864,65 Mg odpadów. Natomiast w 2022 roku odnotowano największą ilość zebranych odpadów na przestrzeni analizowanych lat w Gminie (1 021,63 Mg). W kolejnym roku łączna ilość zebranych odpadów komunalnych spadła i wyniosła 892,71 Mg. Analizując przedstawione dane, zaobserwowano, że w latach 2019-2023 udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów na terenie badanej jednostki zmalał z 59,97% do 47,17%, co jest negatywnym zjawiskiem. Na przestrzeni okresu badań nieznacznie wzrosła ilość odpadów zebranych na 1 mieszkańca, która w 2019 roku wynosiła 0,31 Mg, a w 2023 roku – 0,32 Mg. Pod względem poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła Gmina w latach 2019-2020 spełniła wymagany poziom. Ponadto Gmina Zakrzewo w analizowanych latach charakteryzowała się wysokim poziomem recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. W latach 2019-2020 w badanej jednostce poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wzrósł dwukrotnie z 15,41% do 32,44%. Natomiast w 2021 roku wskaźnik nieznacznie zmalał do 31,11%. Jednakże należy zauważyć, że pomimo wzrostu poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania na przestrzeni analizowanych lat Gmina Zakrzewo nie osiągnęła poziomu minimalnego. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odzwierciedla faktyczny stan segregacji odpadów w wybranej jednostce administracyjnej. Wskaźnik ten obowiązuje dopiero od 2021 roku, dlatego w okresie poprzedzającym nie ma dla niego danych. Jedynie w 2021 roku Gmina osiągała wyższy wskaźnik od wymaganego poziomu minimalnego. Należy jednak zwrócić uwagę, że na przestrzeni analizowanego okresu poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wzrósł z 22,75% w 2021 roku do 27,63% w 2023 roku. Na podstawie przedstawionych w poniższej tabeli danych zauważa się konieczność podjęcia działań, które w przyszłości umożliwią efektywniejsze gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Zakrzewo.

Tab. 14 Stan gospodarki odpadami w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		2 802	2 809	2 794	2 787	2 799
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		864,65	912,78	832,52	1 021,63	892,71
<i>Zmieszane</i>		346,10	514,81	441,94	595,3	471,6
<i>segregowane</i>		518,55	397,97	390,58	426,33	421,11
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		59,97%	43,60 %	46,92 %	41,73 %	47,17 %
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,31	0,32	0,30	0,37	0,32
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	100	98	x	x	X
	wymagany	40	50	x	x	X
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	100	100	100	x	X
	wymagany	60	70	70	x	X
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	15,41	32,44	31,11	x	X
	wymagany	<40	<35	<35	x	X
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	gmina	x	x	22,75	10,18	27,63
	wymagany	x	x	>20	>25	>35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

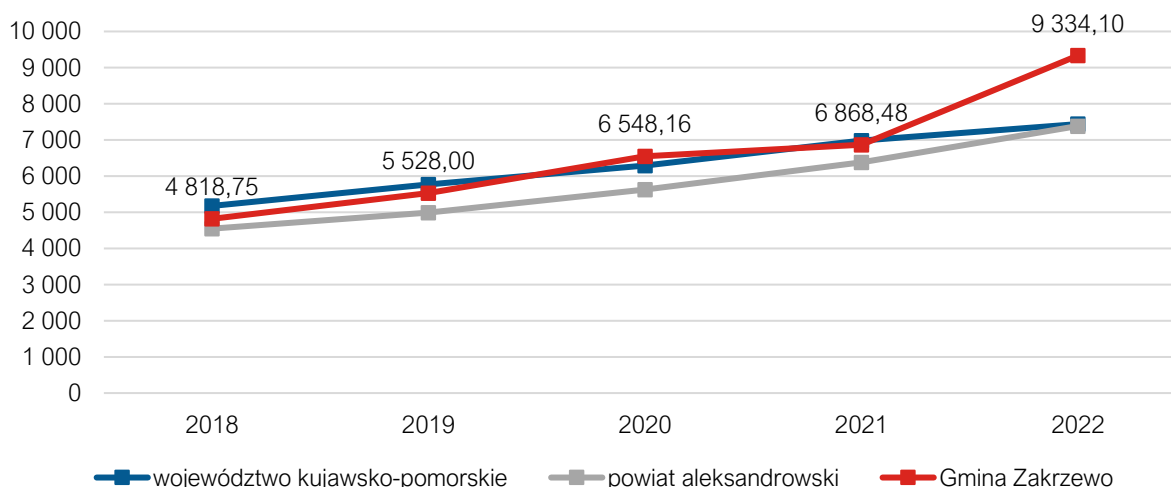
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W Gminie Zakrzewo w 2023 roku dochód ogółem wynosił około 24,7 mln zł, natomiast w 2018 roku nieco ponad 17 mln zł, co oznacza wzrost o około 7,64 mln zł na przestrzeni analizowanych lat. Dochody budżetu Gminy Zakrzewo w latach 2018-2022 corocznie ulegały zwiększeniu, jednakże w 2023 roku znacząco spadły. Spowodowane było to wysokimi dotacjami pozyskanymi z Rządowego Programu Polski Ład.

Dochody ogółem Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły w 2022 roku około 9 334 zł. Od 2018 roku (4 819 zł) zaobserwowano stały wzrost wskaźnika. W 2022 roku nastąpił wzrost dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca o prawie 100% w porównaniu z 2018 rokiem. W analizowanych latach dochody ogółem na jednego mieszkańca Gminy Zakrzewo przewyższały średnią dla gmin powiatu aleksandrowskiego. Na przestrzeni lat widoczna jest tendencja wzrostu różnicy w dochodach ogółem na 1 mieszkańca pomiędzy gminami powiatu aleksandrowskiego, a Gminą Zakrzewo. W 2018 roku wskaźnik dla Gminy był wyższy o około 6%, natomiast w 2022 roku już o około 21%. Jednocześnie w 2022 roku wskaźnik dla Gminy znacząco wzrósł, przewyższając dochody ogółem na 1 mieszkańca w gminach w województwie kujawsko-

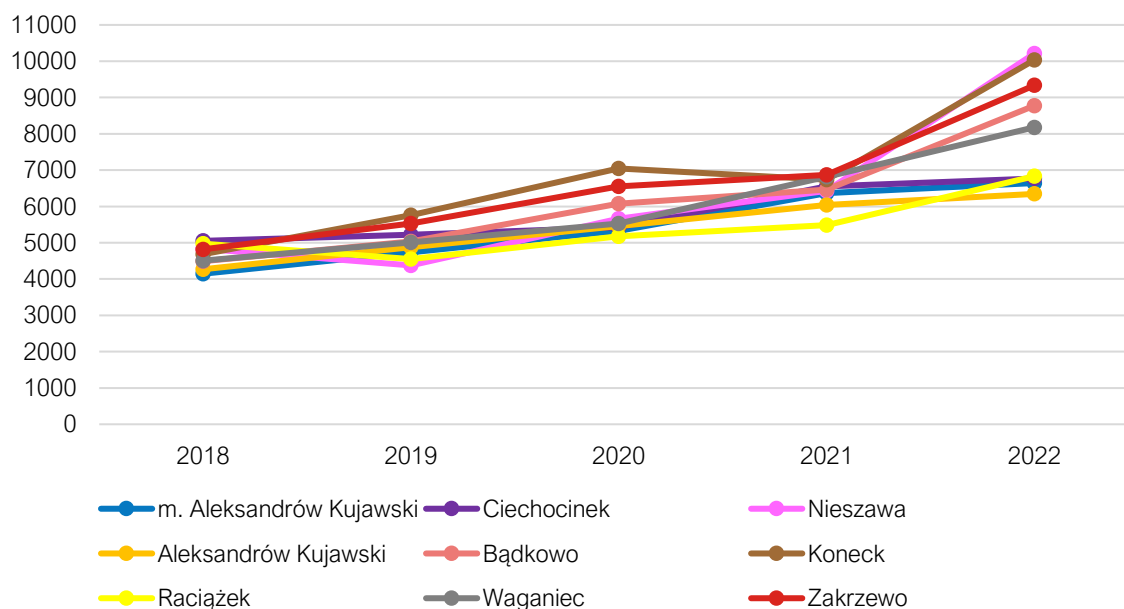
pomorskim o 20%. Przyczyną znacznego wzrostu wskaźnika mogą być wysokie dotacje otrzymane z Rządowego Programu Polski Ład, przy małej liczbie ludności Gminy.

Ryc. 22 Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022 w porównaniu ze średnią dla gmin powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

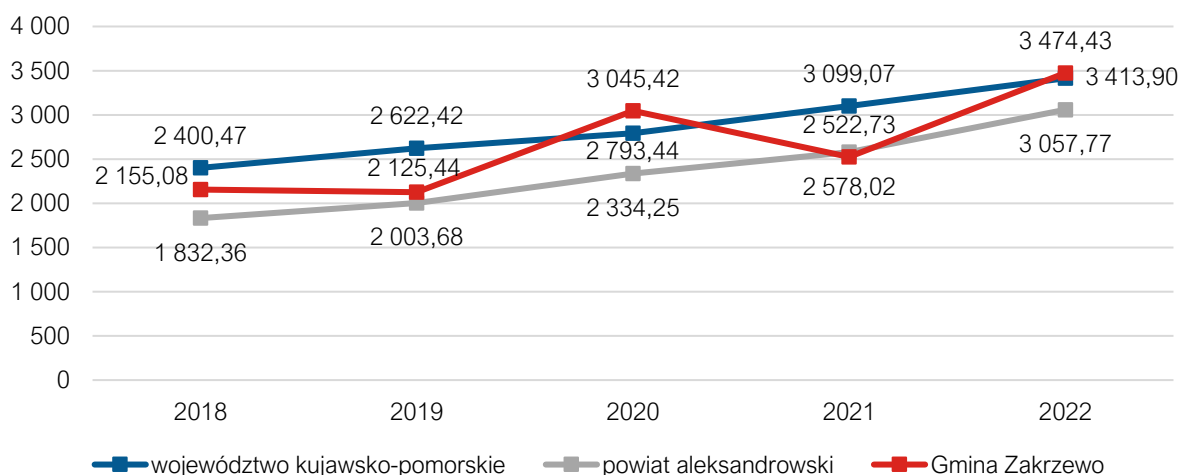
Na przestrzeni analizowanych lat zwiększały się różnice pomiędzy dochodami gmin per capita. Dochody gminy Zakrzewo na mieszkańca były wśród najwyższych uzyskiwanych przez te jednostki wyników, wyższe miały tylko (w wybranych latach) gminy Koneck i Nieszawa.

Ryc. 23 Dochody ogółem na 1 mieszkańca w gminach powiatu aleksandrowskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

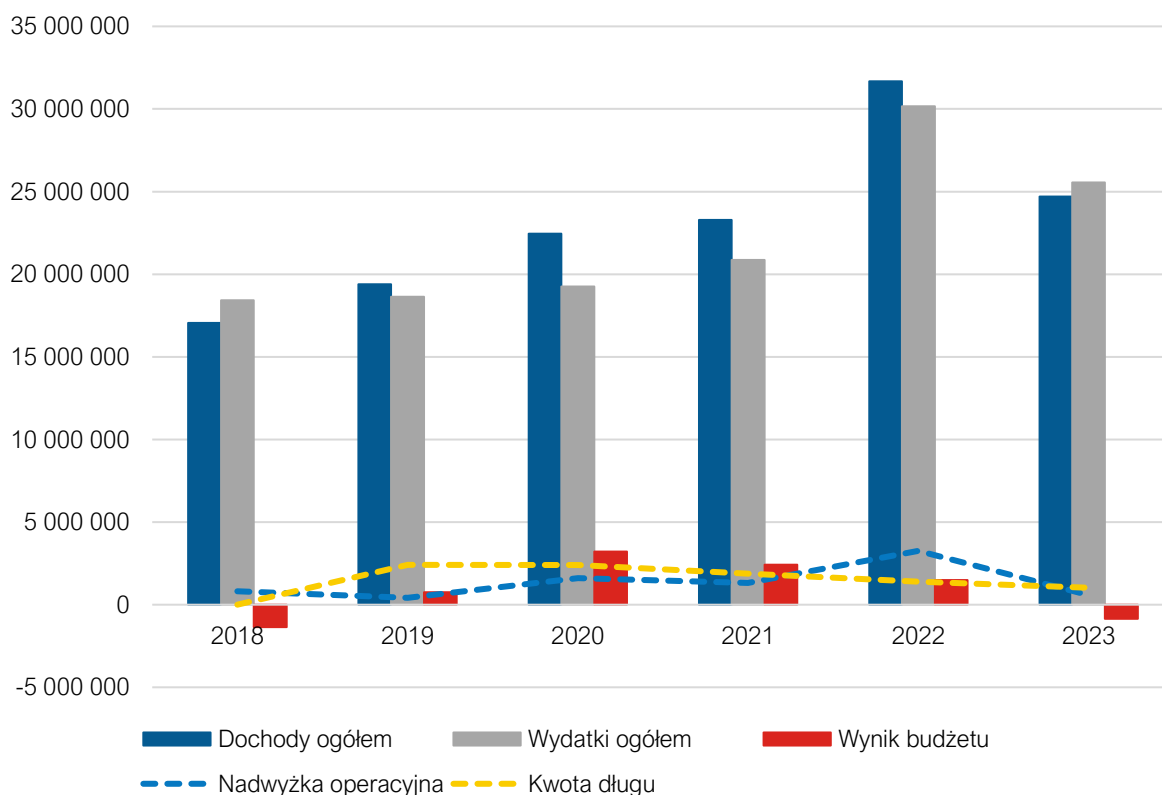
W przypadku wskaźnika dochodu własnego na 1 mieszkańca Gminy Zakrzewo, wartości dla Gminy były niższe od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2018-2022 roku, za wyjątkiem 2020 i 2022 roku, w których wskaźnik jest wyższy od średnich dla jednostek porównawczych. Natomiast w porównaniu ze średnią dla gmin powiatu aleksandrowskiego Gmina Zakrzewo osiąga wyższy wskaźnik na przestrzeni analizowanych lat, za wyjątkiem 2021 roku.

Ryc. 24 Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022 w porównaniu z powiatem i województwem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2023 roku wydatki w Gminie Zakrzewo wynosiły około 25,5 mln zł, przewyższając dochody o prawie 900 tys. zł. Deficyt budżetu wystąpił również w 2018 roku, kiedy wydatki przewyższyły dochody o prawie 1,4 mln zł. Sytuacja ta przełożyła się na kwotę długu, która w latach 2018-2023 zawierała się w przedziale 0,00 – 1 019 751,50 zł. W latach 2019-2023 kwota długu miała tendencję malejącą. Natomiast wartość nadwyżki operacyjnej Gminy charakteryzowała się zmiennością na przestrzeni analizowanych lat.

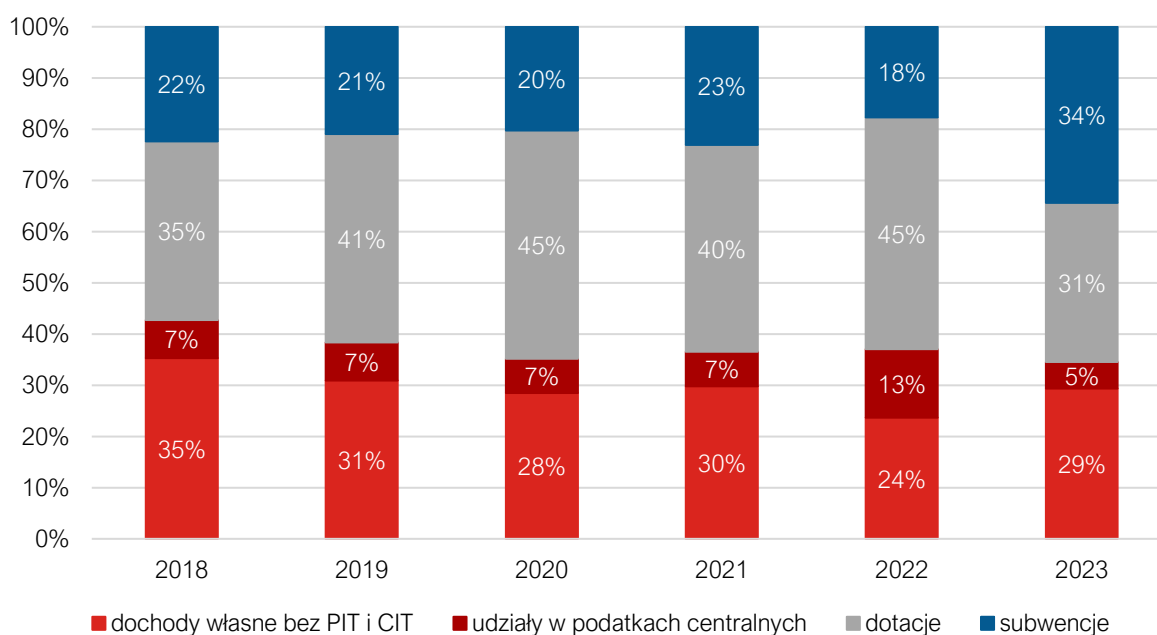
Ryc. 25 Wykonanie budżetu Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

W dochodach budżetowych najważniejszą część stanowią dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej gmin. Obejmują one przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczową składową budżetu gminy, ponieważ Gmina może sama wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez wprowadzanie ulg i zwolnień, umarzanie należności oraz określanie wysokości stawek podatkowych. Dzięki temu jednostki samorządowe mogą wpływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę budżetu Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023. Na przestrzeni analizowanych lat najwyższy udział stanowiły dotacje (31-45%). Na podstawie analizy zauważyć można zmienny udział dochodów własnych bez PIT i CIT (24-35%) w badanym okresie. Z kolei od 2018-2021 utrzymywał się stały poziom dochodów z udziału w podatkach centralnych (7%). Ze względu na zmianę ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. udział dochodów z tego tytułu wzrósł – jednorazowo - do 13%. Gmina posiada tym większe możliwości samodzielnego prowadzenia gospodarki finansowej oraz określania swoich bieżących i rozwojowych celów, im wyższe ma dochody własne. Jednakże w Gminie Zakrzewo dochody własne stanowią zaledwie 35% dochodów ogółem, co oznacza niską samodzielność Gminy.

Ryc. 26 Struktura dochodów Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia pogłębioną analizę dochodów własnych Gminy Zakrzewo. Wśród nich w latach 2018-2023 największy wpływ na wynik budżetu miał podatek od nieruchomości, który generował w każdym roku dochód na poziomie około 3,5 mln zł. Dochody z tytułu udziału w podatkach centralnych PIT rosły w analizowanym okresie: z 1,26 mln w roku 2018, do 1,5 mln w roku 2021. W roku 2022, w związku z reformą systemu podatkowego, dochody z tego tytułu wyniosły 4,22 mln zł, a w 2023 1,25 mln zł. Następnym znaczącym źródłem dochodów w budżecie

gminnym jest podatek rolny, którego wartości wynosiły od około 621 tys. zł w 2018 roku do 654 tys. zł w 2023 roku. Pozostałe wpływy z podatków stanowiły średnio od 2-3% dochodów ogółem.

Tab. 15 Dochody podatkowe Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023 (zł)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	1 260 142	1 439 079	1 499 161	1 534 817	4 222 197	1 248 999
CIT	8 096	14 720	-5 760	37 344	8 909	24 610
podatek rolny	621 297	621 402	659 877	592 209	645 261	654 854
podatek od nieruchomości	3 488 974	3 510 904	3 560 391	3 576 213	3 664 884	3 405 665
podatek leśny	7 956	7 655	7 667	7 476	8 227	12 341
podatek od środków transportowych	90 391	96 732	99 055	87 822	97 523	111 367
karta podatkowa	1 002	1 029	251	585	1 715	0
podatek od czynności cywilnoprawnych	0	0	200	0	0	112
wpływy z opłaty skarbowej	13 253	14 156	13 791	14 929	12 520	11 131
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Analizując wydatki Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023, największy średni udział procentowy odnotowano w następujących działach Oświata i wychowanie (około 7,2 mln zł; 32% wydatków ogółem) oraz Rodzina (około 4,2 mln zł; 19%). Należy zwrócić uwagę, iż poziom wydatków w dziale rodzina był porównywalny z poziomem dochodów z 2018 roku ze względu na przekazanie, w 2022 roku, obsługi programu 500+/800+ do ZUS. Duży odsetek wydatków poza wymienionymi, stanowił dział Administracja publiczna (około 2,4 mln zł, 11%), Transport i Turystyka (około 2,2 mln zł, 10%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (1,8 mln zł; około 8%) oraz Pomoc społeczna (około 1,2 mln zł; około 5%).

Tab. 16 Wydatki Gminy Zakrzewo wg działów klasyfikacji budżetowej 2018-2023 (zł)

DZIAŁ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	średnia	udział %
010	569 753	750 614	728 672	929 338	893 018	1 164 385	839 297	4%
020	0	0	0	0	0	0	0	0%
400	499 183	558 898	606 585	568 888	478 706	913 620	604 313	3%
600	388 522	953 099	1 110 296	287 286	6 389 605	4 319 315	2 241 354	10%
630	0	0	0	0	0	0	0	0%
700	15 529	25 490	24 767	68 786	17 483	72 086	37 357	0%
710	21 581	25 502	8 257	8 913	9 203	28 577	17 005	0%
720	0	0	0	0	167 161	0	27 860	0%
750	1 994 285	2 099 773	1 986 644	2 266 436	2 875 875	3 308 230	2 421 874	11%
751	54 655	45 999	52 770	950	950	54 505	34 971	0%
752	0	0	0	0	0	0	0	0%
754	101 335	69 442	77 982	139 418	429 832	258 994	179 500	1%
755	0	0	0	0	0	0	0	0%

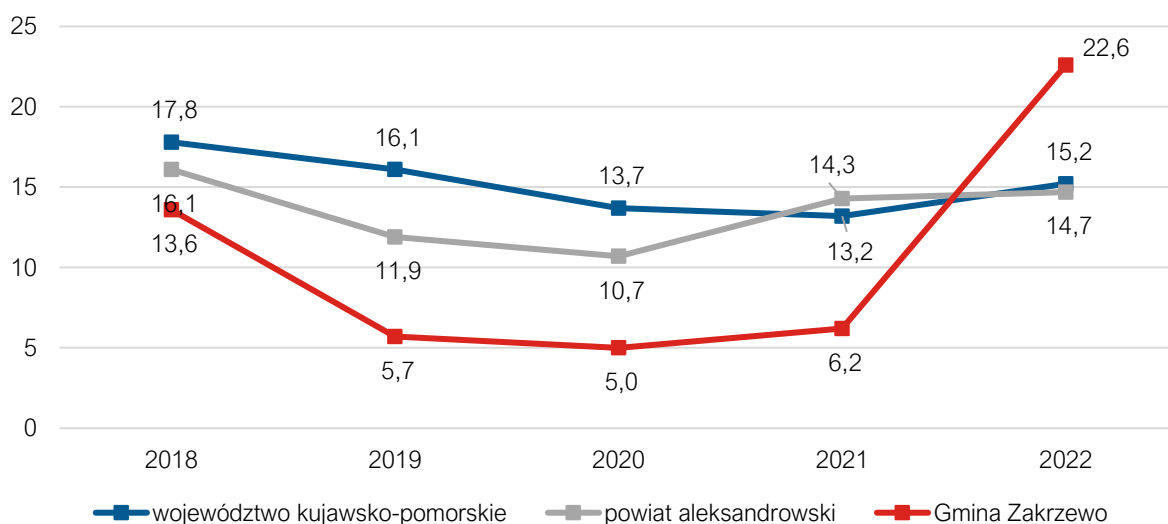
757	36 116	74 509	58 421	50 419	69 244	66 947	59 276	0%
758	0	0	0	0	0	0	0	0%
801	6 196 525	6 237 053	6 172 484	7 628 725	7 765 852	8 948 003	7 158 107	32%
803	0	0	0	0	0	0	0	0%
851	38 619	33 832	42 819	99 484	66 122	62 646	57 254	0%
852	884 038	1 018 583	1 000 259	1 109 132	1 943 654	1 305 767	1 210 239	5%
853	0	0	0	0	3 258 262	533 094	631 893	3%
854	88 697	87 681	72 344	78 082	72 990	62 740	77 089	0%
855	4 258 021	4 696 144	5 483 274	5 335 183	3 388 489	2 149 344	4 218 409	19%
900	2 527 113	1 365 825	1 430 704	1 817 224	1 870 760	1 621 335	1 772 160	8%
921	735 191	448 069	396 066	440 662	471 875	673 844	527 618	2%
926	9 426	151 631	2 605	27 173	4 033	14 469	34 889	0%
SUMA	18 418 589	18 642 145	19 254 949	20 856 099	30 173 115	25 557 900	22 150 466	100%

Legenda:

010 - Rolnictwo i łowiectwo; 020 – Leśnictwo; 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; 600 - Transport i łączność; 630 – Turystyka; 700 - Gospodarka mieszkaniowa; 710 - Działalność usługowa; 720 – Informatyka; 750 - Administracja publiczna; 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa; 752 - Obrona narodowa; 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa; 755 - Wymiar sprawiedliwości; 757 - Obsługa długu publicznego; 758 - Różne rozliczenia; 801 - Oświata i wychowanie; 803 - Szkolnictwo wyższe; 851 - Ochrona zdrowia; 852 - Pomoc społeczna; 853 - Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej; 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza; 855 – Rodzina; 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska; 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego; 926 - Kultura fizyczna i sport

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zakrzewo.

Na poniższym wykresie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023 na tle powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. W latach 2018-2021 Gmina osiągała znacznie niższe wyniki w porównaniu do średnich wyników dla gmin powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Jednakże w 2022 roku wskaźnik Gminy znacząco je przewyższył, osiągając 22,6%. Nagły wzrost udziału wydatków inwestycyjnych ogółem w Gminie mógł być spowodowany licznymi inwestycjami w zakresie infrastruktury, współfinansowanymi z dotacji zewnętrznych w ramach programów rządowych, dotyczących m.in.: przebudowy dróg gminnych: nr 160615C Przybysław - Sędzin Kolonia, nr 160640C Kolonia Bodzanowska I, nr 160646C Gęsin II (około 3,1 mln zł) oraz budowy ścieżki pieszo-rowerowej Seroczki – Zakrzewo (około 1,96 mln zł).

Ryc. 27 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Zakrzewo na tle średnich dla gmin powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Zewnętrzne środki stanowią istotny element dofinansowania inwestycji oraz bieżącej działalności jednostek samorządu terytorialnego.

Gmina Zakrzewo oraz związki i stowarzyszenia, których Gmina jest członkiem w latach 2014-2020 pozyskały dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl projekty dotyczyły głównie działań społecznych i infrastrukturalnych.

Tab. 17 Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gmin Aleksandrów Kujawski, Koneck i Zakrzewo	Związek Gmin Ziemi Kujawskiej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	9 999 804,91 zł
2.	Wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Zakrzewo	Gmina Zakrzewo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	499 910,81 zł
3.	Przebudowa boiska sportowego w miejscowości Siniarzewo	Gmina Zakrzewo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	465 233,18 zł
4.	Projekty grantowe Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” w ramach osi 7.	Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	5 179 416,00 zł
5.	Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Gminy Zakrzewo szansą na nowy start	Gmina Zakrzewo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	458 767,60 zł
6.	Nasza szkoła kluczem do sukcesu	Gmina Zakrzewo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	506 493,50 zł
7.	Aktywny Klub Seniora - edycja II	Gmina Zakrzewo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	489 940,00 zł
8.	Aktywny Klub Seniora!	Gmina Zakrzewo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	204 680,00 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Gmina Zakrzewo pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę nieco ponad 23 mln zł. W poniższej tabeli przedstawiono projekty, na których realizację Gmina pozyskała dofinansowanie.

Tab. 18 Projekty dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład w latach 2021-2023

Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
Przebudowa drogi gminnej nr 160619C Bachorza – Narkowo od km 0 000 do km 1 050	1 900 000 zł
Przebudowa drogi gminnej nr 160607C Zakrzewo - Lepsze od km 0 000 do km 0 980	1 710 000 zł
Przebudowa drogi gminnej nr 160614C Sinki II – Ujma Duża od km 0 000 do km 0 960	1 520 000 zł
Przebudowa dróg gminnych: nr 160615C Przybysław - Sędzin Kolonia, nr 160640C Kolonia Bodzanowska I, nr 160646C Gęsin II	3 135 000 zł
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Siniarzewie	4 275 000 zł
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Seroczki – Zakrzewo	1 960 000 zł
Renowacja - tabernakulum, feretronu, świeczników, krucyfiksów, figury Zmartwychwstałego, żyrandoli, świeczników, paramentów liturgicznych – monstrancji.	173 999 zł
Konserwacja i restauracja dwóch bocznych ołtarzy barokowych, wraz z obrazami i barokową srebrną sukienką w kościele w Sędzinie	210 700 zł
Konserwacja barokowego ołtarza bocznego Poczęcia NMP kościoła w Zakrzewie	196 000 zł
Remont Dworu w Zakrzewie	1 274 000 zł
Przebudowa dróg gminnych nr 160624C nr 160612C nr 160621C od km 0 000 do km 0 997 nr 160617C od km 0 000 do km 0 900 nr 160666C od km 1 720 do km 1 890	4 750 000 zł
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w miejscowości Siniarzewo	1 900 000 zł
Modernizacja istniejącego oświetlenia na terenie gminy Zakrzewo	652 080 zł

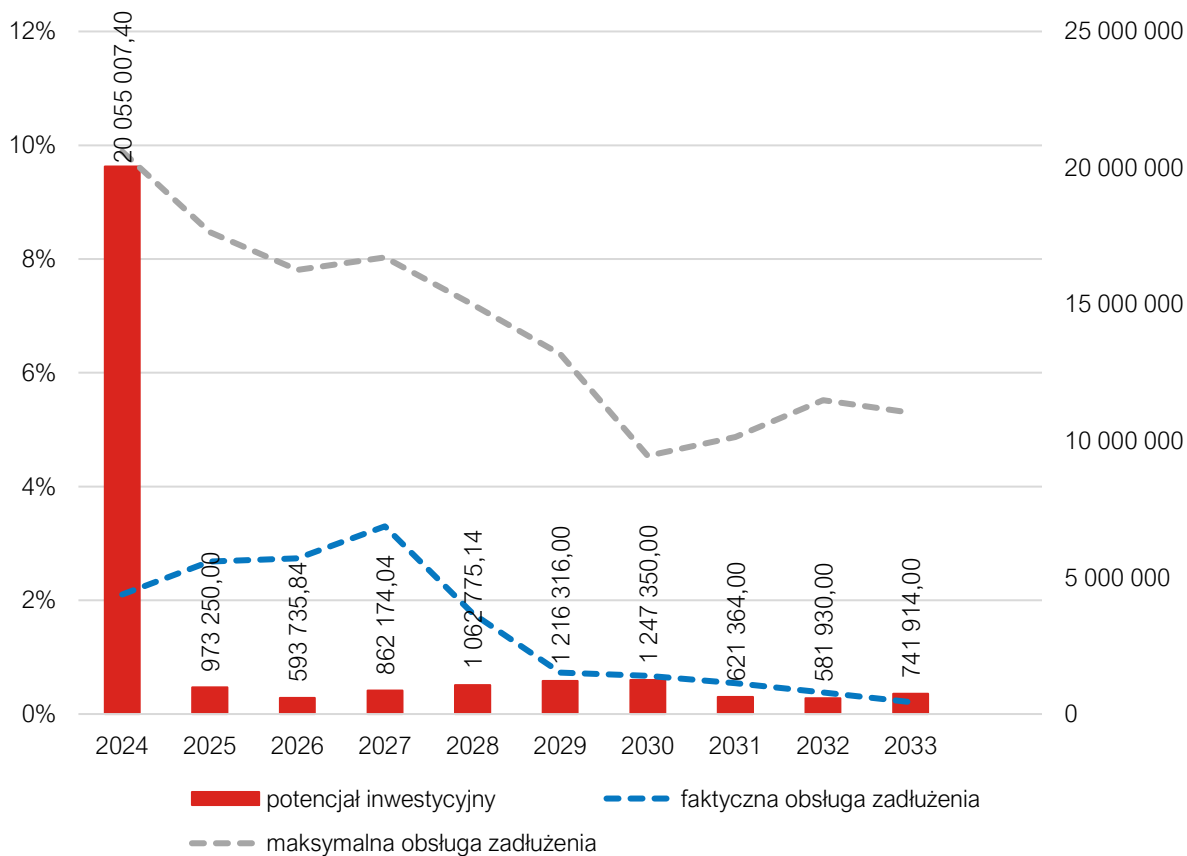
Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika zadłużenia Gminy Zakrzewo na lata 2024-2034 według Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zakrzewo na lata 2024-2033. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Zgodnie z treścią Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2024-2033 Gmina Zakrzewo będzie miała zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań, a jej potencjał inwestycyjny będzie najwyższy w 2024 roku (nieco ponad 20 mln zł) przewidzianych do przeznaczenia na inwestycje, a następnie zdecydowanie się zmniejszy. Może być to spowodowane licznymi inwestycjami współfinansowanymi ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład, m.in.: Przebudowa stacji uzdatniania wody w Siniarzewie (około 4,2 mln zł); Przebudowa dróg gminnych nr 160624C nr 160612C nr 160621C od km 0 000 do km 0 997 nr 160617C od km 0 000 do km 0 900 nr 160666C od km 1 720 do km 1 890 (4,75 mln zł). Ponadto należy mieć na uwadze, iż dane zawarte w Wieloletniej Prognozie Finansowej są najbardziej precyzyjne dla bieżącego i przyszłego roku. Potencjał Inwestycyjny Gminy Zakrzewo przedstawia szacunkowe wartości ze względu na,

wyznaczanie prognozy na kolejne lata na podstawie makroekonomicznych trendów, które często ulegają zmianie w obecnej sytuacji gospodarczej.

Ryc. 28 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Zakrzewo na lata 2024-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr IV/25/2024 Rady Gminy Zakrzewo z dnia 12 sierpnia 2024 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zakrzewo na lata 2024-2033.

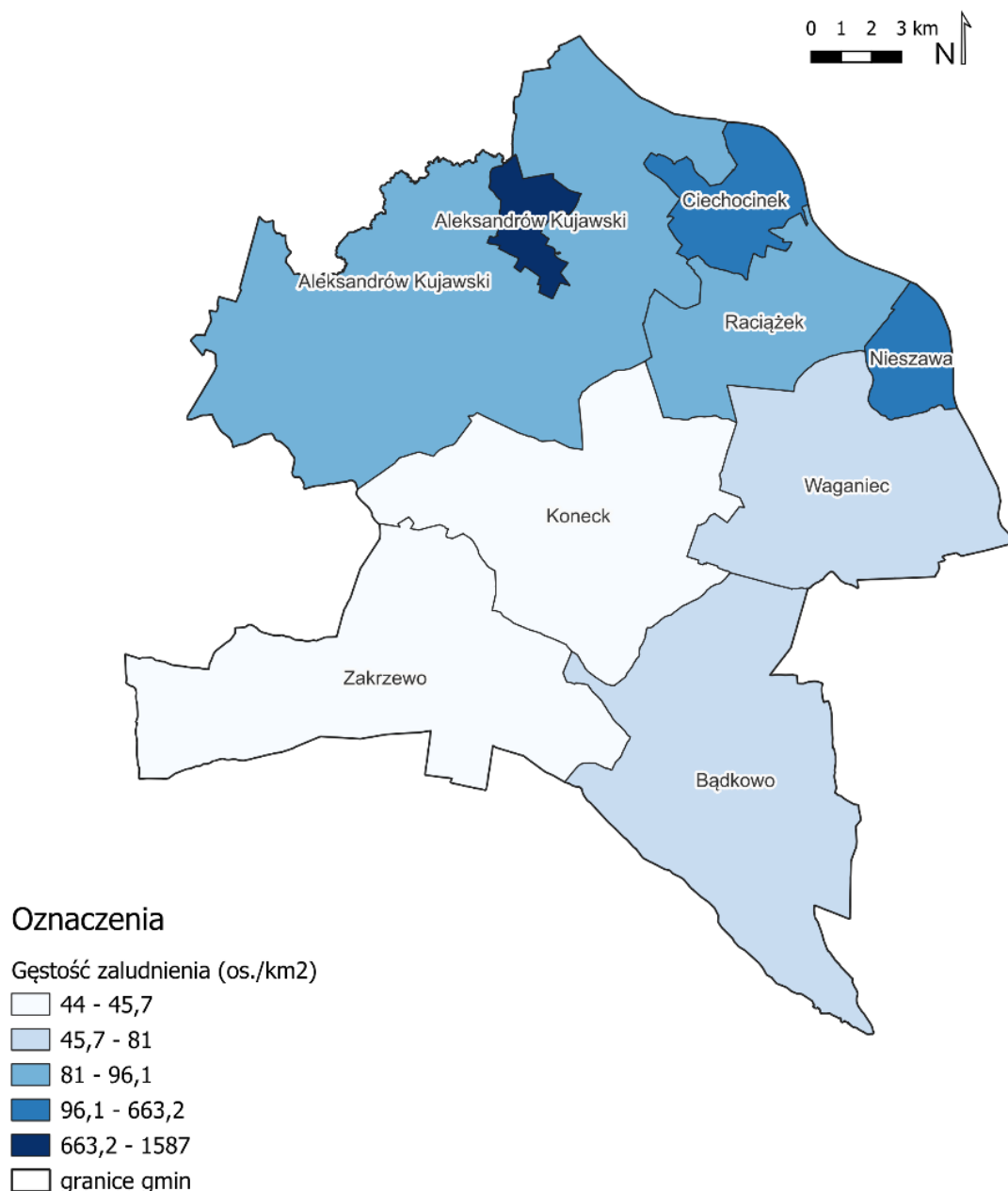
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Demografia jest kluczowym czynnikiem decydującym o rozwoju jednostki terytorialnej. Sytuacja demograficzna w Gminie Zakrzewo została poddana analizie w oparciu o dane uzyskane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, które mogą się nieznacznie różnić od danych zawartych w gminnej ewidencji ludności, ze względu na stosowanie odmiennej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych, z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza pozwala na zbadanie trendów i prognozowanie zmian w strukturze demograficznej gminy.

Poniższa rycina przedstawia gęstość zaludnienia w gminach powiatu aleksandrowskiego w 2023 roku. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, Gmina Zakrzewo w 2023 roku liczyła 3343 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dawało wartość wskaźnika gęstości zaludnienia na poziomie 44 os./km². Gmina charakteryzowała się najniższą wartością tego wskaźnika wśród gmin powiatu aleksandrowskiego.

Ryc. 29 Gęstość zaludnienia w powiecie aleksandrowskim w 2023 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGiK oraz danych w GUS.

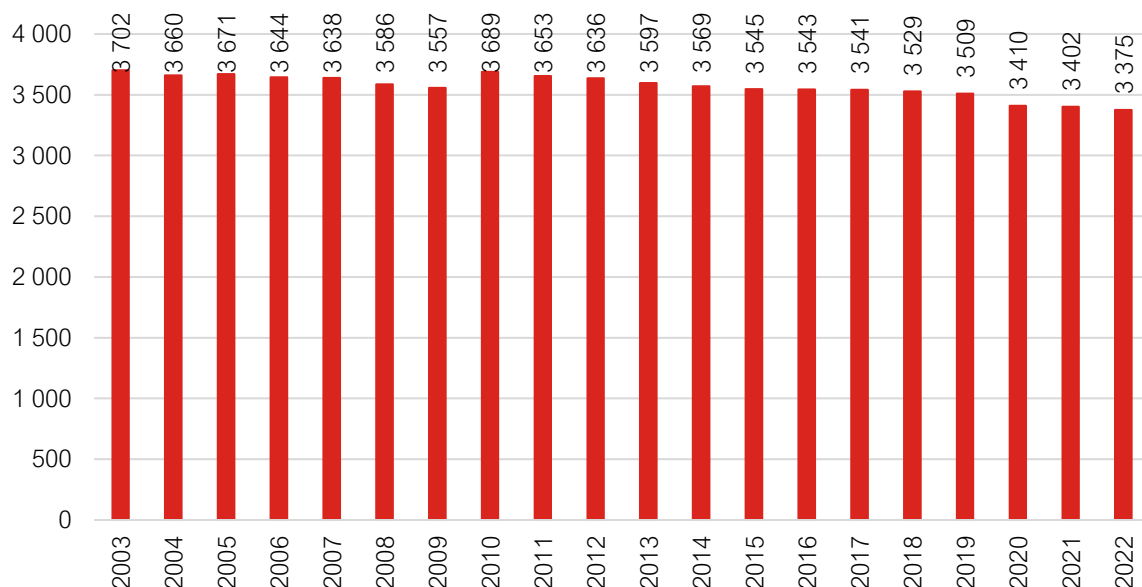
Liczba ludności w powiecie aleksandrowskim w latach 2018-2022 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat została przedstawiona w poniższej tabeli. Powiat aleksandrowski na przestrzeni analizowanych lat charakteryzował się trendem malejącym liczby ludności (średnia dynamika na poziomie 99,3%) – zanotowano spadek o 1 538 mieszkańców. Tendencja taka widoczna jest również w większości gmin powiatu, jednakże wyjątek stanowią gminy Aleksandrów Kujawski (100,3%) oraz Raciążek (100,0%), w których zaobserwowano minimalny wzrost liczby ludności na przestrzeni analizowanych lat. W Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 liczba mieszkańców z roku na rok malała. Ludność zamieszkująca Gminę Zakrzewo, stanowiła w 2022 roku 6% wszystkich mieszkańców powiatu. Podobny wynik osiągnęły gminy Raciążek oraz Koneck.

Tab. 19 Zmiany liczby ludności w powiecie aleksandrowskim w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
powiat aleksandrowski	55 274	55 066	54 334	54 003	53 736	100%	99,3%
m. Aleksandrów Kujawski	12 220	12 102	11 770	11 627	11 536	21%	98,6%
m. Ciechocinek	10 596	10 618	10 445	10 349	10 266	19%	99,2%
m. Nieszawa	1 886	1 843	1 775	1 762	1 753	3%	98,2%
Aleksandrów Kujawski	11 849	11 943	11 911	11 954	11 995	22%	100,3%
Bądkowo	4 278	4 222	4 156	4 114	4 081	8%	98,8%
Koneck	3 160	3 125	3 144	3 147	3 115	6%	99,6%
Raciążek	3 176	3 138	3 227	3 202	3 179	6%	100,0%
Waganiec	4 580	4 566	4 496	4 446	4 436	8%	99,2%
Zakrzewo	3 529	3 509	3 410	3 402	3 375	6%	98,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W szerszej dwudziestoletniej perspektywie, przypadającej na lata 2003-2022, obserwowana jest również stała tendencja malejąca liczby ludności w Gminie Zakrzewo. Stały spadek liczby mieszkańców, trwający od 2003 roku stanowi negatywną tendencję demograficzną. Sytuacja ta wynika z postępujących procesów demograficznych występujących od początku XXI w. w całym kraju. Liczba ludności w Gminie Zakrzewo zmniejszyła się z 3 702 mieszkańców w 2003 roku do 3 375 mieszkańców w 2022 roku. Poniższy wykres przedstawia szczegółowe wartości.

Ryc. 30 Zmiana Zmiany liczby ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Procesy demograficzne zachodzące w Gminie Zakrzewo uzależnione są w szczególności od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W województwie kujawsko-pomorskim w 2022 roku

wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie ujemnym (-4,54). Ujemnym wskaźnikiem charakteryzował się również powiat aleksandrowski (-5,44), jak i wszystkie gminy powiatu z wyjątkiem gminy Waganiec (1,13). W 2022 roku ujemny przyrost naturalny w poszczególnych gminach oscylował w przedziale od – 11,86 w gminie Raciążek do – 1,34 w gminie Aleksandrów Kujawski. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Zakrzewo wyniósł -5,31, będąc trzecim najwyższym wynikiem w całym powiecie. Większość gmin powiatu aleksandrowskiego osiągały ujemne wartości średniej zmiany przyrostu naturalnego w latach 2018-2022. W Gminie Zakrzewo odnotowano trzecią najkorzystniejszą wartość wśród analizowanych gmin powiatu.

Analizie poddano również saldo migracji i jego wpływ na gminną sytuację demograficzną. W Gminie Zakrzewo w 2022 roku nastąpił odpływ ludności na skutek migracji na poziomie -1,18 na 1 tys. mieszkańców. Oznacza to, iż na każde 1000 mieszkańców Gminy przypadało 1,18 osób więcej, które wyemigrowały zamiast imigrować na jej obszar. Podobne zjawisko występowało w 5 spośród 9 gmin powiatu aleksandrowskiego. Saldo migracji dla Gminy Zakrzewo jest niższe od średniej dla gmin powiatu aleksandrowskiego (1,02) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (-0,91). Natomiast średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku w Gminie wynosiła -0,93, w powiecie -0,38, a w województwie 0,07. Oznacza to, iż w latach 2018-2022 pogłębił się problem migracji ludności z terenu Gminy. Należy zaznaczyć, że w Gminie Zakrzewo odnotowano trzecią najniższą wartości wskaźnika spośród gmin powiatu aleksandrowskiego. Biorąc pod uwagę zarówno ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego, jak również salda migracji w 2022 roku oraz średnią dynamikę obu procesów od 2018 roku, pomimo niewielkiego zwiększenia średniej zmiany przyrostu naturalnego w Gminie, można prognozować, iż ogólna liczba jej mieszkańców będzie dalej stale malała.

Tab. 20. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
województwo kujawsko-pomorskie	-4,54	-0,80	-0,91	0,07
powiat aleksandrowski	-5,44	-0,17	1,02	-0,38
Aleksandrów Kujawski	-5,44	-0,52	-1,21	-0,28
Ciechocinek	-9,32	-0,34	5,15	0,13
Nieszawa	-9,64	-0,04	-1,13	-0,15
Aleksandrów Kujawski	-1,34	0,24	2,51	-1,15
Bądkowo	-8,04	0,15	0,49	0,94
Koneck	-5,41	-0,32	-2,87	0,31
Raciążek	-11,86	-2,25	3,43	-3,11
Waganiec	1,13	0,94	-2,70	0,58
Zakrzewo	-5,31	0,16	-1,18	-0,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące udziału mieszkańców w wieku 25-34 lata w ludności Gminy ogółem oraz udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zakrzewo na tle średnich wartości dla powiatu aleksandrowskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Analiza wskazanych grup wiekowych ma na celu określenie w jaki sposób rozwija się dana jednostka terytorialna pod względem potencjału demograficznego. Osoby w wieku 25-34 lata zwane również osobami w wieku kreatywnym, stanowią grupę, która znacznie wpływa na kształt sytuacji demograficznej w gminach – osoby znajdujące się w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do wyboru „miejsca do życia”, w tym kupna mieszkania, założenia rodziny oraz podjęcia stałej pracy, co w dalszej perspektywie wpływa na zapewnienie zastępowalności pokoleń na lokalnym rynku pracy oraz w wykonywanych funkcjach społecznych. Ponadto wysoki udział seniorów w danej społeczności skutkuje koniecznością podjęcia intensywnych działań na rzecz utrzymania dłuższej aktywności społecznej osób starszych, zwiększenia wydatków na opiekę społeczną oraz infrastrukturę dostosowaną do ich potrzeb.

Odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym w 2018 roku na terenie Gminy Zakrzewo wyniósł 14,87%. Wynik był wyższy od średniej dla gmin powiatu aleksandrowskiego (14,63%) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (14,53%). Jednakże w 2022 roku wartość wskaźnika 11,46% w Gminie Zakrzewo była niższa w porównaniu z gminami powiatu (12,39%) i województwa (13,13%). Dynamika zmian w Gminie wyniosła 77%, co oznacza, że udział mieszkańców w wieku kreatywnym w Gminie Zakrzewo spada szybciej niż średnio w powiecie oraz województwie. Spadek liczby i udziału osób w wieku kreatywnym w Gminie jest niekorzystną sytuacją, która oznacza odpływ młodych ludzi z terenu Gminy, który może świadczyć o niskiej atrakcyjności Gminy, jako „miejsca do życia” dla mieszkańców wchodzących w dorosłość.

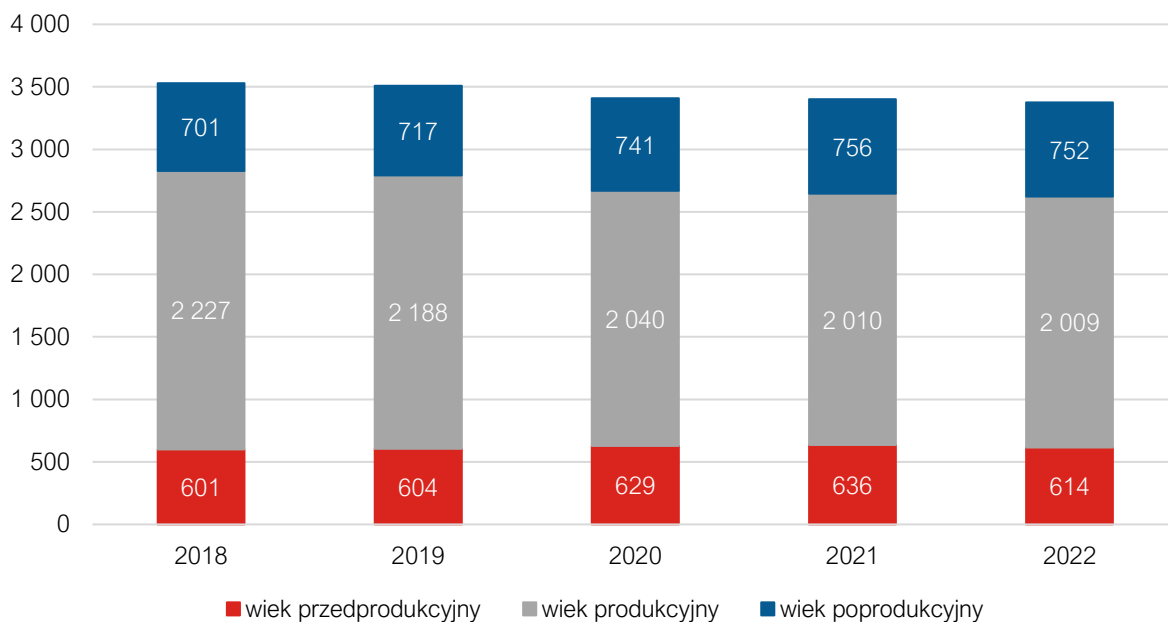
W 2018 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zakrzewo wynosiła 24,30%, co stanowiło niższą wartość od średnich dla powiatu aleksandrowskiego (26,50%) i województwa kujawsko-pomorskiego (25,30%). Z kolei w 2022 roku odsetek seniorów na terenie Gminy wzrósł do 27,40%, co wskazuje na 108% dynamikę zmian. Oznacza to szybki spadek udziału osób w wieku produkcyjnym wśród ludności Gminy Zakrzewo oraz coraz szybszy wzrost odsetka seniorów. Warto jednak zauważyć, iż negatywne zmiany w Gminie następują znacznie wolniej niż średnio w powiecie aleksandrowskim (118%) oraz województwie kujawsko-pomorskim (119%).

Tab. 21. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Zakrzewo w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	Dynamika
województwo kujawsko-pomorskie	14,53	13,13	90%	25,30	30,00	119%
powiat aleksandrowski	14,63	12,39	85%	26,50	31,30	118%
Zakrzewo	14,87	11,46	77%	24,30	28,20	116%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

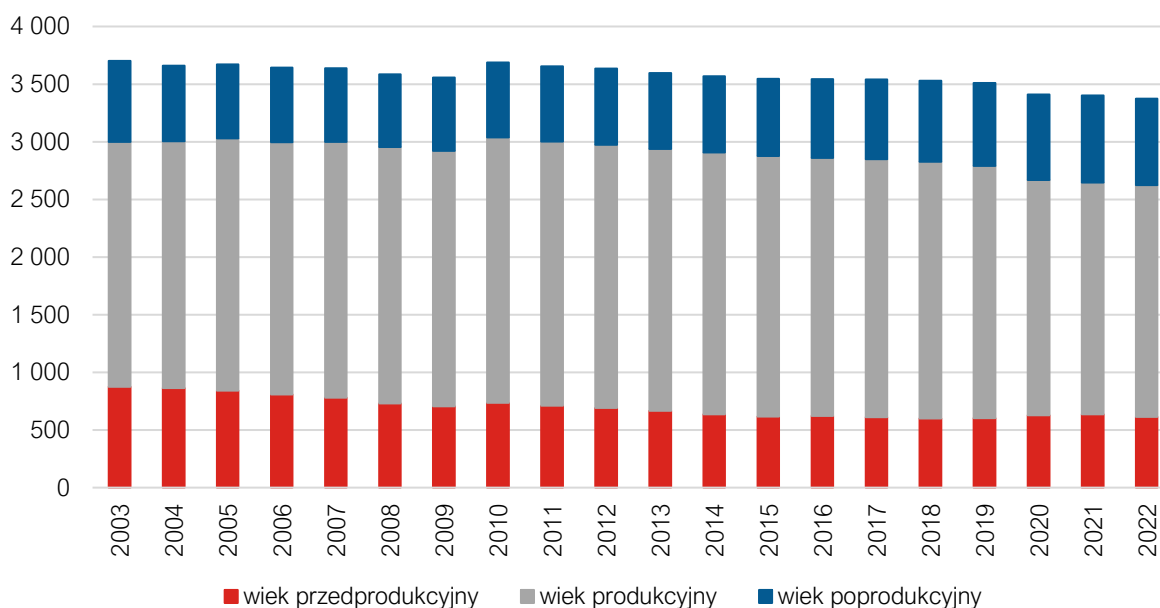
W Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 dostrzegalny jest stały trend spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym. W badanym okresie liczba mieszkańców w tej grupie spadła z 2 227 do 2 009 osób, co oznacza spadek o 218 osób. Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wzrastała, wyjątek stanowił 2022 rok. Jednakże na przestrzeni tych pięciu lat liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła z 601 do 614 osób. Jednocześnie liczba osób w grupie poprodukcyjnej zwiększyła się z 701 osób w 2018 roku do 752 osób w 2022 roku, co oznaczało wzrost o 51 osób. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w całym analizowanym okresie przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

Ryc. 31 Struktura ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2003-2022, która umożliwia zdiagnozowanie zmian i tendencji w szerszej perspektywie czasu. Należy zwrócić uwagę, iż w analizowanych latach zauważalny jest spadek udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym z 2 123 osób w 2018 roku do 2 009 osób w 2022 roku. Jednocześnie zauważalne jest niekorzystne zjawisko starzenia się społeczeństwa na przestrzeni analizowanych lat – polegające na wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wraz z jednoczesnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. W przypadku zachowania aktualnych tendencji różnica pomiędzy grupami w przyszłości będzie się powiększać, a w przeciągu kolejnych kilku lat liczba osób w wieku poprodukcyjnym może znacznie przewyższyć liczbę osób w wieku produkcyjnym.

Ryc. 32 Struktura ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sytuację demograficzną w Gminie Zakrzewo można ocenić jako niekorzystną, ze względu na szybkie starzenie się społeczeństwa oraz stały spadek liczby ludności. W ostatnich latach widoczny jest ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego oraz zmniejszający się udział w strukturze demograficznej osób w wieku produkcyjnym, jednocześnie obserwuje się ujemny bilans salda migracji. Ponadto występuje spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym. Konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji może być dalsze wyludnianie Gminy oraz spadek zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Warto również mieć na uwadze, iż wszystkie te czynniki mogą wpływać na konieczność zwiększenia nakładów finansowych na usługi społeczne dla seniorów oraz przeprowadzenia działań wpływających na zahamowanie starzenia się społeczeństwa poprzez stymulowanie napływu ludzi w wieku produkcyjnym.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Główną rolą żłobków i przedszkoli, jest przygotowanie dzieci do rozpoczęcia podstawowej edukacji. Od najmłodszych lat jakość oraz poziom kształcenia stanowi istotny czynnik przekładający się na kapitał społeczny, będący zdolnością mieszkańców do efektywnego współdziałania, co przyczynia się do napędzania rozwoju gmin.

Na terenie Gminy Zakrzewo opieką nad dziećmi do lat 3 zajmuje się Klub Malucha „Skrzat” (ul. Osiedlowa 25, 87-707 Zakrzewo) organizowany przez Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”. Klub dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz osób wymagających szczególnej opieki. Działa od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Miesięczna opłata za pobyt dziecka bez wyżywienia wynosi 800,00 zł, natomiast opłata za wyżywienie wynosi 17,00 zł na dzień. Do klubu zapisanych jest 11 dzieci na 16 miejsc.

Opieką przedszkolną na terenie Gminy zajmuje się Publiczne Przedszkole „Uśmiech Malucha” w Zespole Szkół w Zakrzewie, Oddział „0” w Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Sędzinie. Dodatkowo oddział „0” funkcjonuje w Szkole Podstawowej im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie prowadzonej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich. Najliczniejszą placówką przedszkolną było Publiczne Przedszkole „Uśmiech Malucha” w Zespole Szkół w Zakrzewie – 89 dzieci, natomiast najmniej wychowanków było w oddziale „0” w Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Sędzinie – 22 dzieci. Czas funkcjonowania placówek zawiera się w przedziale od 5 do 10 godzin. Większość placówek było dopasowanych do czasu pracy rodziców aktywnych zawodowo.

Tab. 22. Przedszkola na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkole publiczne				
Publiczne Przedszkole „Uśmiech Malucha” w Zespole Szkół w Zakrzewie	89	4	22	6:30-16:30
Oddział „0” w Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Sędzinie	22	1	22	8:00-13:00
przedszkole niepubliczne				
Oddział 0 w Szkole Podstawowej Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich Św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie	34	2	17	7:00-16:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo

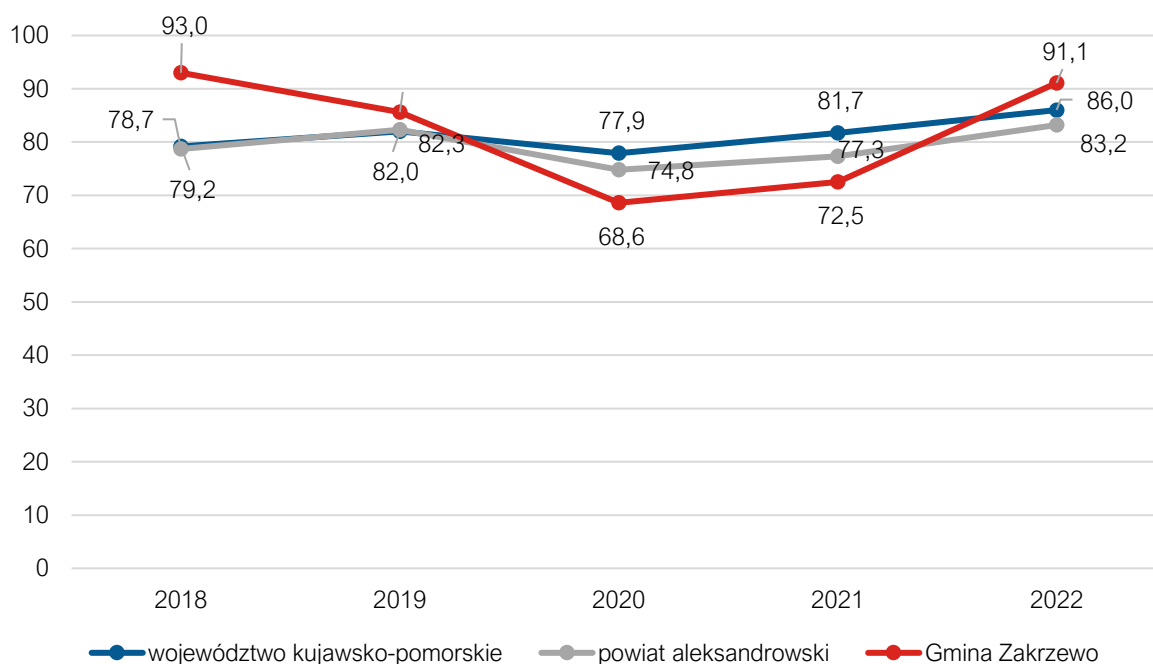
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w gminnym przedszkolu stale wzrastał, a w roku szkolnym 2023/2024 wynosił 1 335,76 zł. Na terenie Gminy wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w niepublicznym przedszkolu wzrosła z 512,36 zł w roku szkolnym 2019/2020 do 773,25 zł w roku szkolnym 2023/2024.

Tab. 23. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2024

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	820,82	967,42	945,32	987,03	1 335,76
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	512,36	580,40	535,83	566,53	773,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo

Poniższy wykres przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 na tle średniego wyniku gmin powiatu aleksandrowskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego. W analizowanych latach zauważyć można, iż w Gminie Zakrzewo od 2018 rok (93%) wskaźnik znacząco zmalał do 2020 roku (około 68%), jednakże w kolejnych latach systematycznie wzrastał, osiągając w 2022 roku około 91%. W badanym okresie wartość badanego wskaźnika dla Gminy była wyższa od jednostek porównawczych, za wyjątkiem 2020 i 2021 roku.

Ryc. 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 na tle gmin powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły

W Gminie Zakrzewo funkcjonują 2 publiczne szkoły podstawowe – Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Zespole Szkół w Zakrzewie oraz Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Sędzinie. Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje również niepubliczna placówka – Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie.

Placówki różnią się wielkością – Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Zespole Szkół w Zakrzewie posiada największą liczbę uczniów – 129 dzieci, do Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Sędzinie uczęszczało 62 uczniów. Do niepublicznej Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie uczęszczało 76 uczniów. Wymienione wyżej szkoły posiadają po 8 oddziałów różniących się średnią wielkością. Oznacza to, iż łącznie w Gminie Zakrzewo w roku szkolnym 2023/2024 do szkół podstawowych uczęszczało 267 uczniów w 24 oddziałach. W niepublicznej Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie było zatrudnionych najwięcej nauczycieli – liczba etatów wynosiła 23,56. Natomiast w Szkole Podstawowej w Zakrzewie było 20,64 etatów nauczycieli, a w Szkole Podstawowej w Sędzinie 13,36 etatów.

Obsługą organizacyjną szkół podstawowych w zakresie ekonomiczno-administracyjnym zajmuje się Centrum Usług Oświatowych znajdujące się przy ul. Leśnej 1 w Zakrzewie. CUO swoim zakresem działań obejmuje m.in.: dożywianie uczniów, dowożenie uczniów, zapewnienie pomocy materialnej, organizowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych, zapewnienie wsparcia pedagoga szkolnego, nagradzanie uczniów, księgowością i administracją.

Tab. 24. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Zespole Szkół w Zakrzewie	129	8	16	20,64	nie
Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Sędzinie	62	8	8	13,36	nie
Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie	76	8	10	23,56	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo.

Na poniższej tabeli przedstawiono stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Zakrzewo w roku 2023/2024. Wszystkie szkoły zapewniały swoim uczniom dostęp do boiska sportowego, sal gimnastycznych, komputerów, projektorów multimedialnych, szafek dla uczniów oraz parkingu dla rodziców i nauczycieli. Ponadto w Szkole Podstawowej im. Polski Niepodległej w Zespole Szkół w Zakrzewie znajdował się gabinet pielęgniarstwa/stomatologiczny oraz kamery. Natomiast Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Sędzinie wyposażona była w kamery, szafki. Jednocześnie Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie posiada w swoich zasobach pracownię integracyjne, szafki i parking. Na każdy komputer przypadało około 5,6 uczniów w Szkole Podstawowej w Zakrzewie, około 6 uczniów w Szkole Podstawowej w Sędzinie, około 5 uczniów w Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie. Szkoły oferują również wsparcie psychologa, jednakże jedynie w częściowych etatach.

Tab. 25. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Zakrzewo

	Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Zespole Szkół w Zakrzewie	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Sędzinie	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Józefa Sancheza del Rio w Siniarzewie
Liczba sal lekcyjnych	14	11	11
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych (np. sala gimnastyczna - dobry/do remontu)	sala gimnastyczna: stan dobry; boisko sportowe: do remontu	boisko sportowe: stan bardzo dobry, sala gimnastyczna: do rozbudowy	boisko sportowe: stan bardzo dobry, sala gimnastyczna: stan dobry
Pracownie językowe	nie	nie	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	tak
Komputery do użytku uczniów	23	10	15
Projektory multimedialne	18	4	11
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak	tak
Świetlice: godziny otwarcia	6.50-16.20	7.30-15.05	do 15.00

Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny	tak	nie	nie
Wsparcie psychologa	tak - 0,64 etatu	tak 0,14 etatu	tak 1/2 etatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo.

Poniższa tabela przedstawia liczbę uczniów na terenie Gminy Zakrzewo oraz liczbę uczniów z jej terenu, uczęszczających do szkół na terenie innych jednostek w latach 2019-2024. W liczbie uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy (łącznie z klasami „0”) na przestrzeni analizowanych lat obserwuje się tendencję malejącą – w roku szkolnym 2019/2020 było to 339 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 ich liczba zmalała do 302 dzieci. Jednocześnie liczba uczniów z terenu Gminy uczęszczających do szkół na terenie innych gmin w badanym okresie ulegała stopniowemu zwiększeniu – w roku szkolnym 2019/2020 było to 28 dzieci, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 ich liczba zwiększyła się do 39 uczniów.

Tab. 26. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Zakrzewo uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0"	339	339	345	333	302
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin	28	33	33	39	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo.

W ramach wsparcia uczniów zdolnych Gmina Zakrzewo przyznawała w latach 2019-2024 stypendium motywacyjne za bardzo dobre wyniki w nauce. W roku szkolnym 2023/2024 22 uczniów szkół podstawowych otrzymało stypendium w wysokości średnio ponad 545 zł na ucznia. W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/2020 był to wzrost o około 128,8 zł na ucznia.

Tab. 27 Stypendia szkolne w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2024

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
liczba uczniów otrzymujących stypendium (os.)	24	28	20	17	22
łącznie środki na stypendia dla uczniów (zł)	10 000	10 000	10 000	10 000	12 000

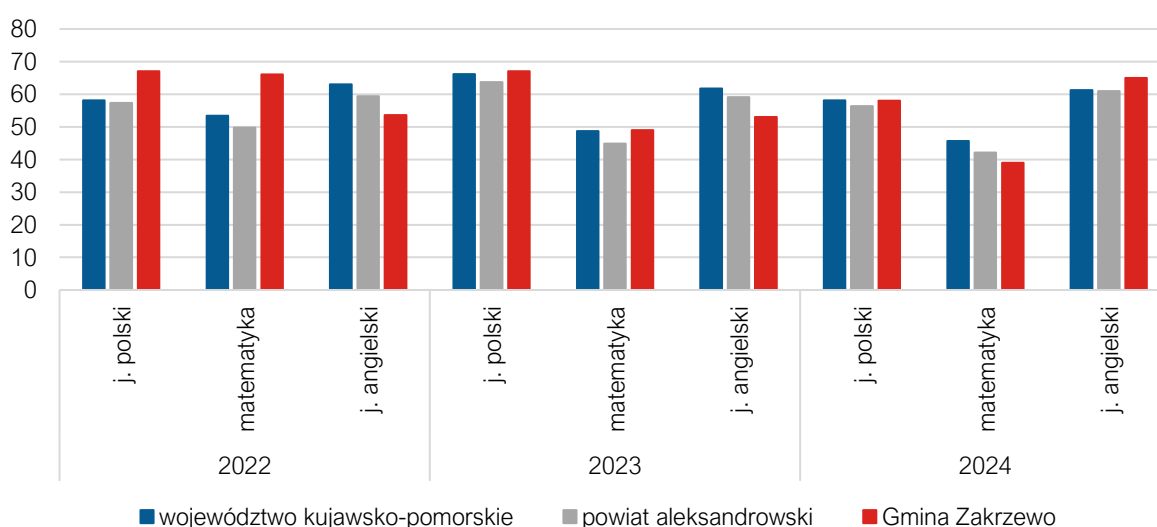
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo

Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Zespole Szkół w Zakrzewie otrzymała List Gratulacyjny Kuratora Oświaty za wysokie wyniki podczas egzaminu ósmoklasisty.

W ostatnich latach w szkołach w Gminie Zakrzewo realizowano/organizowano m.in. następujące:

- **projekty edukacyjne:** Posiłek w domu i w szkole, Nasza szkoła kluczem do sukcesu, Lekturki spod chmurki, FAST HEROES,
- **zawody sportowe:** Turniej Piłkarski o Puchar Tymbarku, Powiatowy Turniej Tenisa Stołowego, Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Zakrzewo, Bieg Żołnierzy Wyklętych,
- **konkursy:** Międzynarodowy konkurs matematyczny „Kangur”, Ogólnopolska Olimpiada z języka angielskiego i wiedzy o Wielkiej Brytanii, Olimpiada Zrównoważonej Przyszłości, Ogólnopolski konkurs „Znaczek Baśniowy na przygodę gotowy”, Ogólnopolski Konkurs leksykalny z języka angielskiego „Memory Master”, Ogólnopolska Olimpiada Mitologiczna; Ogólnopolski Konkurs Przedmiotowy EDI PANDA 2024 z j. angielskiego, Ogólnopolska Olimpiada „Olimpusek”, Wojewódzki Konkurs Literacki „Z kujawami pomiędzy słowami”, Wojewódzki konkurs z Biologii, Powiatowy Konkurs Plastyczny „Rolnik zdrowie szanuje i bezpiecznie na wsi pracuje”, Konkurs przedmiotowy kuratora z matematyki, Konkurs przedmiotowy kuratora z języka angielskiego,
- **formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami:** zajęcia rewalidacyjne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia terapeutyczne.

Najczęstszą formą badania postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów stanowią wewnętrzne i zewnętrzne sprawdziany oraz konkursy przedmiotowe. Na poniższej rycinie przedstawiono wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w Gminie Zakrzewo w latach 2022-2024 na tle gmin powiatu aleksandrowskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Na podstawie analizy danych Centralnej Komisji Edukacyjnej, można zauważyć, iż poziom kształcenia w Gminie z języka polskiego jest wyższy niż w grupie porównawczej. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie znacząco obniżył się poziom wyników z matematyki z 67% w 2022 roku do 39% w 2024. Jednocześnie poziom z języka angielskiego wzrósł z 54% 2022 roku do 65% w 2024 roku. Gmina w 2022 roku charakteryzowała się najwyższym wynikiem z matematyki oraz najniższym wynikiem z języka angielskiego spośród grupy porównawczej, natomiast w 2024 sytuacja się odwróciła.

Ryc. 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Zakrzewo w latach 2021-2024 na tle gmin powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE

Uczniowie mają zapewniony dojazd do Szkoły Podstawowej im. „Orła Białego” w Sędzinie, Szkoły Podstawowej im. „Polski Niepodległej” w Zakrzewie oraz Publicznego Przedszkola „Uśmiech Malucha” w Zakrzewie. Dowóz uczniów do szkół odbywa się w godzinach 6:30-8:00, natomiast odwóz między 13:00-16:00. Zapewniony jest również dojazd i odwóz dla uczniów z niepełnosprawnościami z domu do placówek oświatowych w miejscowości Radziejów. Przejazdy realizowane są przez 3 autobusy. Pojazdy zatrzymują się w miejscach przystankowych na następujących trasach:

- Trasa nr 1: Siniarzewo – Lepsze – Gęsin – Wola Bachorna – Bachorza – Zakrzewo – Seroczki – Kolonia Serocka,
- Trasa 2: Kuczkowo – Zarębowo – Kobielice – Michałowo – Sędzin.

Wydatki w Gminie Zakrzewo związane z oświatą i wychowaniem w ostatnich latach rosły. W 2023 roku Gmina przeznaczyła prawie 9 mln zł na wychowanie i oświatę, czyli o około 2,75 mln zł więcej niż w 2018 roku. Wydatki majątkowe realizowane były w 2018, 2019 i 2021 roku. W analizowanych latach największą część wydatków bieżących stanowiły wynagrodzenia i pochodne. Stopień pokrycia wydatków subwencją oświatową w całym okresie wynosił od 50 do 57% wydatków w dziale oświata i wychowanie. Stopień pokrycia wydatków oświatowych przez subwencję oświatową w 2023 roku wyniósł 55%.

Tab. 28. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI OGÓŁEM	6 196 525	6 237 053	6 172 484	7 628 725	7 765 852	8 948 003
Wydatki bieżące, w tym:	5 628 269	6 186 153	6 172 484	7 129 531	7 765 852	8 948 003
Wynagrodzenia i pochodne	3 758 276	4 115 824	4 020 148	4 402 879	4 860 027	5 363 612
Pozostałe wydatki bieżące	1 869 993	2 070 329	2 152 336	2 726 652	2 905 826	3 584 390
Wydatki majątkowe	568 256	50 900	0	499 193	0	0
SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 117 408	3 358 890	3 488 539	3 797 119	4 299 010	4 886 295
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	3 079 117	2 878 163	2 683 945	3 831 606	3 466 842	4 061 708
Stopień pokrycia	50%	54%	57%	50%	55%	55%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo.

Kultura i sport

Zadowolenie i jakość życia mieszkańców w znacznej mierze wiążą się z możliwością zaspokojenia ich potrzeb w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Na terenie Gminy funkcjonują instytucje kulturalne, jak również organizowane są lokalne wydarzenia i imprezy o charakterze kulturalno-sportowym. Zadania własne Gminy Zakrzewo w zakresie kultury realizuje:

- Dom Kultury w Zakrzewie,
- Gminna Publiczna Biblioteka w Zakrzewie.

Dom Kultury w Zakrzewie zlokalizowany przy ul. Dworcowej 1 w Zakrzewie działa w celu pozyskiwania i przygotowywania społeczeństwa do aktywnego uczestniczenia w kulturze oraz zachęcania do współtworzenia jej wartości. Mieszkańcy mogą skorzystać z bogatej oferty zajęć m.in.: tanecznych, plastycznych, zumbi, aerobiku, z języka angielskiego. Organizuje również liczne wydarzenia kulturalne, np.: seanse w mobilnym planetarium, „Bitwa Regionów”, przegląd szkolnych teatrów. Dom Kultury jest również miejscem organizacji różnych innych wydarzeń o charakterze społecznym, m.in. Mobilnych akcji oddawania krwi.

Gminna Publiczna Biblioteka w Zakrzewie znajduje się przy ul. Dworcowej 4 w Zakrzewie. Ma na celu rozwijanie i zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych w życiu społeczeństwa. W bibliotece organizowane są spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, na których omawiane są dzieła literackie. Biblioteka organizuje również czytelnicze imprezy, wystawy książek i lekcje biblioteczne.

W Gminie Zakrzewo znajduje się 6 świetlic wiejskich, które pełnią ważną rolę w życiu lokalnej społeczności. Ponadto w Gminie zlokalizowane są nowe miejsca sportu i rekreacji m.in.: wielofunkcyjne boisko w Sędzinie zapewniające możliwość gry w piłkę ręczną, siatkówkę, mini siatkówkę, koszykówkę i tenisa oraz boisko sportowe w Siniarzewie umożliwiające grę w piłkę ręczną i tenisa ziemnego. Infrastruktura kulturalna i sportowa odgrywa kluczową rolę w integracji społeczności oraz w podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Systematyczne inwestycje w modernizację i utrzymanie obiektów przyczynią się do aktywizacji społecznej oraz promowania zdrowego trybu życia.

Tab. 29 Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku

	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Dom Kultury w Zakrzewie	Nowe	Spotkania mieszkańców, organizacja zajęć i kół zainteresowań dla różnych grup wiekowych
Gminna Publiczna Biblioteka w Zakrzewie	Nowe	spotkania mieszkańców - Dyskusyjny klub książki i spotkania z autorami
Kompleks boisk w Zakrzewie	do remontu	zabawy na świeżym powietrzu, gry, rekreacja
świątlica wiejska w Kolonii Bodzanowskiej	Nowe	Biesiady, sołtysiady, zebrania wiejskie, spotkania mieszkańców, spotkania KGW
świątlica wiejska w Ujmie Dużej	do remontu	Biesiady, sołtysiady, zebrania wiejskie, spotkania mieszkańców, spotkania KGW
świątlica wiejska w Lepsem	do remontu	Biesiady, sołtysiady, zebrania wiejskie, spotkania mieszkańców, spotkania KGW
świątlica wiejska w Woli Bachornej	do remontu	Biesiady, sołtysiady, zebrania wiejskie, spotkania mieszkańców, spotkania KGW
świątlica wiejska Kuczkowo	Nowe	Biesiady, sołtysiady, zebrania wiejskie, spotkania mieszkańców, spotkania KGW
świątlica wiejska w Michałowie	Nowe	Biesiady, sołtysiady, zebrania wiejskie, spotkania mieszkańców, spotkania KGW
Wielofunkcyjne boisko w Sędzinie	Nowe	zajęcia szkolne, gry, rekreacja
Wielofunkcyjne boisko w Siniarzewie	Nowe	zajęcia szkolne, gry, rekreacja
Boisko do gry w piłkę nożną w Zakrzewie	do remontu	zajęcia szkolne, gry, rekreacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo.

Najważniejsze cykliczne wydarzenia kulturalne i sportowe odbywające się na terenie Gminy to: turniej tenisa stołowego o puchar Wójta, turniej piłki siatkowej o puchar Wójta, Dożynki, Bitwa Regionów, „Mam smaka na kurczaka”. Wśród różnych grup wiekowych organizowane są także pikniki w sołectwach.

W Gminie realizowany jest również projekt Aktywny Klub Seniora ze środków Unii Europejskiej, który umożliwia aktywizację i integrację starszej grupie mieszkańców. Organizuje liczne aktywności dla seniorów np.: integracje taneczne pt. „Bal letni”, prowadzenie grupy wokalne „Retro”, zajęcia nordic walking.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanych posterunków i komisariatów policji. Najbliższe siedziby policji znajdują się około 8 min od centrum Gminy Zakrzewo, należy do nich: Posterunek Policji w Dąbrowie Biskupiej (oddalony o około 8 km) oraz Posterunek Policji Konecku (ok. 9 km)

Na terenie Gminy Zakrzewo funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, przy czym tylko jedna z nich – OSP w miejscowości Zakrzewo – została ujęta w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Ponadto przy OSP w Sędzinie działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza. Poza akcjami ratowniczymi, jednostki OSP prezentują swoje umiejętności podczas pokazów dla mieszkańców, zajmują się również zabezpieczaniem imprez gminnych.

Tab. 30. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Zakrzewie	Zakrzewo	Tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Gęsinie	Gęsin	Nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Sędzinie	Sędzin	Nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Siniarzewie	Siniarzewo	Nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kolonii Bodzanowskiej	Kolonia Bodzanowska	Nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Zakrzewo.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Wśród stowarzyszeń, fundacji oraz organizacji społecznych na terenie Gminy wymienić można:

- Ochotniczą Straż Pożarną w Kolonii Bodzanowskiej,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Gęsinie,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Siniarzewie,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Sędzinie,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Zakrzewie
- Gminny Związek Ochotniczych Straży Pożarnych w Zakrzewie,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Zakrzewo "RAZEM",
- Stowarzyszenie Wędkarskie "Karp" w Zakrzewie,
- Koło Gospodyń Wiejskich Zakrzewo,
- Koło Gospodyń Wiejskich Kuczkowo,
- Koło Gospodyń Wiejskich Kolonia Bodzanowska,
- Koło Gospodyń Wiejskich Ujma Duża,
- Koło Gospodyń Wiejskich Siniarzewo,
- Koło Gospodyń Wiejskich Michałowo,

- Koło Gospodyń Wiejskich Sędzin-Kolonia.

Ponadto Gmina Zakrzewo jest członkiem czterech stowarzyszeń i związków międzygminnych:

- Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”,
- Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia,
- Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- Związku Gmin Ziemi Kujawskiej.

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenia „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” w Odolinie jest związkiem prywatnych i publicznych partnerów, który działa w zakresie podejmowania innowacyjnych działań w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Członkami stowarzyszenia są m.in.: Gmina Aleksandrów Kujawski, Gmina Bądkowo, Gmina Koneck, Gmina Raciążek, Gmina Waganiec, Gmina Zakrzewo, Gminny Klub Sportowy „WIP START” w Stawkach, Miasto Aleksandrów Kujawski, Miasto Ciechocinek, Miasto Nieszawa, EKOCIECH Komunalne Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej, F.H.U. A'BELL, Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku, GOK Raciążek, KGW O'DOLINKA, KGW RACIAŻANKI, Kółko Rolnicze w Ujmie Dużej, Miejskie Centrum Kultury w Ciechocinku, Ośrodek Sportów Konnych, Ośrodek Sportów Konnych

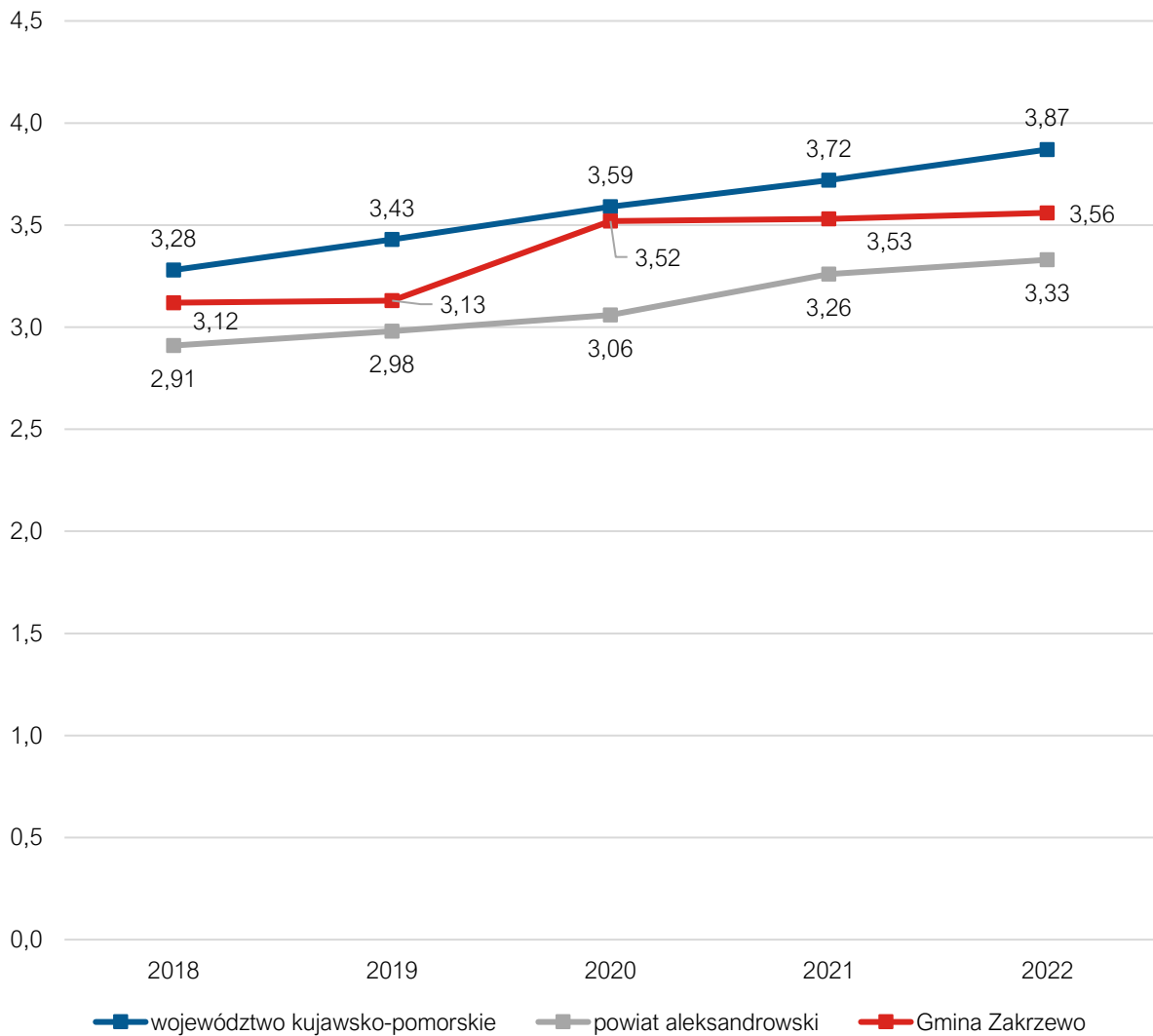
w Nowym Ciechocinku, Parafia Rzymsko-Katolicka p. w. św. Józefa w Zakrzewie, Parafia Rzymsko-Katolicka p. w. św. Jadwigi w Nieszawie, Rzymsko-Katolicka Parafia św. Jakuba ap. w iniarzewie, Stowarzyszenie „Nasza Ostoja”, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”, Stowarzyszenie Komisja Zdrojowa, Stowarzyszenie „Smaragdowy Paw”.

Stowarzyszenie Miejskiego Obszaru Funkcjonowania Torunia zajmuje się reprezentowaniem jednostek samorządu terytorialnego z terenu MOFT, które wdrażają w perspektywie finansowania unijnego 2021-2027 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Stowarzyszenie ma na celu kreowanie polityki rozwoju na obszarze realizacji ZIT oraz koordynowanie realizacji projektów wynikających ze Strategii ZIT.

Stowarzyszenie Związków Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej to największa ogólnopolska organizacja, zrzeszająca samorządy gmin wiejskich. Głównym celem stowarzyszenia stanowi integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie problemów środowiska. Jednocześnie ukierunkowują działania na rozwój demokracji lokalnej, integracji gmin, samorządności lokalnej oraz zapewniania dobre warunki dla lokalnego rozwoju gospodarczego.

Związek Gmin Ziemi Kujawskiej składa się z 9 członków, którymi są gminy powiatu aleksandrowskiego. Celem związku jest wykonanie publicznych zadań gmin wchodzących w jego skład.

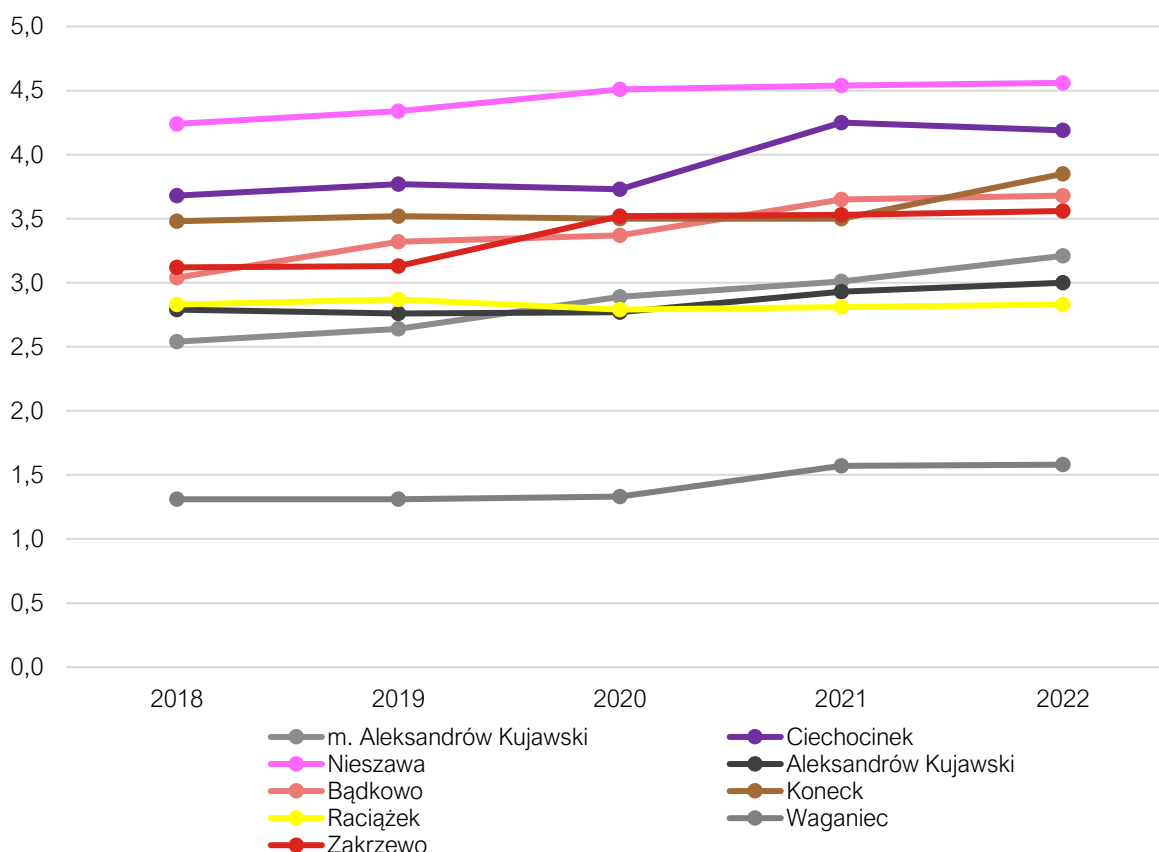
Według Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 roku w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo zarejestrowanych jest ponad 3,5 organizacji pozarządowych. W porównaniu do roku 2018 zaobserwowano pod tym względem wzrost o około 0,4. Gmina Zakrzewo na przestrzeni analizowanych lat osiąga wyższe wskaźniki od średniej dla powiatu aleksandrowskiego, natomiast niższe od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Ryc. 35. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na tle gmin w powiecie aleksandrowskim liczba organizacji pozarządowych w Gminie Zakrzewo w przeliczeniu na tys. mieszkańców w 2022 roku plasowała się na 5 miejscu (3,56). W 2022 roku najwyższe wartości osiągały gminy miejskie Nieszawa (4,56) i Ciechocinek (4,19), a następnie Koneck (3,85) i Bądkowo (3,68).

Tab. 31 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu aleksandrowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

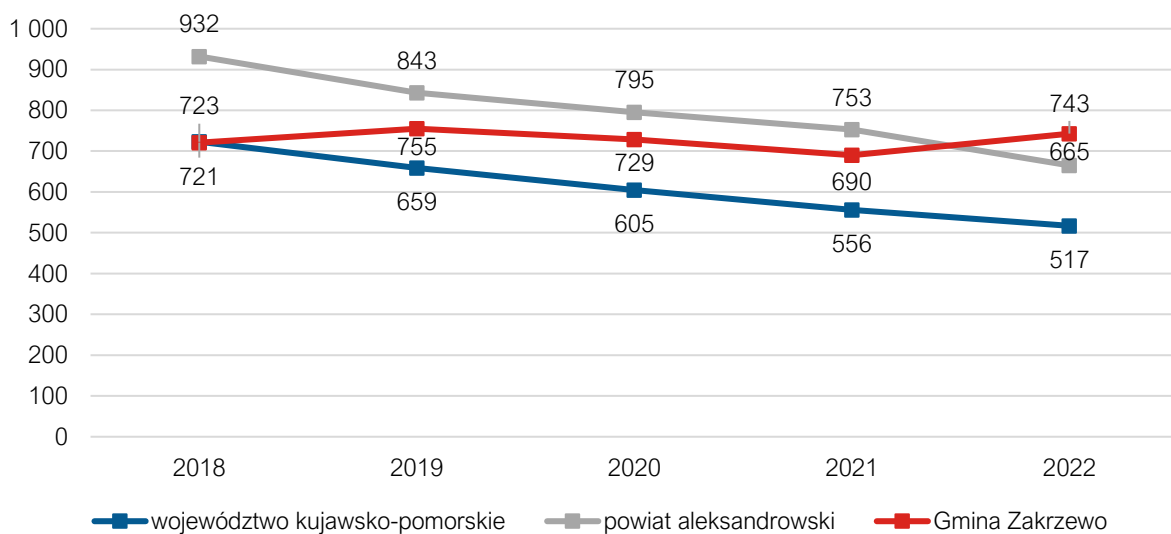
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy działa NZOZ „TWÓJ LEKARZ” zlokalizowany przy ul. Osiedlowej 24 w Zakrzewie. W centrum Gminy znajdują się apteki „Dbam o zdrowie” oraz „DOZ”, w których mieszkańcy mogą zaopatrzyć się w leki. Mieszkańki Gminy w wieku 45-74 lat mogą również skorzystać z bezpłatnego badania mammograficznego w mobilnej pracowni LUX MED, finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Mieszkańcy Gminy Zakrzewo, ze względu na bliskość miasta Aleksandrowa Kujawskiego, mają ułatwiony dostęp do publicznych i niepublicznych ośrodków zdrowia. Szpital Powiatowy w Aleksandrowie Kujawskim zapewnia opiekę szpitalną mieszkańcom Gminy Zakrzewo. Najbliższa stacja Pogotowia Ratunkowego znajduje się w Bądkowie przy ul. Włocławskiej 10 i oddalona jest o 10 km od siedziby gminy. Natomiast 18 km od Gminy przy ul. Słowackiego 18 w Aleksandrowie Kujawskim znajduje się Główna Izba Przyjęć wraz z Pogotowiem Ratunkowym.

Usługi społeczne na terenie Gminy Zakrzewo świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany przy ul. Leśnej 1 w Zakrzewie. Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należy zaspokajanie potrzeb osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Zakrzewo w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2018-2022 na tle gmin powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina Zakrzewo w 2022 roku osiąga najwyższy wskaźnik wśród analizowanych jednostek. Ponadto na przestrzeni

analizowanych lat widoczny jest w Gminie wzrost liczny beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności, w odróżnieniu do średniej gmin powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, w których odnotowywano stały spadek wskaźnika.

Ryc. 36. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych wsparciem w ramach poszczególnych usług w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2023. Według danych Urzędu Gminy Zakrzewo w latach 2019-2023 mieszkańcy objęci byli wyłącznie usługami specjalistycznymi oraz opiekuńczymi. W 2023 roku w gminie najwięcej osób zostało objętych usługami specjalistycznymi 13 osób, a usługami opiekuńczymi jedynie 2 osoby. Łącznie na terenie Gminy Zakrzewo usługi opiekuńcze obejmowały 15 osób.

Tab. 32. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
opiekuńcze	5	5	3	5	2
specjalistyczne	9	12	10	10	13
sądziedzkie	0	0	0	0	0
inne (jakie)?	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzewie.

Należy zwrócić uwagę, iż Gmina Zakrzewo posiada liczne dokumenty wykonawcze odnoszące się do sfery publicznej:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2024,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024,
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Zakrzewo na lata 2021-2026,
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w gminie Zakrzewo na lata 2024-2026,

- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Zakrzewo na lata 2024-2026.

Zadaniem własnym gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy. Obowiązek nałożony został przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2024 poz. 1061).

W Gminie Zakrzewo polityka mieszkaniowa realizowana jest w oparciu o zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Zakrzewo, przyjęte uchwałą Nr XIX/172/2021 Rady Gminy Zakrzewo z dnia 28 kwietnia 2021 roku. Według zapisów uchwały, pierwszeństwo do wynajęcia lokalu mają osoby, które utraciły lokal wskutek klęski żywiołowej lub podobnego zdarzenia losowego o charakterze siły wyższej, w tym zdarzenia o charakterze katastrofalnym działań przyrody lub innego, nie dającego się przewidzieć zdarzenia losowego. W latach 2019-2023 w zasobie Gminy Zakrzewo znajdowało się stale 7 mieszkań komunalnych. Gmina nie posiada w swoich zasobach mieszkań socjalnych, wspomaganych, czy też chronionych.

Tab. 33 Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Zakrzewo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych	7	7	7	7	7
Liczba mieszkań socjalnych	0	0	0	0	0
Liczba mieszkań wspomaganych	0	0	0	0	0
Liczba mieszkań chronionych	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzewo

Tabele

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Zakrzewo	11
Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Zakrzewo	42
Tab. 3. Spójność kierunków wynikających ze strategii wojewódzkiej ze Strategią Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030	50
Tab. 4 Drogi powiatowe i wojewódzkie na terenie Gminy Zakrzewo	64
Tab. 5 Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2018-2022 w Gminie Zakrzewo (tys. zł) .	67
Tab. 6 Przedsiębiorcy telekomunikacyjny działający na terenie Gminy Zakrzewo i świadczący usługi stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych.....	67
Tab. 7. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2018-2022	71
Tab. 8 Obiekty wpisane do rejestru zabytków w granicach Gminy Zakrzewo.....	74
Tab. 9 Zmiany podmiotów gospodarczych w powiecie aleksandrowskim w latach 2018-2022..	75
Tab. 10 Podmioty działające na terenie Gminy Zakrzewo na koniec 2022 r. według sekcji PKD	76
Tab. 11 Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Zakrzewo na tle powiatu aleksandrowskiego w 2020 roku	81
Tab. 12. Struktura bezrobotnych w powiecie aleksandrowskim	83
Tab. 13 Ewidencja źródeł ciepła w Gminie Zakrzewo według stanu na rok 2023	86
Tab. 14 Stan gospodarki odpadami w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2023.....	89
Tab. 15 Dochody podatkowe Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023 (zł)	93
Tab. 16 Wydatki Gminy Zakrzewo wg działów klasyfikacji budżetowej 2018-2023 (zł)	93
Tab. 17 Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020	96
Tab. 18 Projekty dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład w latach 2021-2023	97
Tab. 19 Zmiany liczby ludności w powiecie aleksandrowskim w latach 2018-2022.....	101
Tab. 20. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa	102
Tab. 21. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Zakrzewo w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek	103
Tab. 22. Przedszkola na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku	106
Tab. 23. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2024	106
Tab. 24. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku.....	108
Tab. 25. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Zakrzewo	108
Tab. 26. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Zakrzewo uczęszczająca do szkół na terenie Gminy	109
Tab. 27 Stypendia szkolne w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2024	109
Tab. 28. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2023	112

Tab. 29 Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku ...	113
Tab. 30. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Zakrzewo w 2023 roku.....	114
Tab. 31 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu aleksandrowskiego	117
Tab. 32. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w Gminie Zakrzewo w latach 2019-2023	118
Tab. 33 Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Zakrzewo w latach 2019-2023	119

Ryciny

Ryc. 1. Ocena poszczególnych obszarów według ankietowanych w Gminie Zakrzewo	10
Ryc. 2. Priorytety rozwoju według ankietowanych	14
Ryc. 3. Priorytety rozwoju Gminy Zakrzewo do 2030 roku według ankietowanych	15
Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030	37
Ryc. 5. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Zakrzewo	39
Ryc. 6. Miejskie Obszary Funkcjonalne w województwie kujawsko-pomorskim.....	51
Ryc. 7. Poziomy polityki terytorialnej (dla poziomów I-IV) oraz obszary prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT)	53
Ryc. 8. Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	54
Ryc. 9 Położenie Gminy Zakrzewo na tle gmin sąsiadujących.....	63
Ryc. 10 Sieć komunikacyjna w Gminie Zakrzewo.....	65
Ryc. 11. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie kujawsko-pomorskim....	69
Ryc. 12 Formy ochrony przyrody występujące w Gminie Zakrzewo	73
Ryc. 13 Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Zakrzewo	77
Ryc. 14 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa	78
Ryc. 15 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu aleksandrowskiego	79
Ryc. 16 Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Zakrzewo w 2020 roku	80
Ryc. 17 Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Zakrzewo w 2020 roku.	80
Ryc. 18 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa	82
Ryc. 19 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu aleksandrowskiego	82

Ryc. 20 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2018-2022 dla powiatu aleksandrowskiego na tle województwa i kraju.....	84
Ryc. 21 Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Zakrzewo w 2022 roku na tle powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.....	85
Ryc. 22 Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022 w porównaniu ze średnią dla gmin powiatu aleksandrowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.	90
Ryc. 23 Dochody ogółem na 1 mieszkańca w gminach powiatu aleksandrowskiego w latach 2018-2022.....	90
Ryc. 24 Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022 w porównaniu z powiatem i województwem.....	91
Ryc. 25 Wykonanie budżetu Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023	91
Ryc. 26 Struktura dochodów Gminy Zakrzewo w latach 2018-2023	92
Ryc. 27 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Zakrzewo na tle średnich dla gmin powiatu i województwa	95
Ryc. 28 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Zakrzewo na lata 2024-2033 ..	98
Ryc. 29 Gęstość zaludnienia w powiecie aleksandrowskim w 2023 roku.....	100
Ryc. 30 Zmiana Zmiany liczby ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2003-2022.....	101
Ryc. 31 Struktura ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022	104
Ryc. 32 Struktura ludności w Gminie Zakrzewo w latach 2003-2022	105
Ryc. 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Zakrzewo w latach 2018-2022 na tle gmin powiatu i województwa	107
Ryc. 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Zakrzewo w latach 2021-2024 na tle gmin powiatu i województwa	110
Ryc. 35. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Zakrzewo na tle porównywanych jednostek	116
Ryc. 36. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Zakrzewo na tle powiatu i województwa	118

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030

Szanowni Państwo,

W związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Zakrzewo na lata 2025-2030 zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę, *nie dotyczy/nie mam zdania* nie jest zaliczane do średniej.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)?						
skuteczność działania pomocy społecznej?						
dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy?						
dostęp do żłobków/klubów malucha?						
jakość opieki żłobkowej?						
wsparcie osób starszych (np. DPS, Klub Seniora)?						
wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)?						
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
bezpieczeństwo publiczne?						
dostępność budynków administracji publicznej?						
OBSZAR: GOSPODARKA						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność inwestycyjną?						
możliwość uzyskania zatrudnienia?						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem?						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej?						

funkcjonowanie transportu zbiorowego?						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)?						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej?						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
estetykę (czystość na obszarach publicznych)?						
jakość powietrza?						
oferę w działaniach wspierających ochronę środowiska np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła?						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
dostępność terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
czystość terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
świadomość ekologiczną mieszkańców?						
system odbioru odpadów?						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
walory środowiska przyrodniczego?						
rozwój odnawialnych źródeł energii?						
OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
stan dróg?						
małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
dostępność sieci wodociągowej?						
dostępność sieci kanalizacyjnej?						
dostępność sieci gazowej?						
dostęp do szerokopasmowego Internetu?						
OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność turystyczną?						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej?						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)?						
poziom bazy gastronomicznej?						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)?						
jakość istniejących ścieżek pieszo-rowerowych?						

ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów?						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
OBSZAR: EDUKACJA I KULTURY						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
dostęp do edukacji przedszkolnej?						
jakość edukacji przedszkolnej?						
jakość infrastruktury przedszkolnej?						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (dojazd)?						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach?						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach?						
dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach?						
organizację dowozu dzieci do szkół?						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych?						
dostęp do obiektów kulturalnych? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
działalność domu kultury i biblioteki?						
działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej
- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)

- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ rozwój przedsiębiorczości - ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej

(w tym: ulgi)

- ☐ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ zwiększenie/stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie działań promocyjnych Gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inne (jakie?)

Część III:

1. Proszę wymienić kluczowe elementy, z których Gmina może być dumna (maksymalnie 3):

2. Proszę podać, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

3. Proszę uporządkować (według ważności) poszczególne profile rozwoju, na których Gmina według Państwa powinna się skupić do 2030 roku. *1 – najważniejsza, 5 – najmniej ważna.*

Gmina turystyczna	
Gmina produkcyjno-przemysłowa	
Gmina rolnicza	
Gmina prospołeczna	
Gmina mieszkaniowa	

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
☐ mężczyzna

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
☐ 18-25 lat

- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- ☐ uczeń/student
- ☐ rolnik
- ☐ przedsiębiorca
- ☐ osoba pracująca
- ☐ bezrobotna
- ☐ emeryt / rencista
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem Gminy
- ☐ nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Rozwinięta infrastruktura	Poprawa jakości i dostępu do infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą przydrożną, w tym m.in. chodników, poboczy, przejść dla pieszych, oświetlenia energooszczędnego,				
	Zwiększenie dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz remont istniejącej,				
	Modernizacja infrastruktury wodociągowej, w tym stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków,				
	Wsparcie przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,				
	Poprawa dostępności cyfrowej poprzez rozbudowę szerokopasmowego Internetu.				
1.2. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości środowiska naturalnego	Rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez promowanie wykorzystania OZE wśród mieszkańców i zapewnienie terenów pod ich lokalizację w dokumentach planistycznych,				
	Wsparcie wymiany źródeł ciepła oraz realizacja programów ekologicznych i pomoc w usuwaniu azbestu,				
	Edukacja ekologiczna oraz organizowanie akcji i działań podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców,				
	Ochrona obszarów chronionych poprzez zachowanie terenów o szczególnych walorach środowiskowych.				
	Zapewnienie mieszkańcom wiedzy na temat segregacji odpadów,				
	Rozwój systemu segregacji odpadów – poprawa poziomów segregacji i recyklingu oraz likwidacja dzikich wysypisk,				
	Retencjonowanie wód opadowych – rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i promowanie takich rozwiązań wśród mieszkańców,				
	Wsparcie bioróżnorodności i ochrona ekosystemów, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.				
1.3. Atrakcyjna, dostępna i bezpieczna przestrzeń	Przyjęcie Planu Ogólnego dla Gminy Zakrzewo stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni,				
	Zwiększenie pokrycia obszaru Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,				
	Przeznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz inwestycyjną,				
	Tworzenie warunków do rozwoju sieci transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz na zewnątrz, w tym współpraca z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie,				
	Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy,				
	Modernizacja przystanków autobusowych,				

	Budowa toalety publicznej w Zakrzewie,				
	Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy w Zakrzewie,				
	Zwiększenie dostępności wszystkich obiektów i miejsc użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych poprzez usuwanie barier architektonicznych,				
	Poprawa stanu technicznego budynków przestrzeni publicznej,				
	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych.				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Przyjazne warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Podjęcie działań mających na celu wykup gruntów oraz wyznaczenia terenów inwestycyjnych,				
	Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy oraz organizacja kursów i szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców,				
	Nawiązanie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości,				
	Aktywizacja bezrobotnych poprzez współpracę z PUP,				
	Opracowanie systemu doradztwa zawodowego dla ludzi młodych na temat dostępnych ścieżek kariery na podstawie badań lokalnego rynku pracy,				
	Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wprowadzenie zwolnień podatkowych,				
	Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej;				
	Wspieranie wysoko efektywnego i nowoczesnego (ekologicznego) rolnictwa,				
	Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa i ich promocja,				

	Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i turystycznych.				
2.2. Bogata oferta turystyczno-rekreacyjna Gminy oraz aktywne działania promujące lokalne dziedzictwo	Rozwijanie infrastruktury turystycznej na istniejących już strefach rekreacyjno-wypoczynkowych,				
	Reaktywacja Biegu Łokietka,				
	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych,				
	Stworzenie ścieżek turystycznych oraz szlaków rowerowych na terenie Gminy,				
	Wsparcie przy rozwoju bazy gastronomicznej,				
	Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe tj. np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości itd.,				
	Zachowanie obiektów zabytkowych, zwiększenie ich rozpoznawalności oraz zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,				
	Działania mające na celu renowację zabytków, w tym rewitalizacja pałacu w Zakrzewie,				
	Opracowanie aplikacji oraz strony internetowej z informacjami o turystyce, możliwościach wypoczynku, czy turystycznych ciekawostkach.				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Aktywni mieszkańcy włączeni w życie społeczne	Wspieranie rozwoju i integracji osób starszych poprzez organizację Klubów Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, itp.,				
	Wspieranie rozwoju usług reintegracji zawodowej i społecznej,				
	Animacja i dążenie do wspólnego działania społeczności lokalnej,				
	Wsparcie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.				
3.2. Wysoka jakość dostarczania usług	Utworzenie miejsca opieki nad dziećmi do lat 3,				
	Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych i asystentkich dla mieszkańców poprzez uruchomienie m.in. domów sąsiedzkich, asystentów osoby niepełno-				

zdrowot- nych oraz społecz- nych	sprawnej, asystentów osobistych osoby niepełno- sprawnej, usługi typu „taksówka dla seniora”, „tak- sówka dla osoby z niepełnosprawnością”,				
	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu,				
	Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej, w szczególności usług rehabilitacyjnych,				
	Rozwój infrastruktury związanej z usługami społecz- nymi,				
	Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne reali- zowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę,				
	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym ak- tywnego trybu życia,				
	Zapewnienie dostępności cyfrowej oraz informacyjnej placówek publicznych m.in. poprzez dostosowanie stron internetowych, mediów społecznościowych, aplikacji, odtwarzaczy multimedialnych do osób ze szczególnymi potrzebami.				
3.3. Równy do- stęp do edukacji i usług opiekuń- czych dla dzieci i młodzieży	Rozwój i modernizacja obiektów szkolnych i przed- szkolnych oraz bazy dydaktycznej, w tym przystoso- wanej do prowadzenia zajęć specjalistycznych i opieki psychologiczno-pedagogicznej,				
	Zwiększenie zakresu godzin funkcjonowania przed- szkola,				
	Wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy podno- szących ich konkurencyjność i jakość nauczania,				
	Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli m.in. po- przez kursy, szkolenia, itp.,				
	Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami eduka- cyjnymi oraz szczególnie uzdolnionych uwzględnia- jące indywidualne podejście do ucznia,				
	Zapewnienie równego dostępu i efektywnego nau- czania języków obcych ,				
	Wspieranie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży i ich wiedzy na temat zdrowego trybu życia.				
3.4.Oferta kulturalno- sportowa odpowia- dająca na potrzeby wszystkich grup spo- łecznych	Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wykorzysta- wanie ich jako centrów aktywności lokalnej,				
	Wzbogacenie oferty Domu Kultury w Zakrzewie o ani- matorów z różnych dziedzin rozrywki i zapewnienie dla nich niezbędnego zaplecza,				
	Stworzenie miejsca spotkań oraz oferty zajęć dodat- kowych dla młodzieży,				
	Udostępnianie miejsca spotkań dla różnych grup spo- łecznych,				
	Doposażenie i modernizacja bazy kulturalnej i sporto- wej, w tym budowa boiska wraz zapleczem oraz muszli koncertowej w Zakrzewie,				
	Rewitalizacja parku w Zakrzewie,				
	Tworzenie projektów i przedsięwzięć umożliwiających rozwój sportów w oparciu o zasoby i infrastrukturę Gminy.				